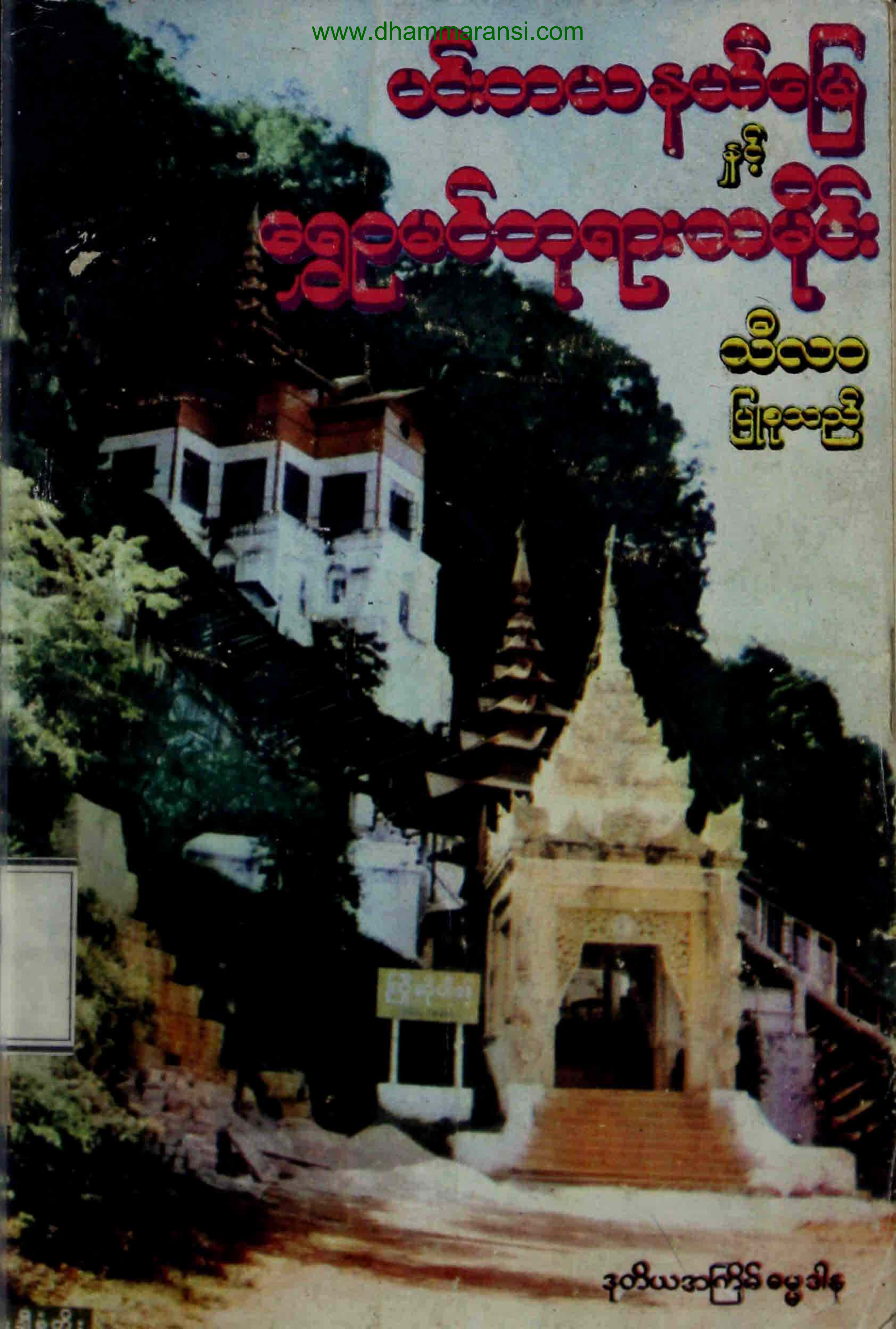
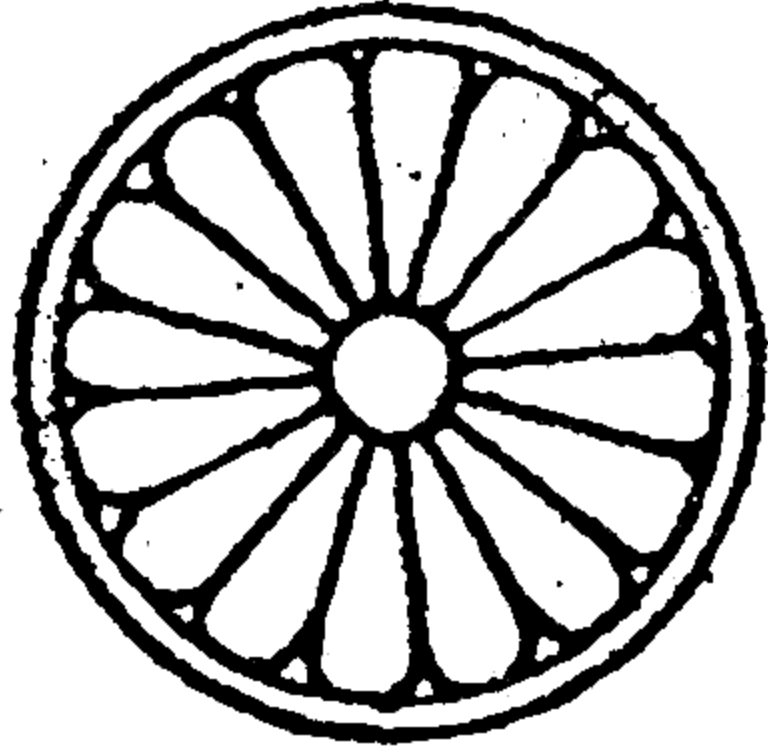

ပင်းဝာသာနတ်ခြေ နှင့် ရွှေပင်တုရားတစ်ဆူ

သီလဝ
မြို့သည့်

ပင်းတယနယ်မြေ

နှင့်

ရွှေဥမင်ဘုရားသီရိင်း

ကုမ္မာတယနှင့် ရှင်မိယာ ပုံဝတ္ထု
စီစဉ်သည်

သီလဝါ မြို့ရပ်သည်

၂၆၀၁၆

ပထမအကြိမ်၊ ၁၉၈၅ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ၊ အုပ်စု ၃၅၁၁
ဒုတိယအကြိမ်၊ ၁၉၈၆ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ၊ အုပ်စု ၁၁၀၀

ဓမ္မဒါန

မျက်နှာပုံးစာဘိဉ္စ

ကျော်အောင် (ပေါက်ခေါင်း)

အဖုံးဂိုက်

လုပ်အား

စာအုပ်ချုပ်

ကေရီ

စာမူခွင့်ပြုချက် (၆၅၃) မျက်နှာပုံးခွင့်ပြုချက် (၄၂၂)

ဤစာအုပ်ကို

ဦးရွှေဘွန်းအောင်၊ ယာယီမှတ်တမ်းအမှတ် [၁၇၇]၊
လုပ်အားပုံနှိပ်တိုက်၊ အမှတ် ၅၊ လမ်း ၁၀၀၊ ကန်တော်တလေး၊
ရန်ကုန်မြို့၊ မြို့နယ်ပင်းတယမြို့၊ ရွှေဥမင်ဘုရား ဝေါဟာရအဖွဲ့
အတွက် ထုတ်ဝေသူ ကင်းလွတ်ခွင့်အမှတ် (၁၀၅) အရ
ဒုဥက္ကဋ္ဌ ဦးသေခင်းကျော်က ထုတ်ဝေသည်။

မာတိကာ

အမှတ်စဉ်	၁၇
ချစ်ခင်ဖွယ်ရာအမည်သညာ	၂၀
မြေလတ်ဒေသ ကမ္မောဇ	၂၂
ပင်းတယသို့ သွားကြစို့	၂၆
ပထဝီအနေအထား ပြောကြားရလျှင်	၂၈
စာပေလင်္ကာသီးပွင့်ရာ	၃၁
ကျက်သရေဆောင် ညောင်ပင်ကြီးများ	၃၂
ညောင်ရိပ်နားက မြက်ခင်းပြင်	၃၅
လွတ်လပ်ရေးကျောက်တိုင် ညောင်ရိပ်မြိုင်	၃၆
နာဂဓိဋ္ဌာန် ပုန်းတလုတ်ကန်	၃၆
ကန်ရေပြင်နှင့် ပတ်ဝန်းကျင်	၄၀
ပင်းတယ၏ လက်ရှိမြင်ကွင်း	၄၂
တည်ထောင်ကာစ ဤဌာန	၄၇
ကျိန်နယ်မြေမှာ ပါဝင်လေသမျှ	၄၉
ငွေခွန်မှူးနှင့် ရွာအုပ်များ	၅၁
ငွေခွန်မှူးမှ ဝန်ကြီးသို့	၅၅
သာသနာပြု မှတ်တမ်းစာအုပ်	၅၇
ကျောက်ဆင်းတုတော်	၅၈
စေတီကြီးဘုရား	၅၉
ဆင်ဖြူကျွန်းနှင့် မြို့နံဘုရား	၆၁
မင်းတုန်းခေတ်ဝါသာသနာ	၆၃
ကိုလိုနီခေတ်မှာ ပျက်ယွင်းလာ	၆၆

မာဘိကာ

ဆရာ-ဒဏာလက်တွဲလာ	၆၇
နိဗ္ဗာန်	၆၈
ပဋိလျှောက်စာ	၇၁
အမိန့်တော်စာ နံပါတ် ၁၉	၇၄
လုံအပ်တော်မူသော အမိန့်တော်စာ	၇၇
ဝန်ခံစာ	၇၉
ဓမ္မစက်နှင့် အာဏာစက်	၇၉
သာသနာရောင်ဝါ ထွန်းသောနယ်မြေ	၈၁
ဓမ္မရေးရာ ထူးစဉ်လာ	၈၄
တာထက်ပွဲ	၈၄
ပျော်ပွဲရွာပွဲ ခြံမိခြံမိသဲ	၈၅
လက်စားလျှိုခြင်းနှင့် လက်စားဆပ်ခြင်း	၈၇
အပျိုကွန်ခြင်းနှင့် အပျိုရိုးခြင်း	၈၈
မွှော်ခြင်း	၈၉
ဝင်းခင်းခြင်း	၈၉
တန်ဆောင်တိုင်ပွဲတော်	၉၁
သွေးသောက်ဝတ်	၉၂
အမျှားဘုရား အမျှားကောင်းမှု	၉၄
ဦးဆောင်ဦးရွက် ဆရာတော်	၉၅
ခေါင်းလောင်းစာ (မြန်မာသက်သက်)	၉၆
အမျှဝေရင်း သင်္ဃာဓဇာဓိရာ	၉၈
သာသနာ့ ဒါယကာကြီး၏ ကြိုးပမ်းမှုမျှား	၉၉
သစ်သာတန်ဆောင်မှု သံတန်ဆောင်းသို့	၁၀၀
ဦးခန္တီနှင့် ဌာနေပုဂ္ဂိုလ်များ	၁၀၁

မာတိကာ

လိက်ဂူဝကို ချဲ့ထွင်ခြင်း	၁၀၂
ဘုရားစောင့် တရုတ်ကိုရင်ကြီး	၁၀၃
ဒဂုန်ခင်ခင်လေး ကောင်းမှု	၁၀၅
ဂေါပကအဖွဲ့ ပြောင်းလဲဖွဲ့စည်းခြင်း	၁၁၅
ဦးဝိဇယဘာရ၏ ကြိုးပမ်းမှုများ	၁၁၇
ဂေါပက အဖွဲ့သစ်	၁၁၇
အံ့ချီးဖွယ်ရာ လိက်ဝိဟာ	၁၁၈
ရွှေဥမင် စေတီတော်	၁၁၂
ဇမ္ဗုပတိ ရုပ်ပွားတော်ကြီး	၁၁၃
အသပ္ပာယ်ဆုံး ရုပ်ပွားတော်	၁၁၄
စံပြတံကဲနှင့် စံပြပလ္လင်	၁၁၇
ယျားအံ့ဘုရား	၁၁၉
ဘေသဇ္ဇဂုရု ရုပ်ပွားတော်များ	၁၂၀
တံခွန်တိုင် သမ္ဗုဒ္ဓဘုရား	၁၂၁
ဆင်ခံဘုရားနှင့် ဆင်အယူအဆ	၁၂၂
ချေးထွက်ဘုရား	၁၂၃
ကျောက်စိုနှင့် ကျောက်နို့များ	၁၂၃
ဗုဒ္ဓဝင်ဆိုင်ရာရုပ်ပုံများ	၁၂၅
အလွတ်သက်သက် ရုပ်ပုံများ	၁၂၈
အလယ်ဂူနှင့် မြောက်ဆုံးဂူ	၁၂၈
တိုင်းရင်းသားမျိုးစုံ ဆုံစည်းရာ	၁၃၀
ညောင်ညိုရိပ်သာ တည်းခိုစရာ	၁၃၁
ကုမ္ဘာဘယနှင့် ရှင်မိယာ	၁၃၃

ပင်းတယမြို့

မြို့နယ်သံဃာနာယအဖွဲ့

သမ္မောဒနိယကထာ

နေ့စွဲ။ ၁၃၄၆ ခုနှစ်၊ ဝါဆိုလဆုတ် (၁၄)ရက်
၁၉၀၄ ခု၊ ဇူလိုင်လ (၂၆)ရက်

စာရေးဆရာ 'သီလစ' က မိမိရေးသားပြုစုထားသော 'ပင်းတယ
နယ်မြေနှင့် ရွှေဥမင်ဘုရားသမိုင်း' ဟူသော စာမူကို ဆရာတော်
များ ရွှေမောင်သို့ ငင်ရောက်၍ လုံးစေ့ပါဌ်စေ ဖတ်ကြား
လျှောက်တင်ခဲ့ပါသည်။ စာမူမှာ ပါဝင်သော အကြောင်းရပ်
များကို ဆရာတော်တို့လည်း စိတ်ပါဝင်စားစွာ ကြားနာခဲ့
ကြပါသည်။

'ပင်းတယနယ်မြေနှင့် ရွှေဥမင်ဘုရားသမိုင်း' ဟူ၍ ခေါင်းစဉ်
တင်ထားသည့် အတိုင်း ရွှေဥမင်ဘုရား ကိန်းငပ်တော်မူရာ
ပင်းတယ နယ်မြေ အကြောင်းကို ပထမဦးစွာ တင်ပြထားပါ
သည်။ ပင်းတယနယ်မြေ၏ တည်နေရာနှင့် ရေမြေတောတောင်
တို့၏ သဘာဝလှပပုံ၊ နှလုံးမွေ့လျော် ပျော်ရွှင်ဖွယ်ရာ ဖြစ်ပုံ
တို့ကို ဖော်ကြူးထားပါသည်။ ထို့ပြင် ပင်းတယနယ်မြေ၏
သမိုင်းကြောင်းများ၊ လူမှုရေး အစဉ်အလာ ကောင်းများကို
လည်း ထုတ်ဖော် တင်ပြထားပါသည်။ ပင်းတယ နယ်မြေ၏
ဆရာသနာဝင်ကိုလည်း ရန်ငြိမ်သမျှ လေ့လာတင်ပြ၍ လေးလေး
စားစား ရေးသွားထားပါသည်။

သမ္မောဒနိယကထာ

ဤသို့ ပင်းတယ နယ်မြေနှင့် အခြေ ပျိုးပြီးခါစ ရွှေဥမင်
ဘုရားအကြောင်းကို ဘက်ပေါင်းစုံမှ လေ့လာ တင်ပြ ထားပါ
သည်။ ရွှေဥမင် လိုက်ဂူတော် အတွင်းရှိ စေတီတော်၊ ရုပ်ပွား
တော်တို့၏ အနုပညာ လက်ရာမှန် များကို ရှုမြင် သုံးသပ်ရင်း
ကုသိုလ်တရား ပွားများနိုင်ကြ ရန် ဖေဖန် တင်ပြ ထားပါသည်။

ဤသို့ စသည်ဖြင့် ဤစာမူသည် လေ့လာဖတ်ရှုသူ အားလုံး
အတွက် ဗာဟုဿစွဉ် မင်္ဂလာနှင့်တကွ ဗုဒ္ဓါနုဿတိဘာဝနာတို့
ပွားစီးနိုင်စေသော ဥပနိဿယ ပစ္စယ သတ္တိထူးနှင့် ပြည့်စုံလှ
သဖြင့် ဤစာမူကို စာအုပ်အဖြစ် ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေလျှင် လောကီ
နှင့်သာသနာ နှစ်ဖြာလုံးအတွက် အကျိုးကျေးဇူး များမည်
ဖြစ်ပါကြောင်း သမ္မောဒနိယ ကထာဖြင့် ဆရာတော် တို့က
ချီးမြှောက် လိုက်ရပါသည်။

ဦးသောဘိတ
ဥက္ကဋ္ဌ ဆရာတော်
မြို့နယ် သံဃာနာယကအဖွဲ့
ပင်းတယမြို့
ရှမ်းပြည်နယ်

ဒုတိယ ဦးစွာ

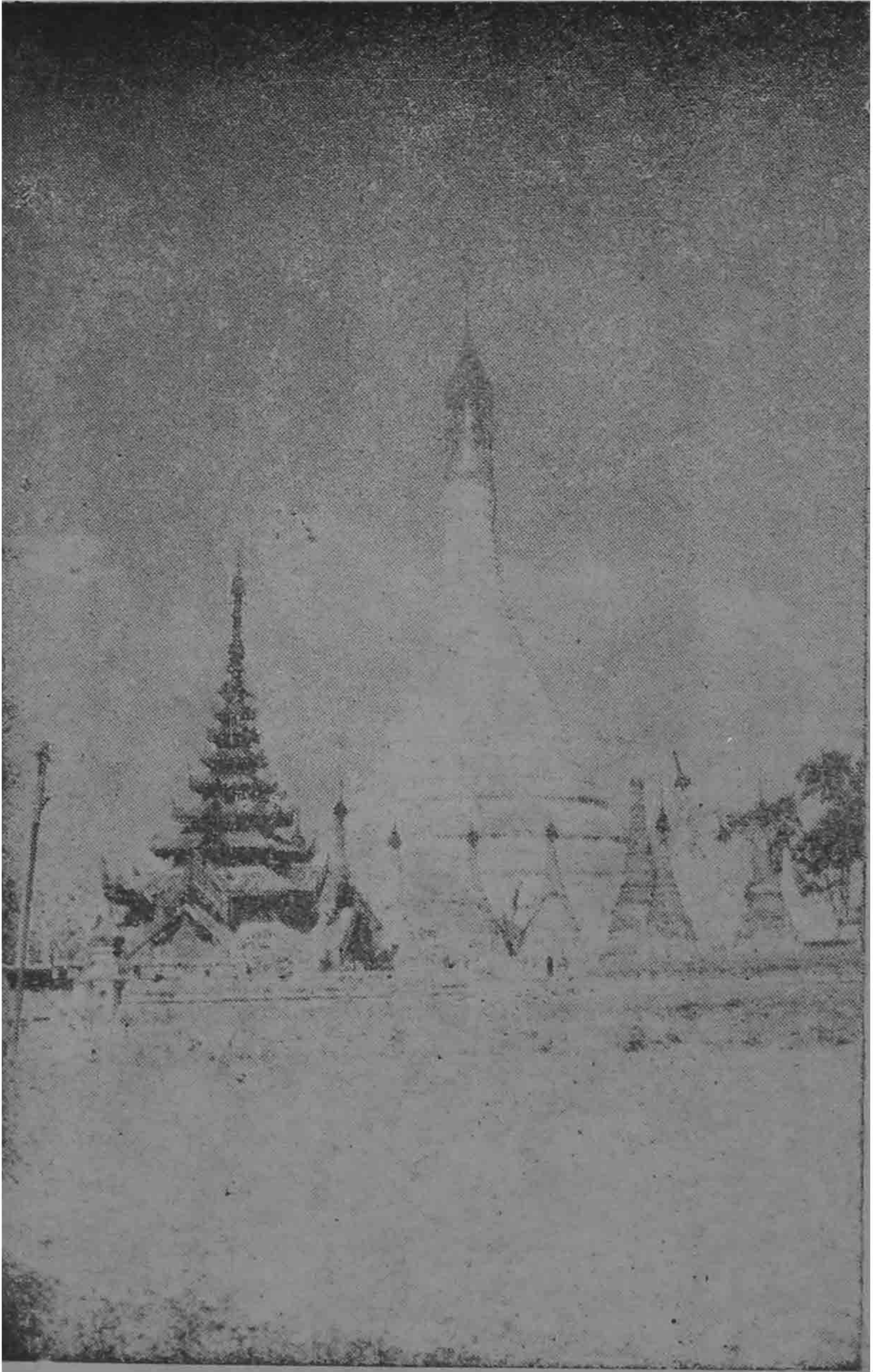

ဝိဇ္ဇာသုတ္တံ ဝိသုဒ္ဓိသုတ္တံ

ကြည်ထောင်မှုထုတ်ဝေမှု

စေတီကြီးဘုရား

မြောက်ဥဒ္ဓုလားနှင့် ရေစာပန် ချီ

ပိဋကတ်တော် အကျမ်းအရမ်း ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေ

တောင်ဂူ မ. တွင်းရှိ ပလ္လင်နှင့် တံကဲ

မြောက်ဂူရှိ ရုပ်ပွားတော်နှင့် ထူးကဲသော နဂါးပုံ

ဆရာတော် ဦးဇာဂရ

အမှတ်စဉ်

ပင်းတယမြို့၊ ရွှေဥမင်ဘုရားသည် တောင်ပိုင်း ရှမ်းပြည်နယ် တွင် သာမက မြန်မာ တစ်နိုင်ငံ လုံးတွင်ပါ ကျော်ကြားသော ဘုရားတစ်ဆူ ဖြစ်တော်မူပါပေသည်။ ရှမ်း သာယာလှသော တောင် ကမ်းပါးယံရှိ သဘာဝ ကျေးကံ လိုက်ဂူကြီး ထဲတွင် ခေတ်အဆက်ဆက်မှ စေတနာရှင်များ ကြိုးကြိုးစားစား တည် ထား၍ ပူဇော်ခဲ့ကြသော ရွှေဥမင် ဘုရားနှင့် ရှင်ပွားတော် အဆူဆူတို့မှာ ကြည်ညိုဖွယ်ရာ လည်း တောင်းလှပါပေသည်။ အံ့ချီးဖွယ်ရာလည်း တောင်းလှပါပေသည်။ ထို့အတူပင် ရွှေ ဥမင်ဘုရား တည်ရာဌာနဖြစ်သော ပင်းတယ နယ်မြေမှာလည်း အမြင်ပသာဒ လှပါပေသည်။ နှလုံးမေ့လျော် ပျော်ရွှင်ဖွယ် လည်း တောင်းလှပါပေသည်။

သို့ဖြစ်၍ ကျွန်ုပ်တို့သည် ဤလိုက်ဂူသို့ ရောက်ရှိကာ ဤ လိုက်ဂူ ဘုရားတို့ကို အားပါးတရ ဖူးမြင်ရပြီးသော အခါ... မိမိတို့ တွေ့မြင်ခံစားခဲ့ရသော အမြင်ပသာဒနှင့် အားရကြည်နူး ခြင်းတို့ကို အများပြည်သူတို့ထံ လက်ဆင့်ကမ်း ဖြန့်ဖြူးလိုသော စိတ်ဆန္ဒများ ပေါ်ပေါက်လာသဖြင့် ဤ စာအုပ်ငယ်ကို ပြုစု

ဒုတိယအကြိမ်

ထုတ်ဝေလိုက် ရပါသည်။ နှ လုံး မေ့ လျော် ပျော် ရွှင် ဖွယ်
ထောင်းလှသော ပင်းတယ၏ အလှ ပသာဒကို ဂုဏ်ပြုကာ
အံ့ချီးဖွယ်ရာ၊ ကြည်ညိုဖွယ်ရာ လိုက်ဝိဟာမူ ဗုဒ္ဓ မြတ်စွာ၏
ကိုယ်တော်စားများကို ဦးခိုက်ပူဇော်ထားပါသည်။

အကြောင်းမသင့်၍ ပင်းတယသို့ ဘုရားဖူးမရောက်နိုင်သေး
သော ပုဂ္ဂိုလ်များလည်း ကိုယ်တိုင် ကိုယ်ကျ ရောက်ကြရဘိ
သကဲ့သို့ မှန်မျှော် ပူဇော် နိုင်ကြရန်၊ အကြောင်း သင့်၍
ရောက်ခွင့် ကြုံသူများအဖို့လည်း စေ့စေ့ စပ်စပ် ကြည့်ရှု သုံး
သပ်ကာ အားပါးတရ ကြည်ညို ဆည်းကပ် နိုင်ကြရန်
စွမ်းအား ရှိသလောက် ကြိုးစားတင်ပြ ထားပါသည်။

ဤစာအုပ်ကို ရေးသားရာတွင် ကျွန်ုပ်တို့အတွက် အား
အထားရဆုံးသော အထောက်အထားမှာ ပင်းတယ မြို့နယ်
ပါတီယူနစ်မှ ပြုစု ရေးသား ထားသော ပင်းတယ မြို့နယ်
မုတ်တမ်း စာစောင်ပင် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ပြင် ပင်းတယနှင့်
ပတ်သက်၍ ရေးသား ထုတ်ဝေ ထားခဲ့သော စာအုပ် စာတမ်း
များမှာလည်း အထောက်အကူရယူပါသည်။ ထိုစာအုပ်များမှာ
သားသနာဒါယကာ ငွေခွန်တော်မှူး မင်းခွန်စွန်ညို၏ သာသ
နာရေး ဆောင်ရွက်ချက် များကို မုတ်တမ်း တင်ထားသော
စာအုပ်၊ ရွှေဥမင် ဘုရား သမိုင်းနှင့် ပင်းတယမြို့ ရာဇဝင်
စာအုပ်နှင့် ဒေါက်တာ သန်းထွန်းနှင့်သိန်းသန်းထွန်း တို့၏
‘ပင်းတယ ရွှေဥမင် စေတီနှင့် ပင်းဒယဂူ သမိုင်း’ စာအုပ်တို့ ဖြစ်
ကြပါသည်။

ထို့ပြင် ၁၉၆၅ ခုနှစ်တွင် ပင်းတယမြို့၊ ကန်သောင်းကျောင်းမှ စာရေးဆရာ သိန်းသန်းထွန်း ကူးသွားသော ‘သုခမ္မာ ကေဆုင်ခင်းမြတ်တို့သံ မေတ္တာစာ သွင်းရန်’ အမည်ရှိ ပုရပိုက်မှု အကြောင်းအရာ အကျဉ်းချုပ်ကို ဇယားချ၍ရေးသားထားသော မှတ်တမ်းကလည်း မင်းတုန်းမင်း တရားကြီးခေတ်က ပင်းတယ နယ်မြေ၏ သာသနာရေး အခြေအနေကို သက်သေခံလျက် ရှိနေပါသည်။

ထို့အတူပင် ရွှေမင်းဘုရား၌ ကိုယ်ဘိုင် ကိုယ်ကျ ဝေယျာစစ္စ ဆောင်ရွက်၍ သီတင်းသုံး စံနေတော် မူခဲ့သော ငှက်ပျောတောကျောင်း ဆရာတော် ဦးဝိမလစာရ၏ မှတ်စု မှတ်တမ်းများ၊ ရှင်းလင်း မိန့်ကြားချက် များကလည်း အရေးပါသော အထောက်အထားများ ဖြစ်ကြပါသည်။ လက်ရှိ ဂေါပကအဖွဲ့မှ ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ ဦးကျော်သောင်းနှင့် ဈေးတန်းရပ် ရွှေနေဆေးတိုက်မှ မိတ်ဆွေကြီး ဦးဘုန်းမြင့်တို့၏ ကူညီဆောင်ရွက်ပေးမှုတို့သည်လည်း ကျွန်ုပ်တို့အဖို့ ကျေးဇူး များလှပါသည်။

သို့ဖြစ်၍ မြို့နယ် မှတ်တမ်းစာအုပ်ကို ဖတ်ရှုခွင့် ပြုကြသော ပင်းတယမြို့နယ် ပါတီသုနစ်မှ ပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် တကွ ပင်းတယစာအုပ်များ ရေးသားခဲ့ကြသော ပညာရှင်ကြီးများ၊ အဘက်ဘက်မှ ပါဝင်ကူညီဆောင်ရွက်ပေးကြသော မိတ်ဆွေများအား အထူးကျေးဇူး တင်ပါသည်။

သို့ရာတွင် ဤစာအုပ်၌ တစ်စုံတစ်ရာ ချို့တဲ့ချက် ပါဝင်နေပါလျှင်ကား ကျွန်ုပ်တို့၏တာဝန်သာ ဖြစ်ပါသည်။

အားလုံး ကျန်းမာ ချမ်းသာ ကြပါစေ။

ဒုတိယအကြိမ်

မြေလတ်ဒေသပင်းတယသို့

ချစ်ခင်ဖွယ်ရာ မည်သညာ

....စန္ဒရကန်၊ တောင်ယံညွန့်လူ၊ လိုက်ကျောက်ဂူမ္မာ၊ ပင့်ကူကို
ရွေးဦး၊ ဘီလူးကို အလယ်၊ နှိုက်နယ် သတ်ဖြတ်၊ ဇော်ဂျီ
နတ်ကို၊ အမှတ်မဲ့အောင်၊ သွေးဆောင် ခေါ်ညွှန်း၊ ရေထဲသို့
တုန်းလိုက်၍၊ နစ်မွန်း ခဏ၊ အောင်ပွဲတော် ရကြောင်းကို၊
ပေါ်ရာဏဆယာ၊ သညာအန္တတ္ထ၊ ပင့်ကူရမြို့နယ်....

ဤကား....ပင်းတယမြို့၊ ဂိုဏ်းအုပ်၊ ဂိုဏ်းထောက် သမ္မာ
သိဃာသာသနာ့ ဝန်ထမ်း ရဟန်းတော် များက မင်းတုန်း
မင်းတရားကြီးထံ ရေးသားဆက်သွင်းသော မေတ္တာစာတစ်ပုဒ်မှ
ကောက်နုတ်ချက် ဖြစ်ပါသည်။ မေတ္တာစာ ပေးပို့သော နေ့စွဲမှာ
၁၂၃၅ ခုနှစ်၊ နယုန်လပြည့်ကျော် ၄ ရက်နေ့ ဖြစ်ပါသည်။
ထိုမေတ္တာစာများ အကြောင်းကို ရှေ့အခန်း တစ်ခုတွင် ဆက်
လက်ဖော်ပြရန် ရှိပါသည်။

ဒုတိယအကြိမ်

အထက်ပါ ကောက်နုတ်ချက်တွင် ကုမ္မာဘယနှင့် ရှင်မိယာ၊ သူတို့၏ ရန်သူတော် ပင့်ကူကြီးတို့ ဇာတ်ထုပ်ကို အကျဉ်းချုပ် ဖော်ပြကာ ကုမ္မာဘယမင်းသားက “ပင့်ကူကို ရပြီ” ဟူ၍ ကြွေးကြော်ခဲ့ရာမှ ပင့်ကူရဟု အမည်နာမ တွင်ခဲ့ပုံ၊ ထိုမှ ရွှေလျှောလာ၍ ပင်းတယ အမည်တွင်လာပုံတို့ကို ဖော်ပြထားပါသည်။

ကုမ္မာဘယတို့ ပုံဝတ္ထုမှာ မင်းတုန်းမင်းတရားကြီး ခေတ်ကပင် ပေါ်ရာဇာဏကတထဲမှာ အပါအဝင် ဖြစ်နေပေပြီ။ လူကြီးသူမများက “ရှေးရှေးတုန်းက” ဟု အစချီကာ သားစဉ်မြေးဆက် နှစ်သက်မြတ်နိုးစွာပြောပြလာခဲ့ကြသော စကားစဉ်များ ဖြစ်နေကြပေပြီ။ တစ်နည်းအားဖြင့် ဤပုံဝတ္ထုသည် ပင်းတယ နယ်သူနယ်သားများ သားစဉ်မြေးဆက် သက်ဆင့်ကမ်း၍ ပေးလာခဲ့ကြသော အမွေအနှစ်လည်း ဖြစ်၍နေပေပြီ။ ထို့ကြောင့်ပင် ပင်းတယမြို့ ဂိုဏ်းအုပ် ဂိုဏ်းသောက် ဆရာတော်များက ပင်းတယမြို့၏ အမည်နာမကို သာမန်မျှ ခေါ်ဝေါ်၍ ရရုံမညီ ခေါ်ထားသော ရဋ္ဌ နာမ်မျိုးမဟုတ်၊ ပင့်ကူကို ရခြင်းတည်းဟူသော အနက်အဓိပ္ပာယ်သို့ အစဉ်လိုက်သော၊ ထိုအနက်အဓိပ္ပာယ်နှင့် အောင်ခွင်ကျလိုက်လျောသော အနုတ္တနာမ်၊ အနုတ္တသညာဖြစ်သည်ဟု ရေးသားတော်မူခဲ့ကြခြင်း ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။

ထို့ပြင် မွန်လူမျိုးတို့ ကြီးစိုးခဲ့သော နယ်မြေများမှ မြို့ရွာများ၊ ဘုရားစေတီတော်များကို မွန်နာမည် တွင်နေကြသကဲ့သို့ပင် ရှမ်းပြည်နယ်အတွင်းမှ ပင်းတယကိုလည်း ရှမ်းနာမည်အဖြစ်ဖြင့် ယူဆလျှင်လည်း ရနိုင်ပါလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် ဒေါက်တာ

ဒုတိယ အကြောင်း

စာနီးထွန်းနှင့် သိန်းသန်းထွန်းတို့ ရေးသားသော ‘ပင်းတယ ရွှေဥမင်စေတီနှင့် ပင်းဒယဂူသမိုင်း’ စာအုပ်ထဲတွင် ပင်းဒယကို ရှမ်းနာမည်အဖြစ်ဖြင့် ဖော်ပြကာ (စွယ်စောင်ပန်း အဖြူပင် ပေါ်တွဲ မြေပြန့်လွင်ပြင် ကျယ်ကျယ်ရှိရာအရပ်)ဟု အနက်ဖွင့် ဆိုထားပါသည်။

ဤသို့ ရှမ်းနာမည်ဘက်က လေ့လာကြည့်လျှင်လည်း အနက် အဓိပ္ပာယ်နှင့်လိုက်လျောသော အနုတ္တရနာမ်သာဖြစ်နေပါသည်။ ရှမ်းနှင့် မြန်မာ ညီနောင်ရင်းချင်းနှစ်ဦးလုံး၏ အနက်အဓိပ္ပာယ် များသည် ငင်တယဟူသော အမည်နာမ်ကို ချစ်ခင်မြတ်နိုးစွာ အမွမ်းတင် ပေးထားကြခြင်းသာ ဖြစ်ပါသည်။

မြေလပ်ဒေသ ကမ္မောဇ

ငင်တယမြို့ ဂိုဏ်းအုပ်၊ ဂိုဏ်းထောက် ဆရာတော်များသည် အထက်ပါအတိုင်း မြို့သမိုင်းကို ဖော်ပြတော်မူကြသကဲ့သို့ပင်....

မြေလပ်ဒေသ ပင်းတယ ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ မြေလပ် ကမ္မောဇ ပင်းတယ ဟူ၍လည်းကောင်း၊ မန္တလေးရွှေမြို့တော် ကြီး၏အရှေ့တောင်ထောင့် ရှစ်ယူဇနာဝေးသော ရှမ်းပြည်နယ် မြေလပ်ကမ္မောဇ ပင်းတယမြို့ ဟူ၍ လည်းကောင်း ပင်းတယမြို့ တည်ရှိရာ နယ်မြေဒေသကိုလည်း ထည့်သွင်း ရေးသားတော် မူခဲ့ကြပါသည်။

ထို့ကြောင့်စာပါ ‘မြေလပ်’ ဟူသည်မှာ ရှမ်းနှင့် မြန်မာတို့ စပ်ကြား ထိုစဉ်က ‘လင်ဟာနေသော နယ်မြေ’ ဟု အနက် အဓိပ္ပာယ်ရပါသည်။ ထိုသို့ မရေးဘဲ ‘မြေလတ်’ ဆိုလျှင်လည်း

ရွှမ်းနှင့်မြန်မာတို့စပ်ကြား အလယ်အလတ်ကျသောနယ်မြေဟု အဓိပ္ပာယ် ထွက်ပါလိမ့်မည်။ သတ်ပုံ နှစ်မျိုးလုံးပင် အနက် အဓိပ္ပာယ် ဆင်တူနေပါသည်။

ရွှေးမြန်မာမင်း အဆက်ဆက်ကပင် မြေလပ်ဒေသ၏ အပိုင်း အခြားကို သတ်မှတ်ထားခဲ့ကြပါသည်။ ထိုစဉ်က မြေလပ် ဒေသမှ မြို့ရွာများကို မြို့စားများ၊ ငွေခွန်မှူးများက အုပ်ချုပ် ကြရ၏။ ရွေးမင်းများလက်ထက်တုန်းက မြို့စားများ၊ ငွေခွန် မှူးများက ရှင်ဘုရင့်ထံသို့ သီတင်းကျွတ်ပွဲတော် ရောက်တိုင်း ရွှေပန်းခိုင်၊ ငွေပန်းခိုင်များဆက်သကြရ၏။ ဘိုးတော် ပဒုမင်း လက်ထက် ရောက်သေးအခါ ငွေချိန် ပိဿာနှင့် သတ်မှတ်၍ ကောက်ခံ၏။ မင်းတုန်းမင်း တရားကြီး လက်ထက် သက္ကရာဇ် ၁၂၂၆ ခုနှစ် (၁၈၆၅ ခုနှစ်) တွင် သဿမေဓ အခွန်တော် စတင်ကောက်ခံ၏။ ဒေါင်းဒင်္ဂါးများ မသွန်းလုပ်နိုင်သေးမီက တစ်အိမ်လျှင် ငွေ ၃ ကျပ် ထမ်းဆောင်ကြရ၏။ ထို့နောက် ၄ ကျပ်ဖြစ်လာ၏။ ငွေဒင်္ဂါးများပေါ်လာသောအခါ တစ်အိမ် ၈ ကျပ် ဖြစ်လာ၏။ ထိုမှတစ်ဖန် ကျပ် ၁၀ အထိ တိုးလာပြန် ပါသည်။

အခွန်တော် ပေးဆက်ရမည့် အိမ်ထောင်စုစာရင်းကို သတ် မှတ်နိုင်ရန် ၈ ရို့ချိုး အရာရှိကို အခွန်ဝန်က ခန့်ထားရ၏။ အရာရှိသည် မြေလပ်သို့ ကိုယ်တိုင် လာရောက်ကာ ဒေသခံ တာဝန်ရှိသူများနှင့် ပူးတွဲ၍ အခွန်တော် ပေးဆက်ရမည့် အိမ် ထောင်စုစာရင်း ကောက်ယူရ၏။ ရရှိလာသော စာရင်းကို

ဒုတိယ အကြိမ်

မြေလတ်နယ်ကို အုပ်ချုပ်ရသော မြေလတ်ဝန် လက်ထဲမှာ အပ်နှံထားခဲ့ရ၏။ မြို့ဝား၊ ငွေခွန်မှူး ဟူသော နယ်ရှင်များက စာရင်းအရ ကောက်ခံ ရရှိသော အခွန်ခတ် ငွေများကို မြေလတ်ဝန်က လက်ခံယူကာ နေပြည်တော်သို့ သယ်ဆောင်၍ ငွေတိုက်တော်သို့ သွင်းရပါသည်။

အခွန်ငွေ ကောက်ခံသူ အ ဥဋ္ဌိများသည် အမိန့်ခတ်ဖြင့် ပြဋ္ဌာန်းမထားသော အိတ်ခ၊ ပုရပိုက်ခ၊ ကံ ကုဆံခ၊ စရိတ်ခ၊ လုပ်သားခ စသည်တို့ကိုလည်း အိမ်ခြေအလိုက် သတ်မှတ်၍ တောင်းခံတတ်သေး၏။ အခွင့်အာဏာကို အသုံးပြုကာ ကိုယ် ကျိုးရှာခြင်းသာ ဖြစ်၏။ နယ်ရှင် ငွေခွန်မှူးများမှာ သူတို့ တောင်းတိုင်းပေးရန် မလွယ်ပါ။ ငြင်းပယ်ရန်လည်း ခက်ပါ၏။ သူတို့ တောင်းသမျှ ပေးရပါလျှင် မိမိနယ်သူ နယ်သားများ နစ်နာ သွားကြပါလိမ့်မည်။ သူတို့ တောင်းတိုင်း မပေးပြန် လျှင်လည်း သူတို့လက်ချက်ဖြင့် လွှတ်တော်က အရာ ချနိုင် ပါသည်။ အစဉ်အဆက်က အုပ်ချုပ်လာသော ငွေခွန်မှူးများ နေရာတွင် လွှတ်တော်က ငွေလျော်ရာ အပြင်လူတစ်ယောက်ကို ရွာအုပ်ခန့်နိုင်ပါသည်။ ပင်းတယ အုပ်ချုပ်သူများစာရင်းတွင် ငွေခွန်မှူးနှင့် ရွာအုပ်များ မကြာခဏ အပြောင်းအလဲဖြစ်ခဲ့ရ သည်မှာ ဤသဘောကြောင့် ဖြစ်ရရှိပါသည်။

စီရင်အုပ်ချုပ်မှု အာဏာဘက်၌ မိမိနယ်မှာ ဖြစ်ပေါ်လာ သော ရာဇဝတ်မှုကို ငွေခွန်မှူးက စီရင်၏။ သို့ရာတွင် အရေး ကြီးသောသူကို မြေလတ်ဝန်က စီရင်၏။ တရားမမှုတွင်လည်း ငွေခွန်မှူးက စီရင်ရ၏။ ငွေခွန်မှူး၏ စီရင်ချက်ကို မကျေနပ်

ရွှေဥမင်ဘုရားသမိုင်း

၂၅

ခဲ့သော် မြေလတ်ဝန်ထံ အယူခံတက်ခွင့် ရှိပါသည်။ မြေလတ်
ဝန်မှာ များသောအားဖြင့် မန္တလေး နေပြည်တော်မှာ နေ
ထိုင်တတ်၍ အယူခံများကို နေပြည်တော်သို့ ပို့ရသည်က များ
သည်ဟု သိရပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ တစ်ခုလုံး အင်္ဂလိပ်လက်ခံအောက်သို့ ကျရောက်
သွားပြီးနောက် မြေလတ်ဒေသသို့ အင်္ဂလိပ် အရာရှိများ တက်
ရောက်လာကြ၏။ ထိုအထဲမှ ဂျေ၊စကော့နှင့် ဂျေ၊ပီ၊ဟာဒီမင်
ဟူသော အရာရှိများသည် ၁၈၉၇ ခု၊ သက္ကရာဇ် ၁၂၅၈ ခု
နှစ်မှာ တွေ့ရှိရသော အခြေအနေတို့ကို အထက်မြန်မာပြည်နှင့်
ရှမ်းပြည်နယ်များဂေဇက်တွင် မှတ်တမ်းပြုစုကာ အထက်အရာရှိ
များထံ တင်ပြကြ၏။ ထိုဂေဇက်ကို ၁၉၀၁ ခုတွင် ရန်ကုန်မြို့
အစိုးရပုံနှိပ်တိုက်မှာ ရိုက်နှိပ်ခဲ့ပါသည်။

အထက်မြန်မာပြည်နှင့် ရှမ်းပြည်နယ်များ ဂေဇက်အပိုင်း
၂၊ အတွဲ ၂၊ စာမျက်နှာ ၅၃၁ တွင် မြေလတ်နယ်အကျယ်
အဝန်း၊ လူဦးရေ၊ အိမ်ခြေနှင့် ပေးသွင်းခွန်စာရင်း(၁၈၉၇)
ဟူသော ခေါင်းစဉ်ဖြင့် စာရင်းဇယားတစ်ခု ပြည့်ပြည့်စုံစုံ
ထည့်သွင်းထားပါသည်။

ထိုစာရင်းဇယားအရ မြေလတ်နယ်၌ ပါဝင်သော နယ်
မြေများမှ သာမိုင်းခန်း၊ ကျောက်ကူသီဝံ၊ ကျုံး၊ လွယ်လုံ
(ပင်လောင်း)၊ လွယ်အယ်၊ လွယ်မော်၊ ဘော်၊ ဘော်နင်း၊
ဘောဆုံ၊ နမ့်ခဲ၊ နမ့်ခုံ၊ နမ့်ဘုပ်၊ ပင်မို၊ ပင်းတယ၊ ပွေးလှနှင့်
ရွာငံဟူ၍ ၁၆ နယ် ရှိခဲ့ကြောင်း သိရပါသည်။

ဒုတိယ အကြိမ်

ထို့ပြင် မြေလတ်နယ် တစ်ခုလုံးတွင် ထိုစဉ်အ

ရွာပေါင်း ၁၂၅၉

အိမ်ခြေပေါင်း ၂၀၇၂၉

လူဦးရေ ၁၀၇၅၆၀

ဤကဲ့သို့ ရှိခဲ့ကြောင်း သိရ၏။

ထိုလူဦးရေများအနက် အနည်းအများအလိုက် အုပ်စုဖွဲ့ကာ
တန်းစီကြည့်ပါလျှင်

တောင်သူ	၄၂၉၃၃	ယောက်
ဓနု	၂၉၇၁၃	■
တောင်ရိုး	၁၃၉၀၆	။
ရွှမ်း	၆၅၇၂	။
ကရင်	၅၇၁၁	။
မြန်မာ	၃၄၉၈	■

ဤသို့တွေ့ရှိကြပါလိမ့်မည်။ ဤပြည်ထောင်စုသား တိုင်း
ရင်းသားများထဲမှပင် ပင်းတယမြို့၊ ရွှေဥမင် ပတ်ဝန်းကျင်မှ
စေတီတော်များ၊ ရုပ်ပွားတော်များ၏ ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမ
များ ဖြစ်ခဲ့ကြပါလိမ့်မည်။

ထိုပြည်ထောင်စုသား တိုင်းရင်းသား စေတနာရှင်အပေါင်း
တို့၏ ကောင်းမှုကုသိုလ်ဖြစ်သော စေတီဘုရား ရုပ်ပွားဆင်းတု
တော်တို့ တစ်စုတစ်ဝေးတည်း တည်ရှိရာ ဌာနကား ပင်းတယ၊
ရွှေဥမင်လိုက်ဂူတော်ကြီးပင် ဖြစ်ပါ၏။

ဒုတိယ အကြိမ်

ပင်းတယသို့ သွားကြစို့.

လို့က်ဂူတော်ကြီး တည်ရှိရာ ဌာန ပင်းတယမြို့သို့ ကားဖြင့် တို့က်ရိုက်သွား၍လည်း ရပါသည်။ အောင်ပန်းအထိ ရထား စီးကာ ထိုမှတစ်ဆင့် ကားစီး၍လည်း သွားနိုင်ပါသည်။

မန္တလေးမှ ဖြစ်စေ၊ ရန်ကုန်မှ ဖြစ်စေ ပင်းတယသို့ ကားဖြင့် သွားလိုလျှင် မိတ္ထီလာမှတစ်ဆင့် သွားကြရမည်ဖြစ်၏။

မိတ္ထီလာမှ သာစည်ကို ဖြတ်ကျော်လာ၍ အရှေ့ဘက်သို့ ဆက်လက် လိုက်ပါလာကြလျှင်မကြာမီမှာပင်တောင်ပေါ်လမ်း သို့ ရောက်တော့သည်။ တောင်စဉ် တောင်တန်း၊ လျှိုမြောင်၊ ချောက်ကမ်းပါး၊ အမျိုးမျိုးကို ကွေ့လိုက်၊ ပတ်လိုက်၊ ဆင်း လိုက်၊ တက်လိုက်၊ ကျော်လိုက်၊ ဖြတ်လိုက်၊ အသည်းတအေး အေး ရင်တဖိုဖို အရသာကို ခံစားရမည် ဖြစ်၏။ မြေပြန့်ဒေသ မှာ မတွေ့ရမမြင်ရဖူးသေးသော တောတောင် ရှုခင်းအဖုံဖုံက လည်း ခရီးပန်းမှုကို မေ့ပျောက်သွားလောက်အောင် ဖမ်းစား နေကြ၏။ တောင်ကမ်းပါးယံနှင့် လျှိုမြောင်ချပ်ကြားများကို တစ်ခုပြီးတစ်ခု ဖြတ်ကျော်လာရာမှ သာယာလှပသောကလော မြို့သို့ရောက်လျှင် ခရီးတစ်ထောက်နားနိုင်ကြပါသည်။ မနားလို ၍ရှေ့ဆက်လာလျှင်လည်း ကလောမြို့နယ်အတွင်းမှာပင်ရှိသော အောင်ပန်းသို့ မကြာမီ ရောက်ပါလိမ့်မည်။ မိတ္ထီလာမှ အောင်ပန်းမြို့သို့ ကားလမ်းအတိုင်း ၈၂ မိုင် ကွာဝေးပါသည်။ အောင်ပန်းမှတစ်ဆင့် မြောက်ဘက်သို့ ၂၄ မိုင်ခရီးကို ကားစီး ၍ သွားရောက်နိုင်ပါသည်။

ထို့အတူပင် ရထားနှင့် သွားလိုလျှင်လည်း သာစည်ဘူတာမှတစ်ဆင့် သွားနိုင်ပါသည်။ ရန်ကုန်မှဆို၍ ရွှေညောင်လမ်းအဘက်ပါ တိုက်ရိုက်နေရာရပါသည်။ သာစည်မှ အမြန်ဖြင့် ချိတ်ဆွဲလာသော ရွှေညောင်တဲများကို သာစည်ဆောက်သော အခါ တွဲပြောင်း၍ ချိတ်ပေးပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ ရန်ကုန်မှ တိုက်ရိုက် လာသူများ အတွက် နေရာ အခက်အခဲ မရှိပါ။ မန္တလေးဘက်၊ မြင်ခြံဘက်မှ လာခဲ့သူများ အတွက် ကားနေရာ အခက်အခဲ ရှိပါလိမ့်မည်။ သို့သော် ကားခန့် စာလျှင် တစ်ဝက် ကျော် ကျော်မျှ စရိတ်စက သက်သာ နေသဖြင့် ရွှေညောင်ရထားမှာ အစဉ်အမြဲ ခရီးသည်များ ပြည့်ကျပ်နေပါသည်။ သွားလိုရာ ခရီးတစ်ထောက် အရောက်လှမ်းနိုင်ရေးကိုသာ အဓိကထားပြီး ကြိုးစား၍ လိုက်လျှင်ကား ရနိုင်ပါသည်။ သာစည်မှ အောင်ပန်းဘူတာသို့ ရထားလမ်းအတိုင်း ၇၉ မိုင် ကွာဝေးပါသည်။ ရထားသည် အရှေ့ဘက် ဟဲဟိုးတောင်လေးလုံး ရွှေညောင်တို့ကို ခရီးဆက်မည်ဖြစ်၍ ပင်းတယ ခရီးသည်အဖွဲ့ ကားကို ပြောင်း၍ စီးရပါလိမ့်မည်။ ကလေး မြို့နယ်အတွင်းရှိသော အာလူးအသွက်ကိုး စိုက်ကွင်းများထဲမှ ဖြတ်သန်းလာလျှင် ပွေးလှမြို့သို့ ရောက်ပါသည်။ ပွေးလှမြို့မှ ပင်းတယအထိ ၈ မိုင်ခန့် ဝေးပါသည်။ ကုမ္ပဏီဘယမင်းသား လက်ထက်တုန်းက “အလွန်ပင် ဝေးလှသည့် တကား” ဟု ရွှေ့တ်ခဲ့ရသော ခရီးဘာသည် ဖော်တော်ကားနှင့် ဆိုတော့ ကွမ်းတစ်ယာပင် ညက်မည် မဟုတ်တော့ပါ။

ပထဝီအနေအထား ပြောကြားရပါလျှင်

ပင်းတယ မြို့၏ တည်နေရာကား....ပြောက် လတ္တီတွဒ် မျဉ်း (၂၁ ဒီဂရီ ၀၄ မိနစ်)နှင့် အရှေ့လောင်ဂျီတွဒ်မျဉ်း (၉၆ ဒီဂရီ ၃၃ မိနစ်)တို့ တွေ့ဆုံဖြတ်သန်းရာတွင် တည်ရှိ၏။

ပင်းတယမြို့သည် ရွှမ်းကုန်းပြင်မြင့်၏အနောက်ဘက်စုန်းမှာ တည်ရှိ၏။ ပင်လယ်ရေမျက်နှာပြင် အထက် ၃၀၀၀ ပေ အမြင့်မှာ ရှိ၏။ တစ်မြို့နယ်လုံးဆိုလျှင်ကား ယေဘုယျအားဖြင့် ပင်လယ်ရေမျက်နှာပြင်ထက် ၃၀၀၀ ပေ အမြင့်နှင့် ၇၇၅၂ ပေ အမြင့် ကြားမှာ ရှိနေ၏။ ထို ၇၇၅၂ ပေ အမြင့်ကား မြို့နယ်အတွင်း အမြင့်ဆုံးဖြစ်သော အရှေ့မြင် အနောက်မြင် တောင်၏အတိုင်းအတာ ဖြစ်၏။ ဒုတိယ အမြင့်ဆုံးတောင်ကား ၆၈၃၀ ပေရှိသော ပန်းစစ်တောင် ဖြစ်ပါသည်။

ပင်းတယမြို့နယ်တစ်ခုလုံးတွင် တစ်ပြင်တည်းညီညာပြန့်ပြူးသော လွင်ပြင် ဟူ၍မရှိပါ။ မြို့နယ်အနောက်ပိုင်းတွင်အရှေ့မြင် အနောက်မြင် တောင်တန်း၊ ပန်းစစ်တောင်တန်း၊ ထရမ်းတောင်တန်းနှင့် လွယ်ရတောင်တန်း ကြီးများက လှပစွာ အစီအရံ ရှိနေကြ၏။ ထိုတောင်တန်းကြီး များက အနောက်ဘက်မှာ ရှိသော ရွာငံမြို့နှင့် နယ်နိမိတ်ပိုင်းခြားထားဘိသကဲ့သို့ ရှိနေ၏။ အနောက်ဘက်မှာ မြင့်နေရာမှ အရှေ့ဘက်သို့ နိမ့်ဆင်းသွား၏။ အနိမ့်ပိုင်းတွင် ချိုင့်ဝှမ်းများ၊ လွင်ပြင်များ၊ ဇော်ဂျီမြစ်ဝှမ်းမှ တောင်ရိုးများ ရှိနေကြ၏။ သို့ဖြစ်၍ အရှေ့ပိုင်း ပထဝီဧ

ဒုတိယ အမြင့်

ပြင်သည် ပင်လယ်ပြင်မှာ လှိုင်းတံပိုးများ ထနေသကဲ့သို့ ရှိနေပေသည်။ မြို့နယ်အတွင်းရှိ ချောင်းများတွင် ဇော်ကျီချောင်းသည် အဆင်ရှားဆုံး ဖြစ်၏။ မြေပုံညွှန်း (အယ်လ် အမ်မ် ၂၀၂၄၃၇)မှ စတင် မြစ်ဖျားခံကာ အခြားရေထွက်များနှင့် ပေါင်းစည်း၍ မြောက်ဘက်သို့ စီးဆင်းသွားပေသည်။

ရှေးယခင်က ပင်းတယမြို့နယ်၏ အပိုင်းအခြားကို သတ်မှတ်ကြရာတွင် မြောက်ဘက်တွင် ရပ်စောက်မြေနှင့် အစပ်၊ အရှေ့ဘက်မှာ ဘောဆုံမြေနှင့် အစပ်၊ တောင်ဘက်မှာ ပွေးလှမြေနှင့် အစပ်၊ အနောက်ဘက်မှာ ရွာငံ၊ ကျောက်ကူး သီဝံမြေနှင့် အစပ်ဟူ၍ ထိုစဉ်က တည်ရှိနေသည့်အတိုင်း ရေးသားကြရပါသည်။

ယခုလက်ရှိ ပင်းတယမြို့နယ်၏ အပိုင်းအခြားမှာ အရှေ့နှင့် တောင်ဘက်တွင် ကလောမြို့နယ်၊ အနောက်ဘက်တွင် သာစည်မြို့နယ်၊ အနောက်နှင့် အနောက်မြောက်ဘက်တွင် ရွာငံမြို့နယ်၊ မြောက်ဘက်တွင် ရပ်စောက်မြို့နယ်တို့နှင့် ထိစပ်နေ၏။ မြို့နယ်တစ်ခုလုံး၏ အကျယ်အဝန်းမှာ (၂၅၃ ဒသမ ၂၀) စတုရန်းမိုင် ရှိပါသည်။

သာယာပါဘိခြင်း မြို့ရွာပင်း

စာပေ လင်္ကာ သီးပွင့်ရာ

သက္ကရာဇ် ၁၁၅၆ ခုနှစ်၊ ပြာသိုလဆုတ် ၅ ရက်နေ့တုန်းက
စာပေလင်္ကာ လေ့လာတတ်ကျွမ်းသော ဆရာတော်တစ်ပါး
သည် ရုပ်စောက်မြို့သို့ အသွားတွင် ပင်းတယမြို့မှာ ခရီး ထစ်
ထောက် နားခွဲ၏။ ထိုစဉ်တွင် ပင်းတယမြို့မှ ငွေခွန်မှူး၏သား
တစ်ယောက်က တောင်းပန်လျှောက်ထားသဖြင့် ငါးပါးသီလ
လင်္ကာကို ရေးသား ချီးမြှင့်ခဲ့၏။ ငါးပါးသီလ ကျိုးပေါက်
ခြင်းကြောင့် အပြစ်မရှိ ခံရပုံများနှင့် ငါးပါးသီလ စောင့်
ထိန်းခြင်းကြောင့် ချမ်းသာ သုခ ခံစားရပုံ များကို ဥပမာ
ဥပစာတွေ ဝေဝေဆာဖြင့် ပွဲဆိုထား၏။

ထိုလင်္ကာတွင် ပိုဒ်ရေ ၁၄ ပိုဒ်ရှိရာ နောက်ဆုံး ဖြစ်သော
နိဂုံးပိုဒ်၌....

....ပတ်ချုပ်ရှစ်ဌာနီ၊ သိကြားဖန်သို့၊ ပန်းမန်လန်းလန်း၊
အုန်းထန်းဝေဝေ၊ သစ်ပေရွန်းရွန်း၊ သောင်ကျန်း
ပေပေ၊ စင်ရော်ဝဲဝဲ၊ ဝမ်းဘဲငြာငြာ၊ ဟသ္မာ
ဒုတိယအခြေ

ကြေးကြေး၊ မြစ်တူးသောင်းသောင်း၊ ဥဒေါင်းပျော်ဖြူ၊
 ခေါ်ထူးတူနီတူနီ၊ ဟေဝန်ဟန်ဟန်၊ ကနီလည်းကျင်းကျင်း၊
 အင်းလည်းရံသွယ်၊ လယ်လည်စီလျက်၊ ဥယျာဉ်ပတ်ရစ်၊
 မြစ်လည်း ဝမ်းမြောက်၊ ထောင်လည်း စိုက်ကွင်း၊ မြို့ရွာ
 ပင်းက....

ဤသို့လျှင် ပင်းတယမြို့၏ မေ့လျော့ဖွယ် အသွယ်သွယ်ကို
 စာပန်းချီခြယ်မှုန်းတော်မူခဲ့၏။

ထိုစဉ်အခါက သိကြားမင်းကြီး ဖနီဆင်းထားသကဲ့သို့ ဟူ၍
 တင်စားရလောက်အောင် သာယာလှပခဲ့သော ပင်းတယမြို့သည်
 ယခုခေတ်မှာလည်း နှလုံးစိတ်ဝမ်း အေးချမ်းဖွယ်ရာ၊ နှလုံး
 မေ့လျော့ ပျော်ရွှင်ဖွယ်ရာ ဖြစ်နေဆဲပင်တည်း။

ကျက်သရေဆောင် ညောင်ပင်ကြီးများ

ကိုမ္မာဘယ မင်းသားနှင့် ပင့်ကူကြီးတို့ ဇာတ်ကွက် သရုပ်
 ဖော်ထားသော မြို့ဝင်ဆိုင်းဘုတ်ရှေ့သို့ ရောက်လာလျှင်ပင်
 ဆဘာဝ၏ သာယာလှပသော မြင်ကွင်းကို ထင်းခနဲ မြင်နိုင်
 ပါတော့သည်။ မည်းနက်ချောမွေ့သော ကတ္တရာလမ်းသည်
 ရွှေတူရွှေသို့ ဖြောင့်ဖြူစွာ ဦးတည် လဲလျောင်းနေ၏။ ထို
 လမ်းဖြူဖြူ၏ ဝဲယာတွင် ညောင်ပိနွဲ့ပင်ကြီးများက အစီအရံ
 အရိပ်မိုးပေးလျက် ရှိကြ၏။

ပင်းတယမြို့၏ သာယာလှပပုံကို ဖော်ကျူးကြစို့ဆိုလျှင်
 ထိုညောင်ပင်ကြီးများကို ချန်ထား၍ မရနိုင်ပါ။ အမှန်အားဖြင့်

ဒုတိယအကြိမ်

ဤမြို့နယ်နှင့် ဤညောင်ပင်များ၊ ဤညောင်ပင်များနှင့် ဤမြို့နယ်မှာ ခွဲခြား၍ မရနိုင်သော ရင်ချင်းဆက်အမြွှာဟု ဆိုလောက်ပါသည်။

တစ်နိုင်ငံလုံး ကျော်ကြားခဲ့သော မနန်းစိုး၊ မနန်းစံ ရင်ချင်းဆက် အမြွှာညီအစ်မတို့ကိုယ်တိုင်သမားတော်ကြီးများက အောင်မြင်စွာ ခွဲထုတ်၍ ပေးနိုင်ခဲ့ကြ၏။ ယခု ရင်ချင်းဆက် အမြွှာညီအစ်မကိုကား မည်သည့် သမားတော်ကြီးကမှ ခွဲထုတ်၍ မရနိုင်ပါ။ ခွဲထုတ်လိုက်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် နှစ်ဖက်လုံး ပျက်စီးသွားရပါတော့မည်။

အုပ်အုပ်ဆိုင်းဆိုင်း၊ ညိုမှိုင်းဝေဆာ၍ နေကြသော ညောင်ပိန္နဲပင်ကြီးများသည် ဤမြို့နယ်၏ အထိမ်းအမှတ်သဖွယ် ဖြစ်နေပါ၏။ မြန်မာပြည်မ တစ်နံတစ်လျားတွင် ဤမျှလောက် ညောင်ပင်ကြီးတွေ ပေါများသောအရပ် ရှိမည်မထင်ပါ။ မြေလတ်ဒေသအတွင်းမှ အခြားမြို့နယ်များတွင်လည်း ဤမြင်ကွင်းမျိုး ရှိလိမ့်မည် မထင်ပါ။ ညောင်ပင်ကြီးများမှာ အချို့တမျိုးပျိုလွင်လွင် သန့်တုန်း မြန်တုန်း၊ အချို့မှာတော့ နှစ်ကာလကြာညောင်း၍ ဇရာထောင်းနေကြချေပြီ။

ဤညောင်ပင်ကြီးများမှာ ပင်းတယမြို့မတည်မီတပင် ရှိနေခဲ့ကြလေသလော၊ ပင်းတယမြို့ကို တည်ထောင်ကြသော လူကြီးသူမများအပင် အရိပ်လည်းရ၊ စက္ခုပသာဒလည်း အေးမြစေရန် စိုက်ပျိုးခဲ့ကြလေသလော။ အားထားလောက်သော အမှတ်အသားများ မတွေ့ရသဖြင့် တပ်အပ်သေချာကား မပြောနိုင်

ပါ။ ကျက်သရေဆောင် ညောင်ပင်ကြီးများသည် နာဂဓိဋ္ဌာန် ပုန်းတလုတ်ကန်ကြီး၏အရှေ့ဘက်မှာ တောင်ဘက်နှင့်အနောက်ဘက်တို့တွင် ညီညီညာညာ တန်းလျက် စီလျက် ရှိနေကြ၏။ အထူးသဖြင့် ကန်ကြီးတောင်ဘက် ရွှေဥမင်ဘုရားတောင်၏ အရှေ့ဘက်ရှိကွင်းပြင်ကြီးတစ်ခုလုံးကို ညောင်ရိပ်များက ထီးမိုး၍ပေးထားကြ၏။ အကိုင်းချင်းယှက် အရွက်ချင်း ထိစပ်နေကြသော ညောင်ပင်ကြီးများမှာ ပေါက်မိပေါက်ဆုပေါက်နေကြသည် မဟုတ်ပေ။ တစ်စုံတစ်ယောက်က စနစ်တကျအကွက်ချ၍ စိုက်ထားဘိသကဲ့သို့ရှိ၏။ နေပြောက်မထိုးလောက်အောင် သိပ်သည်းနေသော ညောင်ရိပ်အောက်မှ ကြည့်မိသူတိုင်း ဤအချက်ကို သတိပြုမိကြပါလိမ့်မည်။

ဤသို့အကွက်ကျကျရှိနေကြသည်ကို ထောက်ရှု၍ ရှေးသူဟောင်းတို့၏ နောင်းမြတ်သော အပြုအမူဟူ၍လည်း သတ်မှတ်၍ ရနိုင်၏။ အခြား တစ်ဖက်မှလည်း ဤမြို့နယ်ထဲတွင် အခြားသောနေရာများ၊ လူနေအိမ်ခြေနှင့် ဝေးကွာသောနေရာများမှာလည်း ဤလို ညောင်ပင်ကြီးများ အစီအရီ ရှိနေကြ၏။ ထို့ကြောင့် သဘာဝအလျောက် ပေါက်ဆုပေါက်နေကြသည်ဟု ဆိုချင်လျှင်လည်း ဆိုနိုင်ပါ၏။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ဤညောင်ပင်ကြီးများသည် ပင်းတယမြို့တို့ အလှကျက်သရေဆောင် ဖြစ်နေသည်ကိုကား အားလုံးက လက်ခံကြရပါလိမ့်မည်။

အချို့နေရာများတွင် မြို့ပြ အဆောက်အအုံ သစ်များနှင့် မလွတ်၍ ခုတ်ပယ်ထားသော ညောင်ကိုင်းငုတ်တို့ကြီးများ ရှိနေ

ကြ၏။ အချို့နေရာတွင်မူ တစ်ပင်လုံး ငုတ်တို့ဘဝ ကျရောက်
 နေကြပြီ။ “ရွာလာတော့ ယာဆုတ်” ဟူသော စကားပုံအရ
 လူနေအိမ်ခြေများ တိုးပွားလျှင် ရှောင်လွှဲ၍ မရနိုင်သော
 သစ်ပင်ကြီးများကို ရှင်းလင်းခုတ်ထွင်ကြရသည်သာ။ သို့ရာတွင်
 မြို့၏ အလှအပကို ပျက်စီး မသွားရလေအောင်ကား အထူး
 သတိပြုသင့်ကြပါသည်။

ညောင်ရိပ်နားက မြက်ခင်းပြင်

မြို့ဝင် ဆိုင်းဘုတ်၏ အရှေ့ဘက်မှနေ၍ လှမ်းမျှော် လိုက်လျှင်
 ညောင်ရိပ်များ အနားက ပြန့်ပြူးညီညာလှသော ကွင်းပြင်
 ကြီးကို ထင်းထင်းကြီး မြင်နိုင်၏။ ထိုကွင်းပြင်မှတစ်ဆင့် တန့်
 ရေပြင်ကို ဖြတ်ကျော်ကာ အိမ်ခြေ တို့က်တာ တို့ကို မျက်စိ
 အရသာ ခံစားနိုင်ကြ၏။ ယခုအခါတွင်ကား ထိုအရသာကို
 ခံစားနိုင်ရန် ရှေ့သို့တိုး၍ ကြည့်ကြရပါသည်။

ညောင်ညိုရိပ်များ ကြားမှာ ကမ္မလာစိမ်းကြီး ခင်းထား
 သကဲ့သို့ အမြင်ပသာဒ အေးမြလှသော ဤမြင်ကွင်းကြီးကား
 ရှေးရှေးက ဆရာတော်ကြီးများအားတပည့်ဒါယကာအပေါင်း
 တို့က နောက်ဆုံး ပူဇော်ခြင်းဖြင့် ပူဇော်ရာဌာန ဖြစ်၏။ ဤမြို့
 ပေါ်မှ ဆရာတော်ကြီး တစ်ပါးပါး ပျံလွန်တော် မူလေတိုင်း
 ဤကွင်းပြင်တွင် အန္တိမဈာပန သာဓုကိဋ္ဌနသဘင်ကို ခမ်းခမ်း
 နားနား အားပါးတရ ပူဇော် ကျင်းပမြဲ ဖြစ်ပါသည်။

ဒုတိယအကြိမ်

လွတ်လပ်ရေးကျောက်တိုင် ညောင်ရိပ်မြို့

နယ်ခွဲမြို့တို့သို့ လက်အောက်မှ မြန်မာနိုင်ငံတော်ကြီး တစ်ခုလုံး
 လွတ်လပ်ရေးရသော အထိမ်းအမှတ် အဖြစ်ဖြင့် ပင်းတယမြို့
 မှာလည်း လွတ်လပ်ရေး ကျောက်တိုင်ကြီး ထီးထီးမတ်မတ်
 ရှိနေပါ၏။ မြို့ဝင်လမ်း၏ အနောက်ဘက်ကန်ကြီး၏ ဦးထိပ်
 အချက်ချာကျသော နေရာတွင် ထည်ထည်ဝါဝါ ရှိနေပါ၏။
 ညိုညိုဆိုင်းဆိုင်း အကိုင်းချင်း ထိစပ်နေကြသော ညောင်ပင်
 တန်းများကို နောက်ခံထားကာ မင်းမား မတ်မတ် ရပ်တည်
 နေသော ကျောက်တိုင်ကြီးကား ပြည်ထောင်စုသား အားလုံး
 တို့ ဂုဏ်ယူ ဝင့်ကြွားစရာ ဖြစ်ပါ၏။

လွတ်လပ်ရေး ကျောက်တိုင်၏ မြောက်ဘက်တွင် မြို့သူ၊ မြို့
 သားတို့ အပန်းဖြေရန် ဥယျာဉ်ခြံတစ်ခု ဆောက်လုပ်ထား၏။
 ထိုဥယျာဉ်ခြံ အရှေ့ဘက်မှနေ၍ မြို့ဝင်လမ်းသည် မြောက်သို့
 ဆက် လက် သွား ကာ ကန်ကြီး၏ ထောင့် ကွေး အတိုင်း
 အနောက်ဘက်သို့ ချိုးကွေ့ ဝင်ရောက်သွားပါသည်။

နာဂဓိဋ္ဌာန် ပုန်းတလုတ်ကန်

မြို့အဝင် လမ်းအတိုင်း လိုက်ပါ ကြရာတွင်- ကျွန်ုပ်တို့သည်
 ညောင်ပင်ကြီးများအောက်မှနေ၍ ကန်ရေပြင်ကို ကွက်တိကွက်
 ကျား မြင်လာခဲ့ရ၏။ မြောက်သို့ ဦးတည်လာရာမှ အနောက်
 ဘက်သို့ ချိုးကွေ့လာလျှင်တား ကန်ကြီးတစ်ခုလုံးကို ထင်း

ဒုတိယ အကြိမ်

ခနဲ လင်းခနဲ မြင်ကြရပါတော့သည်။ ဤကန်ကြီးကား နာဂ
မိဋ္ဌာန် ပုန်းတလုတ်ကန်ကြီးပါပေတည်း။

မင်းသား မင်းသမီးများ ရေကစားရာကန်ကို ပုန်းတလုတ်
ကန်ဟု ခေါ်ဝေါ်ခဲ့ကြ၏။ ကုမ္ဘာဘယနှင့် ရှင်မိယာဘိပုံဝတ္ထု
အရ ဤကန်ကြီးမှာလည်း ငွေတောင် နတ်မင်းကြီး၏ သမီး
တော် ခုနစ်ဖော်တို့ ရေကစားရာဖြစ်၍ ပုန်းတလုတ်ကန်ဟုပင်
အမည်တွင်ပါ၏။ ထိုပုန်းတလုတ်ကန်ကြီးကို နာဂမိဋ္ဌာန်ဟု
အထူးပြုထားသည်မှာကား ရှေး သူဟောင်းတို့၏ စကားအရ
ဖြစ်ပါသည်။

ရွှေဥမင်ဘုရား သမိုင်းနှင့် ပင်းတယမြို့ ရာဇဝင်စာအုပ်၌
နာဂမိဋ္ဌာန်ဟု အမည်ရပုံကို ဤသို့ ဖော်ပြထားပါသည်။

ဘုရားရှင် သက်တော်ထင်ရှား ရှိတော်မူစဉ်က ဟိမဝန္တာရှိ
အနောဘတ်အိုင်ကြီးကို အနောဘတ္တ နဂါးမင်းက ပိုင်စိုးနေ
သိုင်ခဲ့၏။ အနောဘတ္တ နဂါးမင်းသည် ခြေလျှိုးမိုးပျံ နိုင်သော
နတ်နဂါးမျိုးဖြစ်၏။ တစ်နေ့သ၌ မိုးကောင်းကင်တွင် လူးလာ
ပျံလွှား ပျော်ပါးနေစဉ် ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူပြီးသော ဘုရား
ရှင်၏ ဓာတ်တော်မွေတော်များကို ရှစ်ပြည့်ထောင်မင်းအပေါင်း
တို့က ခမ်းခမ်းနားနား ပင့်ဆောင်သွားကြသည်ကို တွေ့မြင်
လိုက်ရ၏။ အနောဘတ္တနဂါးမင်းသည် ထိုမဇ္ဈိမဒေသမှအရှေ့
အရပ်သို့ ပျံသန်းလာခဲ့ရာမှ ကမ္ဘောဇတိုင်းအတွင်း တော
တောင်ထူထပ်သော နေရာတွင် ရေကန်ကြီးတစ်ခုကို မြင်လိုက်
ရ၏။ နဂါးမင်းသည် ထိုရေအိုင်ကြီးသို့ ဆင်းသက်ကြည့်ရှုရာ
ဒုတိယအကြိမ်

နှလုံးမေ့လျော် ပျော်ဖွယ်ရာကောင်းလှပုံကို တွေ့ရှိရ၍ တစ်ဖန်
 ဟုတ်ချင်းပင် ဟိမဝန္တာသို့ ပြန်သွားကာ အနောက်တတ္တ အိုင်
 ကြီးမှရေကို နှုတ်ဖြင့် ငုံလာခဲ့၏။ ထိုနှုတ်ငုံရေကို ဤကန်ကြီး
 ထဲသို့ အန်ချပြီးလျှင် “ဤရေသည် မခန်းခြောက်ဘဲ တည်နေ
 စေသတည်း။ နှလုံးမေ့လျော် ပျော်ဖွယ်ရာဖြစ်သော ဤဒေသ၌
 ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ သရီရဓာတ်တော်များ ကိန်းဝပ်တော်မူ၍ သာ
 သနာ တည်ရှိပါစေသတည်း” ဟု အဓိဋ္ဌာန် ပြုခဲ့၏။

ထို့ကြောင့် ဤ ကန်ကြီးကို နာဂဓိဋ္ဌာန်ဟူ၍ ခေါ်တွင်
 လာခဲ့ကြသည်ဟု ဆိုပါ၏။

ဤကန်ကြီး၌ နဂါးမင်းက အဓိဋ္ဌာန်ပြုခဲ့ပုံကို သာသနာဝင်
 ကျမ်းဂန်ကြီးများ၌ကား မလာရှိပါ။ စိမ်းစိုညိုမှိုင်းသော
 တောင်တန်းကြီးများကို နောက်ခံထားကာ အားပါးတရကြည့်
 လိုက်တိုင်း လှပခံ့ညားနေသောကန်ရေပြင်ကို ချီးကျူးဂုဏ်ပြု
 လိုသဖြင့် ရွေးရွေးက လူကြီးသူမများပြောဆို လာခဲ့ကြဟန်
 ရှိပါသည်။ ယခုအခါ၌ကား ပင်းတယကန်ဟူ၍ပင် အများက
 ခေါ်ဝေါ်နေကြပါပြီ။

ပင်းတယကန်ကြီးကြောင့်ပင် ပင်းတယမြို့သည် ပိုမို၍ လှပ
 လာသလော။ ပင်းတယမြို့ကြောင့်ပင် ပင်းတယကန်ကြီးသည်
 ပိုမို၍ သာယာလာလေသလော။ ဤမေးခွန်းကိုကား မည်သူမျှ
 တစ်ဖက်သတ် အဖြေပေးနိုင်ကြမည် မဟုတ်ပါ။ ပင်းတယကန်
 ကြီးကြောင့် ပင်းတယမြို့ လှပလာကာ ပင်းတယမြို့ ကြောင့်

ပင်လျှင် ပင်းတယကန်ကြီး ပိုမိုသာယာလာသည်ဟု မျှမျှတတ ဖြေဆိုကြရပါလိမ့်မည်။

ပင်းတယ ကန်ကြီး၏ မြောက်ဘက် ကန် ပေါင် ရိုး ကို ကျောက်အင်္ဂတေများဖြင့် အခိုင်အမာ ပြုလုပ်ထား၏။ ထိုကန် ပေါင်တွင် ယောက်ျား၊ မိန်းမ ခွဲခြား၍ ရေချိုးရန် ရေချိုးဆိပ် များ ပြုလုပ်ထား၏။ ပင်းတယမြို့ကို နောက်ဆုံး လက်ခံ အုပ်ချုပ်ခဲ့သော ငွေခွန်မှူး (ဦး) စောဝင်းကြည် လက်ထက်က ပြုလုပ်ထားခဲ့၏။ ကန်ကြီးထဲတွင် ရေပို၍နက်စေရန် ရေနည်းသော နွေရာသီတွင် မြေထိုးစက်ကြီးများဖြင့် တူးကာ ကန် ပေါင်မှာ ဖို့ပေးခဲ့သေးသည်ဟုလည်း သိရပါသည်။

“ဤကန်ကြီးထဲသို့ ဆင်း၍ ရေချိုးလိုက်လျှင် အသားမည်း သူများပင် အသားဖြူသွားသည်”ဟု ပြောစမှတ် ပြုခဲ့ကြ၏။ အသားမည်းသူ ဖြူ၊ မဖြူကိုကား မပြောတတ်ပါ။ ရေချိုး၍ ကောင်းသည်ကား အမှန်ပင် ဖြစ်ပါသည်။ ကျောက်တုံးများ စီထားသော လှေကားအတိုင်းဆင်းသွား၍ ရေထဲခုန်ချလိုက်လျှင် အေးစိမ့်စိမ့်ကြီးခံစားရပါသည်။ အအေးဒဏ်ကို ပမာ မထားဘဲ လက်ပစ်ကူးလိုက်လျှင်ကား ကိုယ်တွင်းက အပူငွေ့ ထွက်ကာ မျှတသွားပါတော့သည်။ ထိုအချိန်တွင် လေက တဖြူဖြူ တိုက်နေရာ မြေပေါ်မှာနေသည်ထက်ရေထဲမှာနေရသည်က ပို၍ နွေးထွေးပါသည်။ ကျွန်ုပ်တို့ အလည်ရောက်သည်မှာ နွေရာသီ မလအတွင်းမှာ ဖြစ်၍ ကန်စပ်က ရေမှာ မနက်လှပါ။ ခါးလောက်သာ ရှိပါသည်။ အောက်ခြေမှာလည်း ရွှံ့နဲ့ မရှိဘဲ သဲပြွတ်ကလေးများသာရှိ၍ နင်း၍ ကောင်းလှပါသည်။ ပင်း

တယမှ မြို့ခံလူများ သုံးနေကြအတိုင်း တင်ပို့သီးအမှုနှင့်ဖြင့် တစ်ကိုယ်လုံး ပုတ်တိုက်၍ ရေကန်ထဲမှာ တစ်ကိုယ်လုံး နှစ်၍ ဆေးကြောလိုက်ရသောအခါ တကယ်ပင် ပို၍အသားဖြူလာ လေသလောဟု ထင်မိပါတော့သည်။

နွေရာသီ ဖြစ်သော်ငြားလည်း မြေပြန့်သားများအဖို့ ပင်း တယ၏ နံနက်ခင်းမှာ အေးချမ်းလှပါသည်။ အနောက်ဘက် တောင်တန်းကြီးက ခုခံထားသဖြင့် တောင်ဘက်မှ တိုက်သမျှ လေများ မြို့ပေါ်သို့ စုပြုံရောက်လာကြဟန် ရှိပါသည်။ သို့ရာ တွင် ပင်းတယမြို့တို့ကား ဤမျှလောက် အအေးဒဏ်ကို မမူ ကြပါ။ နံနက်သင်းလာသည့်ဆိုလျှင် ကန်ကြီးတဲမှာ လူစည် ကား၍နေပါပြီ။ ဤကန်ကြီးနှင့်ပတ်သက်၍ ပြောရိုးဆိုစဉ်တစ်ခု ရှိသေးသည်မှာ “ဤကန်ထဲတွင် လှေမလှော်ချ၊ ငါးမဖမ်းရ” ဟူ၍ပင် ဖြစ်၏။ အကြောင်းတစ်ခုခု ရှိခဲ့ပေ၍လား၊ ရှေ့ရှေးက ဆရာတော်များ၊ လူကြီးသူများက တားမြစ်ခဲ့ကြ၍လေလား။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ယခုသက်တိုင် ငါးများသူ၊ ငါးဖမ်းသူ မတွေ့ ရပါ။ လှေတစ်စင်းတလေမျှပင် မတွေ့ရပါ။

ကန်ရေပြင်နှင့် ပတ်သန်းကျင်

နေပူရှိန်မပြင်းလှသေးသော နံနက်ခင်းမှာ ဖြစ်စေ၊ နေညိုညို ညနေချမ်းမှာ ဖြစ်စေ မျက်စိပသာဒ၊ သဘာဝ အရသာကို အားပါးတရ ခံစားနိုင်ကြပါသည်။ ကန်၏ အရှေ့ဘက်၊ တောင်ဘက်တို့တွင် ကျက်သရေဆောင် ညောင်ပင်ကြီးများက ကန်ရေပြင်ကို အနားသတ်၍ ပေးထား၏။ အနောက်တောင်

ဘက်နှင့် အနောက်ဘက်သို့ လှမ်းမျှော်လိုက်သောအခါ မြို့ဆီသို့ မျက်နှာမူနေသော တောင်တန်းကြီးကို တွေ့ကြရ၏။ စိမ်းစိုညိုစောင်းသော တောင်တန်းကြီးကို ရွှေမင်းဘုရားသို့ သွားရာ စောင်းတန်း အသွယ်သွယ် ရှိနေကြ၏။ ထို စောင်းတန်း တစ်လျှောက်တွင် စေတနာရှင် အဆက်ဆက်တို့ တည်ထားခဲ့ကြသော စေတီကလေးများကို ဖူးတွေ့နိုင်ကြ၏။ အစီအရံ တည်ရှိနေကြသော စေတီကလေးများကို အဝေးမှ လှမ်းမျှော် ဖူးမြင်လိုက်ရသောအခါ “စံပယ်ဖူးငုံများ သိကုံးထားသလို” ဟူ၍ စာရေးဆရာမကြီး (ဒေါ်) ဒဂုန်ခင်ခင်လေး၏ တင်စားချက်များကို ကိုယ်တွေ့မျက်မြင် ခံစားနိုင်ကြပါလိမ့်မည်။

မြို့ပြအင်္ဂါ စုံလင်စွာ

ကန်ကြီး၏ အနောက်မြောက်ဘက်တွင် စည်ပင်သာယာရေး ဈေးရုံပါသည်။ နေ့စဉ်ဈေးမဟုတ်ပါ။ မြေလတ်ဒေသ ထုံးစံအတိုင်း ငါးရက်တစ်ဈေး ဖြစ်ပါသည်။ လက်ရှိ သွပ်မိုးနှင့် ဈေးရုံကို ငွေခွန်ဘော်မှူး ခွန်စွန့်ညိုက ၁၉၂၀-၂၉ခုနှစ်တွင် တည်ဆောက်ထားခဲ့ခြင်း ဖြစ်၏။ ထို့နောက် တစ်စထက် တစ်စ စည်ကားလာသဖြင့် တာဝန်ရှိသူများက ဈေးရုံသစ်များ ထပ်ကာ ထပ်ကာ ဆောက်၍ ပေးလာကြရပါသည်။

ငါးရက်တစ်ကြိမ် ဈေးနေ့ရောက်လာတိုင်း မြို့နယ်အတွင်းရှိ ကျေးရွာများမှ ဒေသထွက်ကုန် ရောင်းချသူများ ရောက်လာကြ၏။ အနီးအနားရှိ မြို့ရွာများမှ ဤဒေသအတွက် လိုအပ်ရာရာကို ရောင်းချရန် လာသူများလည်း ရှိကြ၏။ ရောင်းသူ

ဝယ်သူ စည်စားလှသည်နှင့်အမျှ တိုင်းရှင်းသား ပေါင်းစုံတို့၏
ဝတ်စားဆင်ယင်မှု မျိုးစုံတို့ကိုလည်း ရှုမြင်နိုင်ပါသည်။

ပင်းတယ၏ လက်ရှိမြင်ကွင်း

ပင်းတယမှာ ရှမ်းပြည်နယ်အတွင်းရှိ မြို့နယ်တစ်ခုဖြစ်၍ မြို့နယ်
အဆင့် ဌာနဆိုင်ရာရုံး အဆောက်အအုံများ ရှိကြပါသည်။
နိုင်ငံပိုင် စက်ရုံ အလုပ်ရုံကြီးများ မရှိပါ။ ပုဂ္ဂလိက ကြိတ်ခွဲဧက
ဆီဧကများသာ ရှိပါသည်။

မြို့နယ် ပညာရေးကို လေ့လားကြည့်ပါလျှင် ၁၉၈၂ ခု
မတ်လအထိ-

အထက်တန်းကျောင်း ၁

တွဲဖက်အထက်တန်းကျောင်း ၁

အလယ်တန်းကျောင်း ၃

တွဲဖက် အလယ်တန်းကျောင်း ၅

မူလတန်းကျောင်း ၇၅

ဤသို့ ရှိနေသည်ကို တွေ့နိုင်ပါသည်။

ဟစ်ဖန် ကျန်းမာရေးဘက်မှာလည်း-

မြို့နယ်ဆေးရုံ ၁

တိုက်နယ်ဆေးရုံ ၁

ကျေးလက်ကျန်းမာရေးဌာန ၁

ကျေးလက်ကျန်းမာရေးဌာနခွဲ ၇

မိခင်နှင့်ကလေး စောင့်ရှောက်ရေးဌာန ၁

ဤသို့ တွေ့ရှိကြရပါလိမ့်မည်။

ထိုအထဲမှ ပင်းတယမြို့ပေါ်တွင် ၁၉၆၆ ခု၊ အောက်တိုဘာလ ၁၁ ရက်နေ့က ခုတင် ၁၆ လုံးဆံ့ ဆေးရုံကို စတင်ဖွင့်လှစ်ခဲ့ပါသည်။ (၁၉၇၂-၇၃ တွင် ကျန်းမာရေး ဝန်ကြီးဌာန၏ ခွင့်ပြုချက်အရ ပေးလှ ကျေးလက်ကျန်းမာရေးဌာနကို ခုတင် ၁၆ လုံးဆံ့ တိုက်နယ်ဆေးရုံအဖြစ် တိုးချဲ့ဖွင့်လှစ်ခဲ့၏။ ထိုဆေးရုံကို ကိုယ်ထူ ကိုယ်ထ စနစ်ဖြင့် ဆောက်လုပ် ခဲ့ကြရာ လုပ်သားပြည်သူများက ကျပ်အလှူငွေ ၂၀၀၂၆၀ ထည့်ဝင်ခဲ့ကြ၏။ ၁၉၈၂ ခု၊ ဇန်နဝါရီလ ၃၁ ရက်နေ့တွင် ကျန်းမာရေး ဌာနသို့ လွှဲအပ်ပွဲ ကျင်းပခဲ့၏။ ၁၉၇၃-၇၄ ခုတွင်ကျေးရွာအုပ်စု ၁၄ ခုကို ကိုယ်စားပြု၍ ပန်းစစ် ကျေးရွာတွင် ကျေးလက်ကျန်းမာရေးဌာန တစ်ခု ဖွင့်လှစ်ထားခဲ့၏။)

မြို့နယ် ပြည်သူ့ဆေးရုံမှာ ကန်ကြီး၏ အရှေ့ဘက်မှာ ရှိ၍ ကန်ကြီး၏ ဗတ်ဝန်းကျင်မှာ ရှုမေးဖွယ် ကောင်းသကဲ့သို့ပင် မြို့တွင်း လမ်းများမှာလည်း ဖြောင့်ဖြူ သာယာပါသည်။ သန့်သန့်ရှင်းရှင်း ရှိကြပါသည်။ တိုက်တာအိမ်ရာများမှာလည်း ပန်းရံ၊ ပန်းစင်၊ ဇန်နဝါရီလများဖြင့် ကြည့်ပျော် ရှုပျော် ရှိကြပါပေသည်။

ရှေးအခါက ကန်အရှေ့တိုက်၊ ကန်အနောက်တိုက် စသည့် အားဖြင့် တိုက်ကိုးတိုက်ဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသော ပင်းတယမြို့နယ်ကို ယခုအခါ မြို့မရှပ်ကွက် ၁၂ ရပ်ကွက်၊ ကျေးရွာအုပ်စု ၂၇ ခုတို့ဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားခဲ့ပါသည်။

မြို့မရပ်ကွက် ၁၂ခုတို့မှာ-

၁။ ဈေးတန်းရပ်	၇။ ရွာငယ်ရပ်
၂။ ရှမ်းရပ်	၈။ ဆူးဗိုလ်ရပ်
၃။ ဆင်ခေါင်းရပ်	၉။ ရွာသစ်စေတီကုန်းရပ်
၄။ ငှက်ပျောတောရပ်	၁၀။ ဟော်ကုန်းရပ်
၅။ ပြည်တော်သာရပ်	၁၁။ ပေါက်တောရပ်
၆။ အော်ဇောရပ်	၁၂။ အနောက်ရပ်
- တို့ ဖြစ်ကြပါသည်။

မြို့နယ်အတွင်းရှိ ကျေးရွာအုပ်စု ၂၇ ခုတို့မှာ အင်းငယ်၊ မိုင်းလီ၊ ညောင်ဝန်း၊ ညောင်တောက်၊ သိမ်ကုန်း၊ တောင်ရှည်၊ ပင်ပျော်၊ ပန်းစစ်၊ ရွှေပူသိုး၊ မဲနယ်တောင်၊ ကျောင်စု၊ ရေဖြူ-တောင်ပေါ်ကြီး၊ ထယ်သွန်း-ထွတ်နီ၊ သစ်အယ်ပင်၊ သံချက်ကုန်း၊ ကုန်းဆတ်၊ ကမ်း၊ ရွာပြားပွေးလှ၊ မြင်းမူး၊ ကျားကုန်း၊ မြေခြားမြောက်၊ ကျုံး၊ နန်းကုန်း၊ မြေခြားချိုင့်တို့ ဖြစ်ကြပါသည်။

၁၉၈၄ ခု၊ ဇန်နဝါရီလ ၃၁ ရက်နေ့အထိ ကောက်ယူရရှိသားသော စာရင်းအရ ပင်းတယမြို့မ ၁၂ ရပ်ကွက်တို့တွင် အဆောက်အအုံ ၁၄၂၆၊ အိမ်ထောင်စု ၁၅၂၁၊ လူဦးရေ စုစုပေါင်း ၈၃၂၂ ရှိပါသည်။

မြို့နယ်အတွင်းရှိ ကျေးရွာအုပ်စု ၂၇ ခုတို့တွင် အဆောက်အအုံ ၉၁၆၈၊ အိမ်ထောင်စု ၈၈၂၅၊ လူဦးရေ စုစုပေါင်း ၄၃၀၉၄ ရှိပါသည်။ (အသက်ပါဇယားကို ရှုပါ)

ဒုတိယအကြိမ်

ဟိုယခင်က ပင်းတယ

တည်ထောင်ခါ၀ ဤ၌ာန

ပင်းတယနယ်မြေကို အစဉ်အဆက် အုပ်ချုပ် စိုးမိုးခဲ့ကြသူ များမှာ ငွေခွန်မှူးများဖြစ်၏။ စော်ဘွားမြို့ဝားများ အဆင့်သိ ချီးမြှောက်လောက်အောင် နယ်ခံ မကျယ်ဝန်း၍ ဖြစ်၏။ စော်ဘွားမြို့ဝားများ နေထိုင်ရာ အိမ်ကြီးကို (ဟော်)ဟု ခေါ်ကြသကဲ့သို့ ငွေခွန်မှူး၏ အိမ်ကြီးကိုလည်း ဟော်ဟုပင် ခေါ်ကြပေသည်။ ထို့ကြောင့် ထိုအိမ်ကြီးရှိရာ အရပ်ကို ယခုထက်တိုင် ဟော်ကုန်းရပ်ဟု ခေါ်တွင်နေပါသည်။

ပင်းတယမြို့သည် သက္ကရာဇ် ထုတ်ဖော်နိုင်ရေးအတွက် တိုက်ရိုက်အားဖြင့် အသောက်အသား ပြုစုရာ မတွေ့ရသေးပါ။ သက်ကြီးစကား သက်ငယ်ကြားဖြင့် သက္ကရာဇ် ၁၁၀၃ ခုနှစ်တွင် စတင် တည်ထောင်သည်ဟူ၍သာ ပြောဆိုလာခဲ့ကြရပါသည်။

ဒုတိယအကြိမ်

ဤသို့ ပြောဆိုရာတွင် မုန့်ဆန့်သော အထောက်အထား
စား ရှိပါသည်။ အနောက်ဘက် တောင်ရိုးပေါ်မှ တောင်
ပေါ်ကြီး ကျေးရွာကို သက္ကရာဇ် ၁၁၃၀ ခုနှစ်တွင် လည်း
ကောင်း၊ တောင်ပေါ်ကြီးရွာ အလယ်ကျောင်းကြီးကို ၁၁၃၃
ခုနှစ်တွင်လည်းကောင်း တည်ခဲ့ကြောင်းသိရှိရ၏။ ထိုကျောင်း
ကြီးတွင် ကျောင်းတည်သက္ကရာဇ် ကမ္ဘာလွန်စွာရှိနေ၏။ ထို့ပြင်
ရွှေကျင်ကုန်းသာ ဘုရားကြီးကို ၁၁၁၁ ခုနှစ်တွင် လည်း
ကောင်း၊ ပင်းတယမြို့ လန်ထောင်ကျောင်းကို ၁၁၃၃ ခုနှစ်
တွင် လည်းကောင်း စတင် တည်ထောင်ခဲ့ကြ၏။ (အုန်းအုန်း
စတည်း၊ ကန်ဆောင်တည်)ဟု ဆိုရိုးပြု၍ ထားခဲ့ကြပါသည်။

ထို့နောက် မဟာရန်အောင်ကျောင်းကို (ယခင် သိုယင်
ကျောင်း) ၁၀၈၈ ခုနှစ်တွင် လည်းကောင်း၊ မြောက်
ကျောင်းကြီးကို ၁၁၃၉ ခုနှစ်တွင် လည်းကောင်း၊ ပေါက်
တောကျောင်းကို ၁၁၄၀ ပြည့်နှစ်တွင် လည်းကောင်းစတင်တည်
ထားခဲ့သော အမှတ်အသားများ ရှိခဲ့၏။ ထို့ကြောင့် ထို
ကျောင်းတို့ကတော့ ထိုကျေးရွာတို့၏ ပင်မ အခြေခံဖြစ်သော
ပင်းတယကို ထို့ထက် အတန်ငယ်စောစောက တည်ထောင်ပြီး
ဖြစ်လိမ့်မည်ဟု ယူဆကြဟန် ရှိပါသည်။

သို့ရာတွင် သက္ကရာဇ် ၁၀၈၉ ခုနှစ် (၁၀၂၇ ခု)၊ စစ်ကိုင်း
မင်း လက်ထက်က ရေးမှတ်ထားသော ငွေခွန်ဝန်၊ ဝန်စုကျေး
ရွာထမ်း အိမ်စာရင်း၊ ပင်းတယကျေးရွာမှ အခွန်တော် ထမ်း
ဆောင်နိုင်သောအိမ်မှာ ခုနစ်အိမ်မျှသာ ရှိနေကြောင်း တွေ့ရှိ
ရပါသည်။

မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ မင်းတုန်းမင်းတရားကြီး လက်ထက်တွင် မူကား ပင်းတယမြို့ဟု ခေါ်နေကြပါပြီ။ ပင်းတယနယ်မြေကို အုပ်ချုပ်စိုးစံခဲ့သော ငွေခန့်မူ၏ ရုံးစိုက်ရာဌာန ဖြစ်နေပါပြီ။

ဆက္ကရာဇ် ၁၂၃၄-၃၅-၃၆ ခုနှစ်၊ မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးနှင့် တကွ သုဓမ္မာ ဆရာတော်များထံသို့ ပင်းတယ ဂိုဏ်းအုပ် ဂိုဏ်းထောက် ဆရာတော်များက ရေးသား ဆက်သွင်းစသော မေတ္တာစာများအရ ထိုစဉ်က ပင်းတယနယ်မြေ အတွင်းမှာ ရဟန်းသံဃာ ၆၇ ပါးမျှ ရှိနေပါပြီ။ လူနေအိမ်ခြေမှာလည်း ၁၁၅၀ ကျော်မျှ ရှိနေပြီဟု ဆိုပါသည်။ သို့ရာတွင် အိမ်ခြေ အားလုံး ပင်းတယမြို့ထဲမှာ မပါနိုင်ပါ။ ယခု မြို့မ(၁)ရပ်ကွက် ထဲမှာ အပါအဝင် ဖြစ်နေကြသော အော်ရော ရွာလေး၊ ငှက်ပျောတော၊ ပေါက်တောစသော ရပ်ကွက်များသည် ထို စဉ်က သီးခြားကျေးရွာများ ဖြစ်ကြပါသည်။ ဂိုဏ်းအုပ် ဂိုဏ်း ထောက် ဆရာတော်များက ငှက်ပျောတောရွာကို ပင်းတယ စီရင်စုတောင်လက်ဟု ဝိသေသနပြု၍ ရေးသွင်းပါသည်။

ဤနယ်မြေမှာ ပါဝင်လေသမျှ

မြန်မာတစ်နိုင်ငံလုံး အင်္ဂလိပ်လက်အောက် ကျရောက်ပြီးနောက် ၁၈၉၇ ခုနှစ်မှာ ကောက်ယူခဲ့သော စာရင်းအရ မင်းတယ မြို့မှာ အိမ်ခြေ ၂၅၇ အိမ် ရှိပါသည်။ ထိုအထဲမှာ ကြေးထမ်း အိမ် ၁၈၇ အိမ်သာ ရှိပါသည်။ လူဦးရေ ၁၅၃၈ ယောက် ရှိပြီး အခွန်တော်ငွေ ၁၂၆၈ ကျပ်ရရှိကြောင်း သိရပါသည်။

သို့ဖြစ်၍ မင်းတုန်းမင်းတရားကြီး၏ လက်သက်မှာ ထို့ထက်
အတန်ငယ် လျော့နည်းစရာရှိပါသည်။

ထို့နောက် ပင်းတယ တစ်မြို့လုံးကို တိုက် နှုတ်တိုက်နှင့်
ဗိုင်းခြားထားပါသည်။ ယင်းတို့မှာ ၁။ ဦးတိုက်၊ ၂။ တန့်
အရှေ့၊ ၃။ တန့်အနောက်၊ ၄။ တဲထုံး၊ ၅။ ကျောက်စု၊
၆။ ရေဖြူ၊ ၇။ ဘောင်ရှေ့၊ ၈။ ပင်ပျော်နှင့် ၉။ အနောက်
တတန်းတို့ ဖြစ်ကြပါသည်။ ထိုတိုက်နယ်များမှာ အချို့
ပင်းတယမြို့စာမှာ ပါဝင်ပြီး အချို့ကတော့ နယ်မြေစွဲက
ဖြစ်ပါသည်။

၁၈၉၇ ခုနှစ်က ထိုတိုက် ၉ တိုက်စာမှာ ရွာပေါင်း ၉၀၊
အိမ်ခြေပေါင်း ၂၆၉ အိမ်ရှိပါသည်။ ထိုအိမ်များမှာ-

သဿမေဓ

၁၃၁၈၆

လယ်ခွန်

၃၀၀

ယာခွန်

၁၈၀

မြေခွန်

၈၃၀

စုစုပေါင်းအခွန်တော်

၁၄၄၇၆

စေးဆောင်ကြရပါသည်။

ထို တိုက်နယ်များမှာ ယခုအခါ နာမည် သစ်များဖြင့်
ပင်းတယမြို့နယ် ဖွဲ့စည်းပုံတွင် ပါဝင်နေကြပါပြီ။ ရေဖြူ
တိုက်နယ်နှင့် ကျောက်စု တိုက်နယ်တို့သာ ရှေးနာမည်အတိုင်း

ဒုတိယ အကြိမ်

ဆက်လက် တည်ရှိနေပါသည်။ (စကော၊ ဟဒီဒ်တို့
ရေးသားပြီး ၁၉၀၀ ပြည့်၊ ရန်ကုန်မြို့၊ အစိုးရ ပုံနှိပ်တိုက်မှာ
ရိုက်နှိပ်သော ‘အသက်မြန်မာပြည်နှင့် ရှမ်းနယ်များ ဂေဇက်’
အပိုင်း ၁၊ အတွဲ ၅ မှာ ဤအကြောင်းရပ်များကို ဆက်လက်
လေ့လာနိုင်ပါသည်။)

ငွေခွန်မှူးနှင့် ရွာအုပ်များ

ပင်းတယ တည်ဆောက်ပြီး ဖြစ်သဖြင့် ပင်းတယနယ်မြေ ဟူ၍
သတ်သတ်မှတ်မှတ် ရှိလာပြီးသည့် အချိန်မှစ၍ အုပ်ချုပ်သူ
ငွေခွန်မှူးများ ရှိခဲ့ကြ၏။ အင်္ဂလိပ်များ တက်လာပြီးချိန်က
ထိုငွေခွန်မှူးများကို စာချင်းကောက်ယူထား၏။ ထိုစာချင်းထဲမှ
ခုနစ်သက္ကရာဇ်နှင့်တကွ အစောဆုံး ဖော်ပြနိုင်သူမှာ သက္ကရာဇ်
၁၁၄၅ ခုနှစ် (၁၇၀၃ ခု) တွင် အုပ်ချုပ်ခွင့်ရသော မောင်
ရွှေဘွဲ့ဖြစ်၏။ မောင်ရွှေဘွဲ့ကွယ်လွန်သောအခါ သူ၏အဆက်
အနွယ်များက ဆက်ခံ အုပ်စိုးလာကြ၏။ တစ်ခါတစ်ရံတွင်
အပြင်သူတစ်ယောက်သောက် က ကြားဖြတ်အုပ်စိုးခဲ့သည်လည်း
ရှိ၏။ ရွာအုပ်က ခေတ္တအုပ်စိုးထားခဲ့သည်လည်း ရှိ၏။ ထို့
ဆွေမျိုးဆက်ထဲတွင် ငွေခွန်မှူးဘဝကို ၄ ကြိမ် တိုင်တိုင်
ထမ်းဆောင်ခွင့်ရသူကား မင်းလွန်းရ၊ သို့မဟုတ် ဘိုးလွန်းရပင်
ဖြစ်ပေသည်။

ဘိုးလွန်းရသည် ငွေခွန်မှူးဦးရွှေဘွဲ့၏ မြေးတော်သူဖြစ်၏။
သက္ကရာဇ် ၁၂၂၁ (၁၈၅၉) ခုနှစ်၊ မင်းတုန်းမင်းဘုရားကြီး
လက်ထက်တွင် ပထမဦးစွာ ငွေခွန်မှူးရာထူး ဆက်ခံခဲ့ရ၏။

ဒုတိယအကြိမ်

သို့ရာတွင် ထိုရာထူးမှာ တစ်နှစ်သာခံ၏။ နောက်တစ်နှစ်တွင် အမှုဆိုင် တစ်ယောက်ဖြစ်သူ မောင်ဘိုး လက်ထဲသို့ ရောက်သွား၏။ မောင်ဘိုးသည် သာမိုင်းတွင် ငွေခွန်မှူးရာထူး ရ၍ ပင်းတယမှ ပြောင်းရွှေ့သွားရာ ခေတ္တရွာအုပ် မောင်သန်းက အုပ်ချုပ်ရ၏။ တစ်ဖန် သက္ကရာဇ် ၁၂၃၀ ခုနှစ် (၁၈၆၈ ခုနှစ်) တွင် မောင်လွန်းရ အုပ်ချုပ်ခွင့် ရပြန်၏။ ထို့နောက် မောင်လွန်းရ လက်ထဲမှ ရာထူးလွတ်သွားပြန်ကာ ရွာအုပ်များ ဆက်ကာ ဆက်ကာ အုပ်ချုပ်ရ၏။ သက္ကရာဇ် ၁၂၃၈ ခုနှစ် (၁၈၇၆ ခု) တွင် မြေလတ်ငန် ဦးလှိုင်က တိုက်ရိုက် အုပ်ချုပ်၍ နောက်တစ်နှစ် ၁၂၃၉ ခုနှစ်တွင် မောင်လွန်းရ၏ လက်ထဲသို့ တစ်ဖန် ပြန်ရောက်လာ၏။ နောက်တစ်နှစ်တွင် ရွာအုပ် မောင်စံဝိုင်းလက်သို့ ပြောင်းကာ ၁၂၃၂ ခုနှစ်တွင် တစ်ဖန် ပြန်၍ ဆက်ခံရ၏။ ထိုအချိန်၌ ဘိုးလွန်းရ သို့မဟုတ် မင်းလွန်းရ ဖြစ်နေပါတော့မည်။ တေတ္ထရာ ကြိမ်များကား တစ်နှစ်တည်းနှင့် ရာထူး လွတ်မသွားတော့ပါ။ ၁၂၄၄ ခုနှစ်မှာ သူ ကွယ်လွန်ခါမှ သားဖြစ်သူ မောင်ဘိုးခင်က ဆက်ခံရပါတော့သည်။

မင်းလွန်းရလက်ထက်၌ အထူးမှတ်သားဖွယ် အဆာရွှေ၏ ချက်တစ်ခုမှာ ရွှေပုထိုး တိုက်နယ်တွင် ဆည်ကြီး တစ်ခု ပို့ကာ တံတားကြီးတစ်ခု ထိုးပေးထားခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

မောင်ဘိုးခင်ကို နယ်ခံလူများက မင်းမောင်ခင်ဟု တစ်ခါတသေ ခေါ်ဝေါ်ကြရပါသည်။ သူ့လက်ထက်တွင် အင်္ဂလိပ်များ တက်တော်လွန်ကာ မင်းမောင်ခင်ကိုပင် ဆက်လက်၍ ငွေခွန်မှူးခန့်ထားခဲ့၏။ မင်းမောင်ခင် ကွယ်လွန်သော ခုနှစ်ကို

တိတိကျကျ မသိရသေးပါ။ သူကွယ်လွန်စဉ်က သား ခွန်စွန်ညို့ ကျန်ရစ်သော်လည်း ငယ်ရွယ်လှသဖြင့် ရာထူးကို တိုက်ရိုက် မဆက်ခံနိုင်သေးချေ။ သို့ဖြစ်၍ ဦးရီးတော်ဖြစ်သူ မင်းမောင် အုန်းက ရင်ခွင်ပိုက် အဖြစ်ဖြင့် အုပ်ချုပ်ရ၏။ သက္ကရာဇ် ၁၂၆၀ ခုနှစ်အဆုတ်တွင် တက္ကသေ့ အောက်အခဲ ပေါ်လာသဖြင့် မင်းမောင်အုန်းသည် တစ်နှစ်စာ အခွန်ကောက်ခွင့်နှင့် အုပ်ချုပ် ခွင့် အာဏာကို ငှက်ပျောရွာမှ ကျောင်းဒါယကာကြီး ဦးမှန်းထံ ပေါင်နှံခဲ့ရပါသည်။

ကျောင်းဒါယကာကြီး ဦးမှန်းကို ဒေသထုံးစံအရ ကျောင်း တကာမှန်း (အသံထွက်အတိုင်း ကျောင်းခါမှန်း) ဟူ၍ ခေါ်ဝေါ်ကြ၏။ ငှက်ပျောဘော ကျောင်းတိုက်ကြီးကို ဆောက်လုပ် လှူဒါန်းခဲ့သောကြောင့် ဤသို့ ဂုဏ်ထူးပြု ခံရခြင်း ဖြစ်၏။ ကျောင်းတိုက်၏ မြောက်ဘက်နားရှိ အဆူပေါင်း များစွာ စုပုံတည်ထားသော ဘုရားစေတီတော်များမှာလည်း ကျောင်း တကာမှန်း၏ ကုသိုလ်သည်များပင် ဖြစ်သည်ဟု ဆိုကြပါသည်။

ကျောင်းတကာမှန်း အုပ်ချုပ်သော နှစ်တွင် မည်သည့် အကြောင်းကြောင့်ဟူ၍ မသိနိုင်၊ ပင်းတယကန်ကြီးမှ ရေများ မခန်းစုပူး ခန်းခြောက်သွားခဲ့ရပါသည်။

ထို့နောက် သက္ကရာဇ် ၁၂၇၀ ပြည့်နှစ်သို့ ရောက်လာသော အခါ ခွန်စွန်ညို့ အရွယ်ရောက်လာပြီဖြစ်၍ ငွေခွန်မှူးရာထူးကို တိုက်ရိုက် ဆက်ခံလာ၏။ ထို့နောက် ဘိုးတော် မင်းလွန်းရှ လက်ထက်က တည်ဆောက်ခဲ့သော ရွှေပုထိုးတံတားမှ ဆည်ကို ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းပေးခဲ့ပါသည်။

ဒုတိယအကြိမ်

ဤကဲ့သို့ ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်နိုင်အောင် ဘဏ္ဍာ
ငွေများကို ငွေပုံချရ၏။ ပင်းတယစေ့ ငွေများ ဆောက်လုပ်ပြီး
ချိန်မှစ၍ ဈေးကွက်ငွေများ ကောင်းရ၏။ စမ်းဆိုင်ငွေခ
များရရှိ၏။ အခြားသော အခွန်ငွေများ၊ သာသနာ့လိုင်စင်၊
အသားရောင်းခွင့် လိုင်စင်များ ချထားရမည့် ဘဏ္ဍာငွေ
များရရှိ၏။ ထိုဘဏ္ဍာငွေများမှ ရှမ်းပြည်နယ်အစိုးရက သတ်
မှတ်ထားသော အခွန်ငွေများ ပေးသွင်းရ၏။ ကုန်ငွေများ
အနက်မှ သင့်လျော်သော အချိုးအစားကို ခွဲဝေသတ်မှတ်ကာ
ပြည်သူ့အကျိုးပြု လုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်ရ၏။ မြို့တွင်းလမ်း
များကို ကျောက် သဲခင်း၍ပေးရ၏။ ရေနွတ်မြောင်းများ တူး
ဖော်ပေးရ၏။ ရေနံဖော်တွင် ပြုပြင်ပေးရ၏။ ရွှေဥမင်
ဘုရားသို့ လှည်းသွား၍ ရနိုင်သည့်အထိ ဖောက်လုပ်ကာ
ကျောက်များ၊ သဲများ ခင်းပေးရ၏။ မြို့တွင်း လမ်းမီးနှင့်
ဘုရားမီးများ သွယ်တန်းကာ အင်ဂျင်စက်ဖြင့် ထွန်းပေးရ၏။
မြို့တွင်း သန့်ရှင်းရေးလုပ်ငန်းများ လုပ်ခွဲရ၏။ ဤလုပ်ငန်း
အဝဝကို နယ်ရှင်ဖြစ်သော ငွေခွန်မှူးက တာဝန်ခံ စီမံခန့်ခွဲ
ရပါသည်။

(ငွေခွန်မှူး ခွန်စွန့်ညါ၏ သာသနာပြု လုပ်ငန်းများ
အကြောင်းကို ရှေ့အခန်းတွင် သီးသန့်ဖော်ပြပါမည်။)

ခွန်စွန့်ညါ၏ မင်းကတော်ကား ကျက်သရေဆောင် ရွှေစ
လွယ်ရ မင်းဘွဲ့တံဆိပ်ရ လွယ်လုံမြို့စားကြီး၏ သမီးတော်အကြီး
စောဇင်နု ဖြစ်၏။ ခွန်စွန့်ညါသည် ၁၂၇၀ ပြည့်နှစ်မှစ၍ အုပ်
ချုပ်စိုးစံလာခဲ့ရာ ၁၄၀၀ ပြည့်နှစ်တွင် ကွယ်လွန်ခဲ့၏။ ထိုခါ

ကျန်ရစ်သော သားတော် စောဝင်းကြည်မှာ ငယ်ရွယ်သေး
 ခင် ဖြင့် ပင် ကတော် စောဝင်းနုက ရင်ခွင်ပိုက်အဖြစ်ဖြင့် အုပ်စိုးခဲ့
 ၏။ သက္ကရာဇ် ၁၃၀၂ ခုနှစ်တွင် ကလောင်နယ်ပိုင် ဝန်ထောက်
 ဖွဲ့တာ ဘာဇင်က တိုက်ရိုက် အုပ်ချုပ်၏။ ၁၃၀၄ ခုနှစ်တွင်
 ဖွဲ့တာ ဘာဇင်က သိကျစ်မြို့စား စောမြထွန်းအား ရင်ခွင်ပိုက်
 အဖြစ်ဖြင့် အုပ်ချုပ်ရန် လွှဲအပ်ပြန်ပါသည်။

ငွေခွန်မှ ငွေကြေးသို့

ထို့နောက် ၁၃၀၈ ပြည့်နှစ်သို့ရောက်သောအခါ စောဝင်းကြည်
 အရွယ် ရောက်လာပြီ ဖြစ်၍ ဖခင်၏ရ ထူးကို ဆက်ခံအုပ်စိုး၏။
 ၁၃၄၇ခု၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၂ ရက်နေ့တွင်....ပင်လုံ ညီလာခံ
 ကြီးကို ကျင်းပကြသော အခါ စောဝင်းကြည် သည်လည်း
 ကိုယ်စားလှယ် တစ်ဦး အဖြစ်ဖြင့် ပါဝင် တက်ရောက် ခဲ့၏။
 ထိုခုနှစ်မှာပင် ရှမ်းပြည် စော်ဘွားများ ဦးဆောင်၍ ပြည်နယ်
 တောင်တန်းသားများ စည်းလုံး ညီညွတ်ရေးအဖွဲ့ (ရတစညဖ)
 အဖွဲ့ကို ဖွဲ့စည်းကြရာ စောဝင်းကြည်သည် ဗဟို အလုပ် အမှု
 ဆောင် ကော်မတီဝင် တစ်ဦးအဖြစ် တာဝန် ထမ်းဆောင်ခဲ့
 ပါသည်။

၁၉၄၈-၄၉ ခုနှစ်တွင် တောင်ကြီးမြို့ကို ကချင်သပုန်များ
 သိမ်းပိုက် ထားစဉ် စောဝင်းကြည်သည် ဗဟိုမြို့တွင် ရုံးစိုက်
 ကာ ကရင် သပုန်များကို ပြန်လည် တိုက်ခိုက်ရန် စစ်တပ်နှင့်
 နယ် ဆက်သွယ်ရေး အရာရှိအဖြစ် ထမ်းဆောင်ခဲ့ပါသည်။

ဒုတိယ အကြိမ်

စောဝင်းကြည် လက်သက်တွင် ကန်ပေါင်ကို အခိုင်အမာ ပြုလုပ် မှမ်းမံခဲ့၏။ ကန်ပတ်သမ်း ဖောက်လုပ်ခဲ့၏။ ဖခင် ခုန့် စွန့်ညါ ဖောက်လုပ်ထားခဲ့သော ရွှေခွင်ဘုရားလမ်းကို ကျောက် ကတ္တရာခင်းခဲ့၏။ ၁၉၅၀ ခုနှစ်တွင် စော်ဘွားများနှင့် အတူ အာဏာစွန့်ကာ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်တွင် ရှမ်းပြည်နယ် အစိုးရ ခန့်တွင် မြေယာအသုံးချရေး ဝန်ကြီး အဖြစ် တာဝန် ထမ်းဆောင် ခဲ့၏။ ယခုအခါ စောဝင်းကြည်သည် အသက် ၆၀ ရှိပြီ ဖြစ်၍ ဇနီး ဒေါ်မြသီ၊ သား သမီး ၉ ယောက်ရှိ၍ အဘွား လူကြီး မိဘ များ ဆောက်လုပ် ထားခဲ့သော ဟော်ကြီးမှာပင် ကျန်းမာစွာ နေထိုင်လျက် ရှိပေသည်။

ဇွန်လလယ်များ အာဏာစွန့်ပြီးနောက် ပင်းတယ မြို့နယ်ကို မြို့ပိုင်များ အုပ်ချုပ်ခဲ့ကြ၏။ ၁၉၆၂ ခု၊ မတ်လ ၂ ရက်နေ့တွင် တော်လှန်ရေး ကောင်စီ တစ်သား ပြီးနောက် လုံခြုံရေးနှင့် အုပ်ချုပ်မှု ကော်မတီ က အုပ်ချုပ်ခဲ့၏။ ပြည်ထောင်စု ဆိုရှယ်လစ် သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်ကြီး ဖွဲ့စည်းပြီးသော အခါမှ စ၍ မြို့နယ် ပါတီယူနစ် ဦးဆောင် လမ်းညွှန်မှု ကို ခံယူကာ မြို့နယ် ပြည်သူ့ ကောင်စီက အုပ်ချုပ်ခဲ့ပါသည်။

ပင်းတယမှ သာသနာ့ ဒါယကာ

သာသနာပြုမှတ်တမ်းစာအုပ်

ပင်းတယနယ်မြေမှာ အုပ်စိုးခဲ့ကြသော ငွေခွန်မှူးနှင့် ရွာအုပ် အဆက်ဆက် တို့သည့်လည်း ဗုဒ္ဓ သာသနာတော်ကို ကြည်ညို လေးစားကြသူ ချည်းသာ ဖြစ်ကြပါလိမ့်မည်။ မိမိတို့၏ စိတ် စေတနာနှင့်ပစ္စည်းဥစ္စာ ကြွယ်ွင်သည့် အားလျော်စွာ သာသနာ တော်ကို ထောက်ပံ့ခဲ့ကြသည့်သာ ဖြစ်၏။ ထိုအထဲတွင် ရွာ အုပ်များကား ငွေခွန်မှူးများ ပြတ်ပတ်စဉ်တွင် ခေတ္တ ခဏ အစားထိုးရသော သဘောဖြစ်၍ သာသနာ့ ဒါယကာ ခံယူနိုင် လောက်အောင် အရှိန်အင်္ဂါ ရှိကြမည် မဟုတ်ပါ။ သားစဉ် မြေးဆက် ဆက်ခံ လာခဲ့ ကြသော ငွေခွန်မှူး များက သာသနာတော်ကြီးကို ထိုက်စိုက် တန်တန် ချီးမြှောက်နိုင်ကြ ပါလိမ့်မည်။

သာသနာ့ ဒါယကာဘွဲ့ထူးခံနိုင်သည့် ငွေခွန်မှူးများအနက် ကျွန်ုပ်တို့ အထောက်အထား ပြုနိုင်သူမှာ ခွန်စွန့်ညီပင် ဖြစ် ပါ၏။ ထို့အထောက် အစားကား သာသနာ့ ဒါယကာ ငွေခွန်

ဒုတိယအကြိမ်

တော်မူ၍ မင်းခွန်စွန့်ညါနှင့် ကျက်သရေဆောင် ရွှေလွယ်ရ
 မင်းလယ်လုံ မြို့စားကြံ၏ သမီးတော် အကြီး စောခင်နုတို့က
 ကုသိုလ်အဖြစ် ရိုက်နှိပ် လှူဒါန် ထာသော စာအုပ် ဖြစ်၏။
 နန္ဒလ မြို့ ၈၂ လမ်း ရထားတန်း၊ ဦးဘမြို့ ပုံနှိပ်တိုက်မှာ
 ရိုက်နှိပ်ခဲ့၏။ ရိုက်နှိပ်သော သက္ကရာဇ်ကလေးပေါ့ပါး။ သာသနာ့
 ဒါယကာ ဇေယျာတော်မူ၍ မင်းခွန်စွန့်ညါက သက္ကရာဇ် ၁၂၈၉
 ခုနှစ်၊ နယုန်လဆန်း ၁၅ ရက်နေ့ (၁၉၅၇ ခု၊ ဇွန်လ ၁၄
 ရက်နေ့)တွင် ပင်းတယ မြို့၊ ပေါက်တောကျောင်း ဆရာတော်
 ကြီး ဦးမောင်လေးသရအား ကလေးသရ သီရိဇေ မွေခေ နာပတိ
 ရာဇဂုရု သွတ်ဆင်တော် ဆက်ကပ်ခဲ့၏။ သာသနာ့ပြုရေး ကိစ္စ
 အဝဝ စီမံဆောင်ရွက်ခဲ့၏။ ဤ အကြောင်းပျော်များကို မှတ်
 တမ်းတင်ထားခြင်းဖြစ်၍ ထိုခုနှစ်၊ ထိုလအပိုင်းကပင် ရိုက်နှိပ်
 ထားကြောင်း မှတ်ယူနိုင်ပါသည်။

ထိုစာအုပ်၏ နောက်ဆုံးခန်း၊ စာမျက်နှာ ၁၀၉ မှစ၍
 သာသနာ့ ဒါယကာကြီး၏ ကုသိုလ်ကောင်းမှုများကို စာတမ်း
 ရေး၍ ဖော်ပြထားပါသည်။

ကျောက်ဆင်းတုစတင်

သာသနာ့ဒါယကာ ခွန်စွန့်ညါနှင့် စောခင်နုတို့ ပထမဦးစွာ
 ပြုလုပ်ကြသော ကုသိုလ်ကား ကျောက်ဆင်းတုတော်ကြီးပြုလုပ်
 ကိုးကွယ်ကြခြင်း ဖြစ်ကြ၏။ နုညက်ချောမွတ်၍ အဆင်းအရောင်
 ဖြူဆွတ်နေသော ကျောက်သားကို တတ်ကျွမ်း လိမ္မာပြီးသော
 ပန်းတမော့ ဆရာများအား တာဝန် ပေးအပ်၍ ထုဆစ် စေ၏။

ဒုတိယ အကြိမ်

ပန် တနေ့ဆရာ များကလည်း ဘုရားရှင်၏ သုံးဆယ် နှစ်ပါး
 သော လက္ခဏာတော်များ ပေါ်နိုင်အံ့မျှ ပေါ်နေရန် ကြိုးစား
 ၍ ထုဆန်ကြရာ ကြည်ညိုဖွယ်ရာ ခပွယ်လှစွာသော ကျောက်
 ဆင်တုတော်ဆူ ပွင့်တော်မူ လာ၏။ တင်ယူခဲ့စွာ ထိုင်တော်မူ
 ဘုရားဖြင့်၍ ဥဇာတော် အားဖြင့် ၄ တောင်၊ ၁ မိုက်၊ ၂ သစ်
 ရှိပေသည်။

ကျောက်ဆင်တု ရုပ်ပွားတော်မြတ် ကိန်းဝပ် စံပယ်တော်
 မူရန် ပလ္လင်နှင့် တံကဲတို့ကိုလည်း တင်ကျမ်း လိမ္မာ ပြီးသော
 ပညာသည်တို့အား ဘုရားဒါယကာကြီးတို့က တာဝန် ပေးအပ်
 ခဲ့ကြ၏။ ထို့ကြောင့် ဘုရားပလ္လင်နှင့် တံကဲတို့သည် ခြူးပန်း၊
 ခြူးနွယ်၊ ပန်းဆိုင်သွယ်၍၊ ခြယ်လှယ်ပန်းပြောက်၊ ထိန်တောက်
 ဝင့်ကြားလျက် ရှိကြပါပေသည်။

စေတီကြီးဘုရား

ယခုအခါ ပင်းတယမြို့မ ၁၂ ရပ်ကွက်ထဲတွင် အပါ အဝင်
 ဖြစ်နေသော စေတီကုန်း ရပ်ကွက်သည် ထိုစဉ်တုန်းက ကုန်းအရှေ့
 တိုက်နယ်ထဲတွင် အပါအဝင်ဖြစ်၏။ ထိုကုန်း၏ အရှေ့တိုက်နယ်
 အတွင်း၌ ဂိုဏ်းထောက် ဆရာတော် ဦးဥတ္တမ၏ ကျောင်းတိုက်
 ကြီး တည်ရှိ၏။ အထက်ပါအာရပ်ထဲတွင် ဂိုဏ်းထောက် ဆရာ
 တော် ဦးဥတ္တမ၏ ဂိုဏ်းကျောင်းတော်တို့ကို 'ဥတ္တမဘိ၊ သီရိဇော
 ရာဇဂုရု၊ ခင်ထုတံဆိပ်၊ သွင်းနှိပ်ကပ်လှူ၊ လွန်ကြည်ဖြူဖွယ်၊
 အသွယ်သွယ်သော ကျက်သရေတို့ဖြင့် ခြံရံအပ်သော စေတီဖြင့်
 ချီးကျူး ဂုဏ်ပြု ထားပါသည်။

ဒုတိယ အကြိမ်

ရိုက်ကွက်ဆရာတော် ဦးဥတ္တမ၏ ကျယ်ဝန်း လှစွာသော ကျောင်းတိုက်ကြီးထဲတွင် သာသနာ့ ဒါယကာ ခွန်စွန့်ညှိနှင့် မင်းကတော် ဒေါ်ခင်နုကိုက စေတီတော်ကြီးတစ်ဆူ တည်ထား ကိုးကွယ်ခဲ့ကြ၏။ ထိုစေတီတော်ကြီး၏ ဌာပနာ တိုက်ထဲတွင် ဘုရားရှင်၏ သရီရ ဓာတ်တော်တို့ကို ဌာပနာသွင်း၍ ပူဇော်ကြ၏။ စေတီတော်ကြီး၏ ထီးဘော်ကို မင်းကတော် စောခင်နု၏ မိခင် ကျက်သရေဆောင် ရွှေလွယ်ရမင်း လွယ်လုံ မြို့စားကြီး၏ မဟာဒေဝီ ခင်စောမေက တင်လှူပူဇော်ခဲ့၏။ စေတီတော်ကြီး တည်ထားသော သက္ကရာဇ်မှာ ၁၂၇၁ ခု ဖြစ်၍ စေတီတော် ကြီးမှာဥာဏ်တော်အတောင်တစ်ရာမြင့်၏။ ဥာဏ်တော်အားဖြင့် မြင့်မားလှသည် နှင့်အတူ အောက်ခြေ အလုံးအဝန်း ကလည်း ထည်ဝါခန့်ညား လှသဖြင့် သပ္ပာယ်လှ၏။ အဝေးက ဖူးသည် ဖြစ်စေ၊ အနီး ကပ်၍ ဖူးသည် ဖြစ်စေ...ကြည်ညို ဖွယ်ရာ တင့်တယ်စွာ ရှိတော်မူ နေသည်သာ ဖြစ်၏။

ပင်းတယ တစ်မြို့လုံးတွင် အကြီးမားဆုံး စေတီတော်ကြီး ဖြစ်၍ နယ်သူ နယ်သားများက ‘စေတီကြီးဘုရား’ ဟူ၍ပင် ခေါ်ဝေါ်ကြ၏။ စေတီတော်ကြီး ထည်ထည်ဝါဝါရှိသည်နှင့် အမျှ တံတိုင်း မီးတားကြီး ကလည်း ခန့်ညား လှ၏။ စေတီ တော်ကြီး ပတ်ပတ်လည်တွင် စေတီကလေးများ ကလည်း အစီအရံ ရှိနေကြ၏။ အထူးသဖြင့် စေတီတော်ကြီး၏ တောင် ဘက်တွင် ပို၍များပေသည်။ ပင်းတယမြို့ အပါအဝင် မြေလတ် နယ်သူနယ်သား အပေါင်းတို့၏ ကောင်းမှု ကုသိုလ် ထည်များ ဖြစ်ကြပါသည်။

စေတီကြီး ဘုရားကို အကြောင်းပြုကာ ဆရာတော်ကြီး ဦးဥတ္တမ သာသနာပြုခဲ့သော ကျောင်းတိုက်ကြီးများလည်း ရှေးနာမည် ပျောက်ကားစေတီကြီး ကျောင်းတိုက်ဟု အမည်သစ်တွင်လာ၏။ ယခုအခါ စေတီကြီး ကျောင်းတိုက်တွင် ဆရာတော်ဦးဥတ္တမ က ကြီးမှူး အုပ်ချုပ်ကာ ပရိယတ္တိ စာသင်တိုက် တစ်တိုက်အဖြစ်ဖြင့် သာသနာပြုလျက်ရှိ၏။ စာသင်သား သံဃာတော် ၄၀ကျော်မျှ ရှိပြီး ပါဠိပထမပြန် စာမေးပွဲများကို စာဖြေငှာနုစို့ရာ မြို့များသို့ သွား၍ ဖြေဆိုနေကြ၏။ ပင်းတယ မြို့ စာဖြေငှာနုကို ၁၉၈၄-၈၅ ခြောက်သင်နှစ်မှစ၍ ခွင့်ပြုချက် ရရှိထားပြီး ဖြစ်ပါသည်။

ဆင်ဖြူကျွန်းနှင့် မြို့နံဘုရား

ခန့်စုနီညိုနှင့် စောခင်နုတို့သည် ထိုကုသိုလ် ကောင်းမှု ဖြင့်ပင် မတင်းတိမ်နိုင်သေးဘဲ နောက်ထပ် တစ်ဖန်ကုသိုလ်ကံ ဆက်ကြွ ပြန်၏။ ယခု ပင်းတယ မြို့မ ၁၂ ရပ်ကွက်ထဲတွင် ပါဝင်နေသော ဖောင်းကုန်းရပ်သည် ထိုစဉ်တုန်းက ကန် အနောက်တိုက် တွင် အစွဲအငြိမ်းဖြစ်၏။ ထိုစဉ် အနောက်တိုက် တဖြည်းဖြည်း ဖြင့်တဖန်သွားသော ကုန်းမြေထက်တွင် ကျောင်းတိုက်တစ်ကြီး တစ်ခု တည်ဆောက်ကာ ဆင်ဖြူကျွန်းဟူ၍ အမည် နာမ သတ်မှတ်ကြ၏။ ကျောင်းတည် သက္ကရာဇ်တား ၁၂၈၄ ခုနှစ် ဖြစ်ပေသည်။

ထိုခုနှစ်မှစ၍ ဆင်ဖြူကျွန်း၏ ဦးထိုင်၌ မြို့နံတော်တော် ကို တည်ထားကိုးကွယ်ကြ၏။ စေတီတော်နှင့် တကွ ထီးတော်ကို

သာသနာ့ ဒါယကာ ခွန်စွန့်ညှိ၍ မိသားစုကပင် ပြုလုပ်ပူဇော်ကြပါသည်။

စာအုပ်ထဲ၌ စောစောက ပူဇော်ခဲ့သော ကျောက်ဆင်းတူတော်ကို ကယ်ချာသား၍ ပူဇော်ကြောင်း ဖော်ပြ မထားသော်လည်း သာသနာ့ ဒါယကာကြီး၏ ကောင်းမှုတစ်ခုပင်ဖြစ်သော ဤမြို့နံ့ခံတီးတော်၌ ကျောင်းတော်ကြီး ဘုရားသည့် ထိုရှင်ပွားတော်ပင် ဖြစ်စရာ ရှိပါသည်။ ယခင် ဖော်ပြခဲ့သော အတိုင်း အကဲ အတိုင်းသာ ရှိတော်မူပါသည်။

ထိုမှတစ်ဖန် ဆက်လက်၍ ပြုလုပ်သော ကုသိုလ် ကောင်းမှုတို့ကား နိဗ္ဗာန် ငါးရပ် ပိဋကသုံးပုံကျမ်းစာအုပ်များ လှူဒါန်း ပူဇော်ခြင်း၊ ရဟန်းတော်လေးပါးအတွက် ရဟန်းဒါယကာခံယူခြင်း၊ သာသနာ့ကိုးပါးကို ရှိရှိသမျှ ပြည့်စုံစွာဖြင့် သာသနာ့တော်တွင်းသို့ သွက်သွင်း ချီးမြှင့်ခြင်း၊ မင်းကတော်ကြီး၏စာတိရစ္ဆာန် လွယ်သံမြို့ဘုရားကြီး၏ ခြောက်ဘက်မှန်ကို ပြုလုပ်ခြင်းတို့ ဖြစ်ကြ၏။

ဤကား ရဟန္တာသုံးပါးတို့နှင့်ပတ်သက်သော ဒါနကောင်းမှုများသာ ဖြစ်ပါသည်။ သာသနာ့တော်ကြီး သန့်ရှင်းတည်တံ့ ပြန့်ပွားရေး အတွက် အာဏာပိုင်နှင့် ပံ့ပိုးခဲ့သော ကုသိုလ်ကောင်းမှုများလည်း ရှိပါသေးသည်။ ခရစ် အင်္ဂါတို့ ဆက်လက် ဖော်ပြပါမည်။

ပင်းတယသာသနာဝင်

မင်းတုန်း ဇေတိကဝါသာသနာ

ပင်းတယမြို့ တည်ဆောက်ပြီးစကာ သာသနာရေးရာ မှတ်တမ်းများကို မေတ္တာရသေးသဖြင့် ထိုအချိန်က သာသနာရေး အခြေအနေကို မဖော်ပြနိုင်ပါ။ မှတ်တမ်းများ ရရှိသော အချိန်ပိုင်းမှ စတင်၍သာ ပင်းတယနယ်မြေမှ သာသနာ့ဆရာတော်များကို တင်ပြရပါမည်။

သက္ကရာဇ် ၁၂၃၃ ခုနှစ်တွင် မင်းတုန်း မင်းတရားကြီးက အရပ်ရပ်ရှိ သံဃာတော်များသို့ သာသနာရေး၊ သာသနာ့မြှင့်ရေး ရွာမှုစ၍ အရပ်ရပ် အကြောင်းအရာ ရှိသည့်များကို မေတ္တာစာ ရေးသားပေးပို့ ရမည်ဟု အမိန့် ထုတ်ပြန်ခဲ့၏။

ထို့ပြင် နေပြည်တော်မှ သုခဗ္ဗာ ဆရာတော် များကလည်း ပင်းတယမြို့ ဂိုဏ်းအုပ် ဂိုဏ်းတော် ဆရာတော်များ ထံသို့ ၁၂၃၄ ခုနှစ်၊ နတ်ဘော်လတွင် အမိန့်စာ ထုတ်ပြန်တော်မူကြ၏။ ထိုအမိန့်စာတွင် ရဟန်း သာမဏတို့ တစ်လတစ်ကြိမ်

ဒုတိယအကြိမ်

ဂိုဏ်းအုပ် ဂိုဏ်းထောက်တို့ ရှေ့မှောက်၌ သတ်မှတ် ထားသော စည်းမျဉ်း၊ ငြိမ်သက်ရေးနှင့် ဂိုဏ်းအုပ် ဂိုဏ်းထောက် တို့က ပြန်လည်၍ အစီရင်ခံစာ ရေးသွင်းရန် ညွှန်ကြားထား၏။

သုဓမ္မာဆရာတော်များ၏ ညွှန်ကြားလွှာနှင့်အတူ ပင်းတယ မြို့နယ်ရှိ သံဃာတော်များ အတွက် မင်းတုန်း၊ မင်းတရားကြီး၏ အလှူတော် ပစ္စည်းများလည်း ပါရှိလာ၏။ ထို ပစ္စည်းမှာ ပင်းတယ ဒေသသုံး တစ်ကျပ် သုံးဒင်္ဂါးသာ ပြားတန်ဖိုးရှိ ဆွမ်း ဆန်တော်၊ ကွမ်းသီး၊ အိတ်၊ ကျောက်ဖယောင်းတိုင် တစ် ထောင့်နှင့် အလွတ် ၁၀-ထုပ်၊ ရွှေဖယောင်းတိုင်၊ ငွေ ဖယောင်းတိုင်နှင့် သန့်စင်စီးတို့ ဖြစ်ကြ၏။ ထိုအလှူတော်များကို ဝိလှည့် ယလှည့် အဆောင်တော် မြို့များက တာဝန်ယူ၍ သယ်ဆောင် လှူဒါန်း ကြရ၏။ တစ်ခါတစ်ရံတွင် အက္ကလပ် ခြံဆောင် ၅ တောင်စ ၃ ထည်၊ ဒူးရင်းအိုး ၃ လုံး၊ ငှက်ပျောယို၊ သကြားသီး၊ မီးခြစ်ထုပ် စသည့်များလည်း ထူးထူး ခြားခြား ပါဝင်လာ တတ်သေး၏။ နောက်ပိုင်းတွင် ဆွမ်းဆန်တော် အတွက် ဒေ ကျပ်မှ ဖိုးဇက်သဒကော ၆၀ ကျပ်အထိ လှူဒါန်း ပေးပို့ခဲ့မိသည်။

သုဓမ္မာ ဆရာတော်များ၏ မွေစက်နှင့် မင်းတုန်း၊ မင်းတရား ကြီး၏ အာဇာနည်တို့ ပူးပေါင်း ထိန်းသိမ်း ပေးကြ သဖြင့် ထိုစဉ်က ပင်းတယ သံဃာတော်များ တစ်စည်း တစ်လုံးတည်း နှိမ့်ကြွယ်လိမ့်မည်။ ဂိုဏ်းအုပ် ဂိုဏ်းထောက် ဆရာတော်များ၏ အနီးစပ် ကြီးကြပ်မှု အောက်ဝယ် ရဟန်း သာမဏေ အပေါင်း တို့သည် တရားတော်နှင့် အညီ သီတင်း သုံးတော် မူခဲ့ကြပါ

ဒုတိယအကြိမ်

လိမ့်မည်။ မရိယတ်၊ ပဋိပတ် သာသနာတော် နှစ်ရပ်တို့ကို တတ်စွမ်းနိုင်သလောက် ကြိုးစားခဲ့ အားထုတ်တော် မူခဲ့ကြပါ လိမ့်မည်။

မင်းတုန်းမင်းတရားကြီး၏ အမိန့်အတိုင်း ပင်းတယဂိုဏ်း အုပ်၊ ဂိုဏ်းထောက် ဆရာတော်များကလည်း သုဓမ္မာ ဆရာ တော်များနှင့်တကွ မင်းတရားကြီးအထံသို့ မေတ္တာစာများ ရေးသားဆက်သွင်းကြ၏။ ပင်းတယနယ်မြေအတွင်းမှာ ပေါ် ပေါက်လာခဲ့သော သာသနာရေး၊ သာဓု၊ နာမူများနှင့် တကွ ရပ်ရေး၊ ရွာရေးများကိုလည်း ထည့်သွင်း ရေးသားကြ၏။ စကားပြေ ရိုးရိုးအတိုင်းဟုတ်ဘဲ မေတ္တာစာတို့ ထုံးစံအတိုင်း သုတိသာယာ စာရန်ကလေးများ ထင်တာ ထပ်ကာ စာပေ အလင်္ကာမြှောက်အောင် ကြိုးစား၍ ရေးသားကြ၏။ ထိုဆရာ တော်များကိုယ်စား ငှက်ပျောတောကျောင်းမှာ သီတင်းသုံး နေတော်မူသော ဂိုဏ်းထောက်ဆရာတော် ဦးအရိယာဝံသက တာဝန်ယူ၍ ရေးသားခဲ့ရပါသည်။ လက်ခံစာမူများကိုလည်း ပုရပိုက်မှာ ရေးမှတ်ထားခဲ့ပါသည်။

ထိုပုရပိုက်တွင် ပင်းတယမြို့မှ ဂိုဏ်းအုပ်ဆရာတော် အဆက် ဆက်ကိုလည်း မှတ်တမ်းတင်ထားခဲ့ရာ....

၁။ ပထမဂိုဏ်းအုပ်

၂။ ၎င်းနောက်

၃။ ။

၄။ ။

၅။ ။

ဦးစန္ဒာသာရ

ဦးအာစရသေဌ

ဦးကလျာဏ

ဦးပါသန္တ

ဦးသုဇာတ

၆။ ၎င်းနောက်

ဦးပညာလောက

၇။ ။

ဦးကဝိ

၈။ ။

ဦးစန္ဒိမာ

ဟူ၍ ရှစ်ဆက်၊ ရှစ်ပါးရှိခဲ့ပေသည်။ ၁၂၃၅ ခုနှစ်၌ ဂိုဏ်းအုပ်
တာဝန်ထမ်းဆောင်နေသူမှာ နောက်ဆုံးဆရာတော် ဦးစန္ဒိမာ
ဖြစ်၏။ ထိုဆရာတော်လက်ထက်တွင် ဂိုဏ်းထောက်ဆရာတော်
ဦးအရိယာဇံသက မေတ္တာစာများရေးသား၍ မှတ်တမ်းတင်
ထားခဲ့ခြင်း ဖြစ်၏။ ဂိုဏ်းအုပ်ဆရာတော်များ၏ ဘွဲ့အမည်ကို
သာ သိရပါသေးသည်။ ထိုဆရာတော်များ၏ ကျောင်းတိုက်
တာဝန်များကို ဆက်လက် စုစမ်းရှာဖွေကြရပါဦးမည်။

သာသနာပြု သုခမ္မာဆရာတော်များသည် မင်းတုန်းမင်း
တရားကြီး လက်ထက်မှာတုန်းကကဲ့သို့ပင် သားတော် သီပေါ
မင်းလက်ထက်မှာလည်း ပင်းတယနယ်၏ သာသနာရေး အခြေ
အနေကို မျက်ခြည်မပြတ် ကြည့်ရှုစောင့်ရှောက်၍ နေကြပါ
လိမ့်မည်။

သီပေါမင်းနှင့်တကွ မြန်မာနိုင်ငံ တစ်ဝန်းလုံးကို သိမ်းယူ
အုပ်စိုးသော အင်္ဂလိပ် အစိုးရကလည်း မြန်မာဘုရင်များ လက်
ထက်ကအတိုင်း သာသနာပိုင်ဆရာတော် ခန့်အပ်ခဲ့ပါ၏။

ကိုလိုနီခေတ်မှာ ပျက်ယွင်းလာ

အင်္ဂလိပ်ခေတ် သာသနာပိုင် ဆရာတော်များ၏ သြဇာအာဏာ
သည် ရှေ့ပိုင်းတုန်းက ပင်းတယနယ်မြေအထိ ဖြန့်ကြက် အုပ်
စိုးကောင်း အုပ်စိုးနိုင်ပါလိမ့်မည်။ နောက်ပိုင်းတွင်ကား ပင်း

ဒုတိယအကြိမ်

တယနယ်မြေ၏ သာသနာရေးကိစ္စများ ဆုတ်ယုတ်လာသည်ကို တွေ့လာရပါသည်။ သက္ကရာဇ် ၁၂၄၇ ခုနှစ်မှ ၁၂၈၉ ခုနှစ် အထိ နှစ်ပေါင်း ၄၁ ကျော်မျှ အာဏာစက်၊ ဓမ္မစက်များနှင့် ကင်းကွာလာခဲ့ရသဖြင့် မြို့နယ်သံဃာတော်တို့မှာ ညီညွတ်ရေး ပျက်ပြားလာရပါတော့သည်။ အချို့ပုဂ္ဂိုလ်များသည် သံဃာ အချင်းချင်း ပေါင်းသင်းဆက်ဆံမှု မပြုတော့ဘဲ စိတ်ရှိခိုင်းပြု လာကြပါတော့သည်။

ဆရာ-ဒကာ လက်တွဲလာ

ဤအခြေအနေကို အချိန်မီသိန်းချုပ်နိုင်ရေးအတွက် ငွေခွန်များ ခွန်စွန့်ညှိက ပေါက်ဒဏ္ဍာကျောင်းဆရာတော်ကြီးနှင့် ငှက်ပျော တောကျောင်းဆရာတော်ကြီးတို့ကို ဦးထိပ်တင်ကာ သာသနာ တော်သန့်ရှင်းရေး တည်တံ့ ခိုင်မြဲရေးကိစ္စတို့ကို ဆောင်ရွက်ခဲ့ ပါသည်။ ထိုဆောင်ရွက်ချက်များကို ဗည်း မှတ်တမ်းတင်ကာ စာအုပ်ရိုက်နှိပ်၍ လူဒါနိုးထားပါသည်။

ပထဝီအနေအထားအားဖြင့် ချောင်ကျလှသော မြို့နယ် ကလေးတစ်ခုမှ ဆရာ-ဒကာ လက်တွဲ၍ သာသနာတော်ရေးရာ ဆောင်ရွက်ချက်များသည် အတုယူလောက်၊ လေးစားလောက် အောင်ပင် စနစ်တကျရှိပါသည်။

ထိုစာအုပ်၏နိဒါန်းတွင် ‘ဇယန္တောဗောဓိယာမူလေ’ စသော ဂါထာ ပါ၍ အနက် ‘စီရံ တိဋ္ဌတု သဒ္ဓမ္မော’ ဟူသော ပါဠိ အနက်များဖြင့် အစချီကာ သင်္ဂါယနာငါးတန် ဖင်ခုံပုံများ၊ ထိုမှဆက်လက်၍ သာသနာ့ဒါယကာ ခွန်စွန့်ညှိ၏ ဆောင်ရွက်

ချက်များကို ရဟန်းရှင်၊ လူ အပေါင်းတို့ လေ့လာသုံးသပ်နိုင်
စေရန် မူရင်းအတိုင်း အောက်တွင် ကူးယူတင်ပြလိုက်ပါသည်။

နိဒါန်း

....ဤကဲ့သို့ ရွေးရွေးသော မင်းကောင်းမင်းမြတ် ရဟန္တာလဇ္ဇာ
သူတော်ကောင်းတို့၏ နည်းကို မိုးကာ မိုး၊ မိုးသကဲ့သို့ ဘေး
လောင်းတော်၊ ဘိုးလောင်းတော်၊ ခမည်းတော် လက်ထက်မှ
အစဉ်ဆင်းသက်လာသော သာသနာ့ဒါယကာ ငွေခွန်တော်များ
မင်းခွန်စွန့်ညါသည့် မိမိ၏ပိုင်ဆိုင်သော မြို့နယ်အတွင်း၌ သီတင်း
သုံး နေထိုင်တော်မူသော ရဟန်းသံဃာတော် အပေါင်းတို့တွင်
အချို့သော ရဟန်းတို့က မိမိတို့၏ ရဟန်း အချင်းချင်း ပူ
ပေါင်းခြင်းမပြု၊ စိတ်ရှိတိုင်းပြုကြသည်။ ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာ စသည့်
မေတ္တာ၊ ပနုကြားခြင်းမရှိ၊ အခါမဲ့ ရွာတွင်းသို့ သွားလာနေ
ထိုင်မှု၊ ဆေးဝါး၊ မန္တရား၊ အင်းအိုင်များ ပြုလုပ်၍ မီးထွန်းမှု၊
ဓားလှံ လက်နက်ပြီးဆေး စသော ဆေးထိုးမှု၊ ဓားလက်နက်
ဆောင်ထားမှု၊ မီးနီမီးဝါ၊ ရှို့မီး၊ မီးရှူး မီးပျံ၊ ဒူးရှို့၊
မြောက်ခွဲ မီးပွဲပြုလုပ်မှု၊ ရောင်းငယ် ဖောက်ကား အတိုးရင်း
ပွားပြုလုပ်မှုတိုင်းတစ်ပါး ဖြစ်သော ဓားထိုးချင်း၊ ကခြင်း၊
ကစေခြင်း၊ သိဆုံးခြင်း၊ သိဆုံးစေခြင်း၊ တီးမှုတ်ခြင်း၊ တူရိယာ
တန်ဆာ စသော မအပ်သော ဝတ္ထုတဏှာတို့ကို ပြုလုပ်ဆောင်
ထားမှု။

အထက်ဖော်ပြခဲ့သော ကုလဒုဒကာ၊ အနေသန သစ်ဆီး
ပေးခြင်း၊ ပန်းပေးခြင်း အစရှိသော မကောင်းသော အလဇ္ဇာ

ဒုတိယ အပိုင်း

ဓမ္မတို့ကို ကျူးလွန် ကျင့်ကြံကုန်သော ရဟန်းဆိုး ရဟန်းယုတ်
 တို့၏ ကိုယ် အမူအရာ နှုတ်အမူအရာ အလေ့အလာ တို့ကို
 ပျောက်စေ၍ သိက္ခာကာမ ဂုဏ်တို့နှင့် ပြည့်စုံတော် မူကုန်သော
 လဇ္ဇီပေသလရဟန်းကောင်းရဟန်းမြတ်တို့၏အလေ့အလာဖြစ်
 သော သမထ တရားတို့ကို ပွားများစေလျက် သုစရိတဓမ္မ၊
 ဂန္ထ ဓုရ၊ ဝိပဿနာ ဓုရ၊ ပရိယတ္တိ၊ မဋ္ဌိပတ္တိ၊ ပဋိဝေဓ
 သာသနာတော်မြတ်တို့ကို အစဉ်သဘာဝကြီးပွားမည်ကို လွန်စွာ
 သော သမ္မာဆန္ဒဖြင့် သံဃာတော် အချင်းချင်း ညီညွတ်ရန်
 အကြောင်းနှင့် အကြီး ဥက္ကဋ္ဌ တံဆိပ် လက်မှတ် ကပ်လှူမည်
 အကြောင်းကို မြို့နယ် ၄ ရပ်၊ ၈ ရပ်အတွင်း သီတင်းသုံးနေ
 ထိုင်တော်မူသော ရဟန်းသံဃာ အခေါင်းဘို့ဘွဲ့ ၀၂၆၁၊
 သက်တော် ၇၄ နှစ်ရှိတော်မူ၍ ဘာသာရေးကြီးဖြစ်တော်မူသော
 ပေါက်ဘာကျောင်းဆရာတော်ကြီးသို့ သာသနာ့ဒါယကာ ငွေခွန်
 ခန့်တော်မူ မင်းခွန်စွန့်ညီက အခါ၏ ကိုယ်စားချောက်ထားခြင်း
 ပြုရမည်။ အခွန်ရရှိသူ စာရေးကြီး မောင်သူတော်သည် ပေါက်
 တောကျောင်းသို့ သွားရောက်၍ သာသနာ့ ဒါယကာ ငွေခွန်
 တော်မူ မင်းခွန်စွန့်ညီက ဆရာတော်ဘုရားကြီးကို ကူညီချီး
 အခွန်ရှိအမျှ ကူညီ၍ တံဆိပ်လက်မှတ် ကပ်လှူ လိုပါသည်။
 သံဃာတော် အချင်းချင်း အညီအညွတ် ဖြစ်သည့်ကို ယခုအလို
 ရှိပါသည်။ သို့ဖြစ်ပါ၍ ဆရာတော် ဘုရားကြီးက သတ္တဝါ
 အများကို သနားတော်မူသဖြင့် ဘုရားရှင် ရွှေချက်နာတော်ကို
 ထောက်ထား၍ သာသနာတော်ကို ချီးမြှောက်တော် မူပါမည့်
 အကြောင်း လျှောက်ထားရာ ဆရာတော်ဘုရားကြီးက ဝါသည်

အသက် အရွယ် ကြီးရင့်ပြီး ငါ၏ကိုယ်စားလှယ် ငှက်ပျော
တောကျောင်း ဘုန်းတော်ကြီးက သာသနာတော်ကို ချီးမြှောက်
တော် မူပါလိမ့်မည်ဟု တပည့်ကြီး ဦးသုဇာတနှင့် သင်တို့
လျှောက်သည့်အတိုင်း လျှောက်ထားကြရမည်။

ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ အမိန့်ကို နာခံရသူ ဦးသုဇာတနှင့်
မောင်သွင်တော်တို့က ငှက်ပျောတောကျောင်းသို့ သွားရောက်၍
သာသနာ့ဒါယကာ ငွေခွန်တော်မှူးမင်း၏သမ္မာဆန္ဒနှင့် ပေါက်
တော ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ အမိန့်ကို အထက်ပါ အတိုင်း
သာသနာတော် ဖြတ်ကို အလျင်အမြန် ကြည့်ရှုတော် မူပါမည့်
အကြောင်း လျှောက်ထားကြရာ ဟောထေရ် ဖြစ်တော်မူသော
ငှက်ပျောတောဆရာတော်ဘုန်းတော်ကြီးက အမိန့်ရှိသည့်ဗျာ....

ယခုအခါ သာသနာတော် အကြောင်းနှင့် ပတ်သက်၍
အခွင့်အရေး ဆိုက်ရောက်ပြီးဆရာတော်နှင့် သာသနာ့ဒါယကာ
ငွေခွန်တော်မှူးတို့၏ အာဏာဇက်၊ ဓမ္မဇက် နှစ်ပါး ဆက်ပေါ်
ပါက သာသနာတော် အစဉ်အလာကြီးပွားမည် အမှန် ဖြစ်
သည်။ ကြီးပွားမည်ဆိုသော် အလဇ္ဇီ သူယုတ်မာတို့ အားရှိက
ကြီးပွားမည်မဟုတ်။ လဇ္ဇီ သူတော်ကောင်းတို့ အားရှိမှသာလျှင်
ကြီးပွားခြင်း ဖြစ်မည်။

သာသနာတော်ကို အလဇ္ဇီ ဒုဏ္ဍိလတို့ သုတ်သင်နိုင်မည်
မဟုတ်။ လဇ္ဇီ သူတော်ကောင်းတို့ သည်သာလျှင် သုတ်သင်နိုင်
သည်။

သာသနာတော်ကို လဇ္ဇီ သူတော်ကောင်းတို့ ကွယ်စေမည်
မဟုတ်။ အလဇ္ဇီ သူယုတ်မာတို့သာလျှင် ကွယ်စေနိုင်သည်။

ဒုတိယအကြိမ်

သာသနာတော်ကို အလဇ္ဇာ သူယုတ်မာတို့ စောင့်ရှောက်မည် မဟုတ်။ လဇ္ဇာ သူတော်ကောင်းတို့ သာလျှင် စောင့်ရှောက် လတ္တံ့ဖြစ်သည်။

ဥပမာဆိုသော် မုယောတု မြက်ပင်နှင့် တူသော အလဇ္ဇာ သူယုတ်မာကို နှုတ်ပစ်က မုယောစပါးနှင့် တူလေသော လဇ္ဇာ သူတော်ကောင်းကို ရရာသည်။

အဆန်မရှိသော မုယောစပါးကို ဗန်း၊ ဆန်ကောဖြင့် ပယ် ထုတ်သကဲ့သို့ အလဇ္ဇာ သူယုတ်မာကို ဖယ်ထုတ်က မုယောဆန် နှင့် တူသော လဇ္ဇာ သူတော်ကောင်းကို ရရာသည်။

ရေတွင်း၏ အနီး တစ်ခုသော ရေတံလျှောက်၏ အတွင်း၌ အညစ်အကြေးနှင့် တူတော အလဇ္ဇာ သူယုတ်မာကို ပယ်ထုတ် ပါက ရေကောင်းရေသန့်နှင့်တူသော လဇ္ဇာ သူတော်ကောင်းတို့ ရရာသည်။

ဤကဲ့သို့ ရေကောင်း၊ ဆန်ကောင်းကို ရရှိကြ၍ စားသောက် နှိပ်ခြင်းပြုပါက ဘေးအန္တရာယ်မရှိ၊ ချမ်းသာသော အကျိုးကို ခံစားရသကဲ့သို့ ရေကောင်း၊ ဆန်ကောင်းနှင့်တူသော လဇ္ဇာ ပေ ဝ လှပန်းကောင်း ရဟန်းဖြတ်တို့ကို တတ်အားသမျှ သစ်သီး တစ်လုံး၊ ငန်းတစ်ပွင့်လှူဒါန်းပူဇော်သော ပူဇော်ငိုသော အကျိုး၊ လဇ္ဇာ ပေသလ ဂလျာဏ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ ပေးပြသော ပရိယတ္တိ နှင့်တကွ ကိုးပါးသော လောကုတ္တရာ တရား၊ ဆပ်ပါးသော မွေကို ကြားနာရသော အကျိုး၊ မွတ်သော ကျင့်ဆောင် ရသော အကျိုးကြောင့် လူ နတ် နိဗ္ဗာန် သုံးတန်းသော အကျိုးကို ရရ မည် ဖြစ်သည်။

သာသနာတော်မြတ်ကို အလျင် အမြန် ချီးမြှောက်တော်
မူပါမည့် အကြောင်း လျော့ က်သားသော စကားအရ လောက၌
ခပ်သိမ်းသော သူအပေါင်းသို့သည့် ကောင်းကင်၌ သင်္ချားစွာ
လင်းသောလ၊ နေကို ကြည့်ရှုရသကဲ့သို့ သာသနာ့ ဒါယကာ
ငွေခွန်ခောက်မှူး မင်း၏ သာသနာတော်ကို ပြုစုမှု အရေးနှင့်
ဘုရားရှင် ရွှေမျက်နှာတော်ကို ကြည့်ရှုခတ်မှုမည်ဟု သမ္မာသန္တ
ထားရှိတော် မူခဲ့သည့် အတိုင်း တိုင်းကျိုး ပြည်ကျိုး သာသနာ
တော်ကြီး၏ အကျိုး အဉာဏာရ ကြီးပွား၍ ဥဒါန်းစကား
ဖြစ်စေခြင်းငှာ မြို့နယ် ၄ ရပ်၊ ၈ ရပ် အစွန်း သို့ဘင်းသုံး နေ
ထိုင်တော်မူသော ရဟန်း သံဃာတော်တို့ကို ဘွဲ့အမည်နှင့်တကွ
ဖော်သို့ ပင့်စေောင် ကြလျက် သာသနာ တော်၏ စည်ကား
တိုးပွား အကျိုးများရန် သာသနာ့ဒါယကာ ငွေခွန်ခောက်မှူး
မင်းခွန်စွန်ညိုသို့ ဝေါက်စာကျောင်း ဆရာတော်ဘုရားကြီးက
ကြားသိစေရကြောင်း။

နယ်တွင်းရှိကျောင်းများသို့ ပင့်လျှောက်စာ

ပင်းတယမြို့

ဘုရား တပည့်သော် သာသနာ့ ဒါယကာ ငွေခွန်တော်မှူး
မင်းခွန်စွန်ညိုက ပင်းတယမြို့ ကျောင်း
ဆရာတော်ဘုရားထံသို့ ရိုးသလေးမြစ်စွာ ရှိခိုး ပင့်လျှောက်
ပါသည်။ အရှိသာကန္တလင် အရှင်မြတ်ကို ဘုရား။

၁၂၀၉ ခု၊ နယုန်လဆန်း ၁၂ ရက်နေ့စွဲ။

အကြောင်းမှာ ဘုရားတပည့်တော်သည် ပင်းတယနယ်မြေ
အတွင်းရှိ သံဃာတော်၊ ဆရာတော်များ ညီညွတ်စွာ ညီညွတ်
တော်မူကြကြောင်းကို အကြောင်းပြု၍ လူ့နတ်၊ နိဗ္ဗာန် သုံး
တန်ခယအကျိုးငှာ ဆွမ်းဘောဇဉ်အပ်လှူလိုပါသဖြင့် ၁၂၀၉
ခု၊ နယုန်လဆန်း ၁၂ ရက်နေ့ နံနက် ဆွမ်းနှင့် နေ့ဆွမ်း အဓိ
ဆရာတော်ဘုရား၏ ကျောင်းတွင်းရှိ ဧည့်သည် အာဂန္တုပုဂ္ဂိုလ်
ကို ချန်လှပ်၍ ကျောင်းဆရာတော်ဘုရားနှင့် ခန်းနေ ဦးပဉ္စင်း
တို့ပါ ဘုရားတပည့်တော်၏ ဟောသို့ ဆွမ်းအလှူ ကြွေဆက်
တော်မူပါမည့်အကြောင်း ရိုးသလေးမြစ်စွာ ရှိခိုးပင့်လျှောက်
ပါသည်။ အရှင်သုမြတ်တို့ဘုရား။

ဆရာတော်ဘုရားနှင့်ဆက် ခန်းနေဦးပဉ္စင်းတို့ပါ ဖျက်ကွက်
ခြင်းမရှိ ကြွေဆက်တော် မူပါမည့်အကြောင်း လျှောက်သား
ပါသည်။ ဘုရား။

စွန်စွန်ညို

သာသနာ့ဒါယကာ ငွေခွန်တော်မှူးမင်း

ဒုတိယ အကြိမ်

ပင်းတယမြို့၊ ပေါက်တောကျောင်း
 ဧကလာသာရ သီရိဇေဇ ဓမ္မသေနာပတိရာဇဂုရုဘွဲ့တံဆိပ်တော်ရ
 ဆရာတော်ဘုရားကြီးသို့
 သာသနာ့ဒါယကာ ငွေခွန်တော်မှူး မင်းခွန်စွန်ညိုက
 ကပ်လှူသည့် အမိန့်တော်စာ နံပါတ် ၁၉

၁၂၀၉ ခု၊ နယုန်လဆန်း ၁၅ ရက်နေ့။
 ၁၉၂၇ ခု၊ ဇွန်လ ၁၄ ရက်နေ့။

ဘုရားတပည့်တော် သာသနာ့ဒါယကာ ငွေခွန်တော်မှူး မင်း
 ခွန်စွန်ညိုက ရှိသေလေးမြတ်စွာရှိခိုးလျှောက်ဝံ့ပါသည်ဘုရား။
 မြန်မာနိုင်ငံတော် အထက်ပိုင်း ရဟန်း သံဃာတော်တို့နှင့်
 ဆိုင်သည့် မှုခင်းကိစ္စများကို သံဃာဿရ၊ သံဃာသာမိ၊ သံဃ
 နာထဖြစ်တော်မူသော သာသနာ့ပိုင် ဆရာတော်ဘုရားကြီးက
 ရှေးပဝေသကီထုံးစံနှင့်အညီ စီရင်စောင့်ရှောက်မြေ ဖြစ်သည်
 နှင့် လျော်ညီစွာ မြန်မာဘုရင်မင်းမြတ်ရှိစဉ်က တောင်တော်
 ဆရာတော်ကြီးကို သာသနာ့ပိုင်ခန့်အပ်တော်မူသကဲ့သို့ မြန်မာ
 နိုင်ငံတော်ကို အုပ်ချုပ်တော်မူသော ဘုရင်ခံမင်းမြတ် (ဆာ
 ဟယူဘန်း)က တောင်ခွင်ဆရာတော်ကို နိုင်ငံတော် အထက်
 ပိုင်းအတွင်း သာသနာ့ပိုင် ဆရာတော်အဖြစ်ဖြင့် အသိအမှတ်ပြု
 တော်မူခြင်းကို အကိုးအကားပြုလျက် ၁၂၀၉ ခု၊ နယုန်လ
 ဆန်း ၁၅ ရက်နေ့တွင် ပင်းတယနယဆိုင်ရာ သာသနာ့ဒါယကာ
 ငွေခွန်တော်မှူး မင်းခွန်စွန်ညိုက ပင်းတယမြို့၊ ပေါက်တော
 ကျောင်း၊ ဧကလာသာရ သီရိဇေဇ ဓမ္မသေနာပတိ ရာဇဂုရု

ဒုတိယ အကြိမ်

ဆရာတော်ဘုရားကြီးသို့ ဂဏာ စရိယ၊ ဂဏ ပါမောက္ခသံဃာ တို့အချုပ် ဂိုဏ်းအုပ် ချီးမြှင့် လှူဒါန်းခြင်း ပြုပါကြောင်း။

ဤကဲ့သို့ လှူဒါန်းခြင်းကို နယ်တွင်းရှိ သံဃာတော် ဆရာ တော်တို့က သိရှိကြ၍ သာသနာတော်မှ ဝန်များကို ဝိနည်း ဓမ္မကံကြောင်းအရဖြစ်စေ၊ အခြားနည်းအရ ဖြစ်စေ စီရင် ဆောင်ရွက်တော်မူရာတွင် တရားမ၊ ရာဇဝတ်ဥပဒေနှင့် ဖီလာ ပြုခွင့်အာဏာကို လှူဒါန်းအပ်နှင်းသည့် မဟုတ်ပါ။

ပင်းတယနယ်အတွင်းရှိ သာသနာတော်ထမ်း ရဟန်း သံဃာ တော်တို့ကို ကြီးကြပ်စောင့်ရှောက် စီရင်အုပ်ချုပ်ခြင်း၊ ဝိနည်း ဒေသနာတော်များနှင့် မညီညွတ်သည့် အရာများကို ညီညွတ် အောင် ပညတ်ဆုံးဖြတ်ခြင်းနှင့်ပင် ညီညွတ် အမှုအခင်းကိစ္စများတွင် ဣဿရိယပိုင် ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်တော်မူကြောင်း သာသနာ့ ဒါယကာ ငွေခွန်တော်မှူး မင်းခွန်စွန်ညိုက အသိအမှတ်ပြုလျက် ယုံကြည် အားထားပါ၍ သံဃာတော်တို့ရှေ့တော်တွင် ကပ်လှူပါကြောင်း စောလာသော သိရီဇေ ဓမ္မသေနာဇတိ ရာဇဂုရု ဂိုဏ်းအုပ်ဆရာ တော်ဘုရားကြီးက စီရင်ဆောင်ရွက်ပိုင်သည့် သံဃာ့မူခင်းကိစ္စ နှင့် ပေါ်၍ ထုတ်ပြန်သည့်အမိန့်တော်များကို ကောတင်၏ ရုံး ဆိုင်ရာ စီရင်စုနယ်အတွင်း အတည်ပြုလုပ်မည် ဖြစ်ပါကြောင်း။

ဂိုဏ်းအုပ်ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် မြို့နယ် သံဃာ ငြိမ်း ချမ်းစေခြင်း၊ ပညာ ဗဟုသုတနှင့် ပရိယတ္တိ သာသနာတော်ကို တိုးပွားစေခြင်းငှာ အထူး အားထုတ် ဆောင်ရွက်တော်မူခြင်း ကိုလည်း သာသနာ့ဒါယကာ ငွေခွန်တော်မှူး မင်းခွန်စွန်ညိုက ယုံကြည်အားထားလျက် ရှိပါကြောင်း။

ဂိုဏ်းအုပ်ဆရာတော်တရားကြီးတို့ စီရင်ပိုင်သည့် မှောင်းကိစ္စများကို စီရင်ဆောင်ရွက်တော်မူရာ၌ အထိမ်းအမှတ် ပြုတော်မူရန် မကလေးသာရ သိရိခဇ ဓမ္မဓမ္မနာပတိ ရာဇဂူရု ဟူသော တံဆိပ်တော်ကိုလည်း ကပ်လှူပါကြောင်း။

ဂိုဏ်းသောက်ဆရာတော်များ တံဆိပ်တော်ကိုလည်း ဂိုဏ်းအုပ် ဆရာတော်ကြီးက ခွေးချယ်ခန့်ထားသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို လှူဒါန်းမည်ဟု မျှော်လင့်လျက် ရှိပါကြောင်း။

ယခုကပ်လှူသည့် စည်းကမ်းချက်အတိုင်း မလိုက်နာနိုင်၍ ပျက်ကွက်ပါမူ လှူဒါန်းသည့် အခွင့်တော်စာနှင့် တံဆိပ်တော်ကိုလည်း နိုင်ငံတော်ဆိုင်ရာ အရှင် အစိုးရ မင်းတို့ ဥပဒေစည်းကမ်း အရပ်ရပ်တို့ကို အသောက်အသား အကိုးအကားပြု၍ ပယ်ဖျက် နှုတ်သိမ်းလိမ့်မည် ဖြစ်ကြောင်း။

ဤကဲ့သို့သော ဗုဒ္ဓဘာသာ သာသနာတော်မြတ်ကို ချီးမြှင့် ထောက်ပံ့ရသော အကျိုးကြောင့်....

ဣဒံ မေ ပုညံ အာသာက္ခယံ ဝဟံ ဟောတု၊
တဏှက္ခယံ ဝဟံ ဟောတု။
နိဗ္ဗာန ပစ္စယော ဟောတု။

ဇေဇ္ဇနိတော်မူမင်း

ပမ်းတယမြို့

ကေလာသဘရ သိရီဇေ မေဗ္ဗသေနာပတိ ရာဇဂုရု
တံဆိပ် နာမံတော် ရှိသော

ပေါက်တော ဂိုဏ်းအုပ် ဆရာတော်ဘုရားကြီးတ
ဇာဂရာဘိ သိရီဇေ သဒ္ဓမ္မဝံသ ရာဇဂုရု

တံဆိပ်နာမံတော်ရ

ဆရာတော်သို့ လွှဲအပ်တော်မူသော အမိန့်တော်စာ

၁၂၀၉ ခု၊ နယုန်လဆန်း ၁၅ ရက်။

၁၉၂၇ ခု၊ ဇွန်လ ၁၄ ရက်။

ဌာနပျောတောကျောင်း ဆရာတော်သည် မြန်မာနိုင်ငံတော်
ဆိုင်ရာ ပညာမင်းကြီး (ကလောင်တန်) သခင်ကြီး ရုံးတော်မှ
၁၉၁၁ ခု၊ ဒီဇင်ဘာလ ၁၈ ရက်နေ့စွဲနှင့် စာနံပါတ် ၁၀၅၉
အရ အိန္ဒိယပြည်၊ နယူးဒေလီမြို့တွင် ရာဇဝတ်သေက ဂေါလာ
ဒါဘာမင်းပွဲသဘင် ဆင်ယင်ကျင်းပတော်မူသည်ကို အကြောင်း
ပြုလျက် ရှမ်းပြည်၊ ဒက္ခိဏဆိုင်ရာ ဌာနပျောတော ဘုန်းတော်
ကြီး ဇာဂရာဘိ သိရီဇေ သဒ္ဓမ္မဝံသ ရာဇဂုရု ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ရ
ဆရာတော်ကြီးသည် ဘိက္ခုာစာမ ဂုဏ်နှင့် အထူးပြည့်စုံသည့်
မြင် သဒ္ဓမ္မနာရေး သာသနာမှ၊ ဆက်ဆံပေါင်းသင်းမှု အရပ်
ရပ်တွင် ပမ်းတယမြို့ရှိ ဖြည့်သူ ဆင်းရဲသားအပေါင်းတို့ အား
အား အားထားဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သည်ကို မြန်မာနိုင်ငံတော်
စီရင်အုပ်ချုပ်တော်မူသော ဘုရင်ခံမင်းမြတ် အားရ နှစ်သက်

ဒုတိယ အခြေခံ

တော်မူ၍ ငှက်ပျောတော ကျောင်းဆရာတော်သို့ ၁၉၁၁ ခု၊
 ဒီဇင်ဘာလ ၁၂ ရက်နေ့က ပိုးသက်န်း တစ်စုံနှင့် လက်မှုတိ
 တစ်စောင် ပေးအပ် လှူဒါန်းတော်မူကြောင်းကို ဝမ်းမြောက်
 သဖြင့် ယခုအခါတွင် ပေါက်တောကျောင်း ဂိုဏ်းအုပ် ဆရာ
 တော်ဘုရားကြီးသည် အသက်အရွယ် အိုမင်းမစွမ်း ရှိနေသည့်
 ဖြစ်၍ မိမိကိုယ်တော်စား သံဃာတော်တို့၏အချုပ် ဂိုဏ်းအုပ်
 ဆရာတော် ဝတ္တရားကို ဇာဂရာဘိ သီရိဓဇ သဒ္ဓမ္မဝံသရာဇဂုရု
 ငှက်ပျောတော ဆရာတော်သို့ လွှဲအပ် ခန့်ထားလိုက်ကြောင်း။

ကေလဒသရာ သီရိဓဇ ဓမ္မသေနာပတိ ရာဇဂုရု
 ပေါက်တောကျောင်း ဂိုဏ်းအုပ် ဆရာတော်ဘုရားကြီး

ရွှေဥမင်ဘုရားသမိုင်း

၇၀

ပင်းတယမြို့

ဇာဂရာဘိ သီရိဓဇ သဒ္ဓမ္မဝံသ ရာဇဂုရု တံဆိပ် နာမံတော်ရ
ဌာန်ပျောတောကျောင်းဆရာတော်က

ကေလာသာရ သီရိဓဇ ဓမ္မဒဿနာပတိ ရာဇဂုရု
တံဆိပ် နာမံတော် ရှိသော

ပေါက်တာဂိုဏ်းအုပ် ဆရာတော် ဘုရားကြီး၏ တာဝန်ကို
ရွက်ဆောင်တော် မူပါမည့် အကြောင်းကို
ဝန်ခံသော

၁၂၀၉ ခု၊ နယုန်လကန်း ၁၅ ရက်။

၁၉၂၇ ခု၊ ဇွန်လ ၁၄ ရက်။

ကေလာသာရ သီရိဓဇ ဓမ္မဒဿနာပတိ ရာဇဂုရု တံဆိပ်
နာမံတော်ရသော ပေါက်တာ ဂိုဏ်းအုပ် ဆရာတော်ဘုရား
ကြီး၏ လွှဲအပ်တော်မူသော အမိန့်တော်ကို ဇာဂရာဘိ သီရိ
ဓဇ သဒ္ဓမ္မဝံသ ရာဇဂုရု ဟူသော တံဆိပ်နာမံတော်ကို ခံရသော
ဌာန်ပျောတောကျောင်း ဆရာတော်က ဂိုဏ်းအုပ်ဆရာတော်
ဘုရားကြီး၏ ဆောင်ရွက်ရန် တာဝန်ကို ကူညီဆောင်ရွက်ရန်
သဘောတူပါသဖြင့် ဆောင်ရွက်ပါမည် ဟု ဝန်ခံလျှောက်ထား
ပါကြောင်း။ ဇာဂရာဘိ သီရိဓဇ သဒ္ဓမ္မဝံသ ရာဇဂုရုဘွဲ့ခံ
ဌာန်ပျောတောကျောင်းဆရာတော်

ဓမ္မစက်နှင့် အာဏာစက်

အထက်ပါ စာများအရ ပင်းတယ နယ်မြေတွင် ဆရာ-ဒကာ
လက်တွဲ၍ သာသနာပြုခဲ့ကြပုံကို ထင်ထင်ရှားရှား သိနိုင်ကြ

ဒုတိယအကြိမ်

ပါသည်။ အင်္ဂလိပ်လက်ဆောက် ကျောက်နေပြီဖြစ်၍ အုပ်စိုးသူတို့၏ ဝ.ရားဥပဒေနှင့် ဆန့်ကျင်ဘက် မဖြစ်စေရန် အထူးထိန်းသိမ်းရေး တားဆီးတာကွယ်ထားသည်ကိုလည်း လေ့လာနိုင်ပါသည်။ ပေါက်တော ဆရာတော်ကြီးက လူ့အုပ်စုတော်မှ ခဲ့သည့်အတိုင်း ၁၂၀၉ ခုနှစ်၊ ဝါခေါင်လဆန်း ၂ ရက်နေ့တွင် ငွေခွန်တော်မှူးက ငှက်ပျောတော ဆရာတော်အား ဇာဂရာဘိ သီရိဇေ သဒ္ဓမ္မ ဝံသ ရာဇဂုရု တံဆိပ်နာမံတော်ကို ဆက်လက်ကာ ဂိုဏ်းအုပ် ဆရာတော်၏ အခွင့် အာဏာကို အပ်နှင်းခဲ့ပါသည်။ အပ်နှင်းသည့်စာ သီးခြားရှိသော်လည်း ပေါက်တော ဆရာတော်ကြီးအား ကပ်လှူခဲ့သည့် စာနှင့် မတိမ်းမယိမ်းသာ ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ထိုစာများကို ကူးယူဖော်ပြခြင်း ပြုတော့ပါ။ ထို့နောက် ဂိုဏ်းထောက်ဆရာတော်များအတွက်လည်း စေလွှတ်၍ ထားပါသေးသည်။

ငွေခွန်မှူး ခွန်စွန့်ညီသည် ဆရာတော်ကြီးတို့အား ဝိနည်းဓမ္မကံနှင့်အညီ စီရင်ဆုံးဖြတ်နိုင်သည့် အခွင့်အာဏာကိုလှူဒါန်းပြီးလျှင် မိမိနယ်မြေအတွင်းရှိ လူအပေါင်းတို့ အားလည်း အလဇ္ဇီပုဂ္ဂိုလ်များကိုချီးမြှောက်ခြင်းပြုရန် အမိန့်စာထုတ်ပြန်ခဲ့၏။ သာသနာပြု ဆရာတော်များ၏ ဝိနည်း ဓမ္မကံနှင့်အညီ စီရင်ဆုံးဖြတ်သော အမှုကိစ္စများအတွက် အာဏာစက်ဖြင့် ပံ့ပိုးဖွယ် ကိစ္စရပ်အသီးသီးကိုလည်း ဆရာတော်ကြီးများ၏ အမိန့်တော်ကို နာခံ၍ ဆောင်ရွက်ပေးခဲ့ပါသည်။

ဤသို့ ဆရာ-ဒကာ လက်တွဲ၍ သာသနာပြုခဲ့သည့် အတွက် ပင်းတယမြို့နယ်ရှိ သံဃာတော်များမှာ ကံကြီး ကံငယ် အဆွယ်

ဓမ္မဥပသေသနာသမိုင်း

၈၁

သွယ်ကို ညီညီ ညွတ်ညွတ် ပြုနိုင်ကြပါတော့သည်။ ယခင်က သာသနာ အရိပ်မှာ ခိုလှုံကာ သာသနာတော်ကို ဖျက်ဆီးနေ ကြသော အလဇ္ဇီပုဂ္ဂိုလ် တို့ကိုလည်း မြို့နယ်အတွင်းမှ နှင်ထုတ် နိုင်ကြပါတော့သည်။

သာသနာရောင်ဝါ ထွန်းသောနယ်

ထို့ကြောင့် ယခုအခါ ပင်းတယ မြို့ပေါ်နှင့် တကွ ကျေးရွာ ကြီးငယ်တို့တွင် သာသနာတော်ထမ်း ရဟန်း သံဃာတော်များ တိုးပွားလာခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ပင်းတယမြို့နယ် တစ်ခုလုံးတွင် ကျောင်းပေါင်း ၁၀၀ တိတိ ရှိလေရာ ထိုအထဲတွင် ရွှေကျင် ဂိုဏ်းမှ တစ်ကျောင်း ပါဝင်ပါသည်။

မြို့နယ် အတွင်းရှိ သာသနာ့ ဝန်ထမ်း ပုဂ္ဂိုလ်များ

စဉ်	ဂိုဏ်းအမည်	သံဃာ	သာမဏေ	သီလရှင်
၁။	သုဓမ္မာ	၂၄၈	၅၆၁	၂၃
၂။	ရွှေကျင် ပေါင်း	<u>၃</u> ၂၅၁	<u>၇</u> ၅၆၈	<u>၂၃</u>

ရဟန်း သာမဏေ နှစ်ရပ်လုံး ပေါင်းလိုက်လျှင် ပင်းတယမြို့ နယ် တစ်ခုလုံးတွင် သံဃာ ၈၁၂ ပါး ရှိတော်မူကြပါလိမ့် မည်။ ပင်းတယမြို့ပေါ်ရှိ ကျောင်းတိုက်များတွင် ဇောတိကာရုံ ကျောင်းနှင့် ဇေတိကြီး ကျောင်းတို့မှာ သံဃာအများဆုံး ဖြစ် ကြ၏။ ဇောတိကာရုံမှာ သံဃာ ၄၈ ပါးခန့်ရှိ၍ ဇေတိကြီး ကျောင်းတွင် ၄၇ ပါးခန့် ရှိနေပေသည်။

ဤနေရာတွင် စကား အလျဉ်းသင့်လာသဖြင့် ပင်းတယမြို့နယ်၏ ထူးခြားချက် တစ်ခုကို တင်ပြရပါဦးမည်။ အထက်တွင် တင်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ပင်းတယမြို့နယ်ထဲတွင် ကျောင်းပေါင်း တစ်ရာရှိနေ၏။ တန်ခိုးကြီးဘုရားများလည်း အသီးသီးရှိကြ၏။ သို့ရာတွင် ဗုဒ္ဓဘာသာမှ တစ်ပါး အခြား ဘာသာဝင်တို့၏ ဘာသာရေး အဆောက်အအုံတို့မူကား တစ်ခုတလေမျှ မရှိပါ။ မြို့ပေါ်မှာသာ မြို့နယ် အတွင်းမှာပါ မရှိပါ။ ရွာရွာပေါ်ပေါ် ထူးခြားသော နယ်မြေတစ်ခုပင် ဖြစ်ပါပေသည်။

တစ်မြို့နယ်လုံးရှိ စာသင်သား ရဟန်း၊ သာမဏေ များ၏ ပရိယတ် စာပေသင်ကြားတတ်မြောက်မှုသို့ အထောက်အပံ့ ဖြစ်စေခြင်း အကျိုးငှာ သာသနာဟိတ ပရိယတ္တိ စာပြန့်ပွဲတော်ကြီးကို ပင်းတယမြို့ ကန်ထောင့်ကျောင်းတွင် နှစ်စဉ်နှစ်တိုင်း ကဆုန်လဆန်း ၁၁၊ ၁၂၊ ၁၃ နှင့် ၁၄ ရက်ထိ ကျင်းပခဲ့၏။ ပထမတန်းမှ အဋ္ဌမတန်းအထိ ကျမ်းစာများ သတ်မှတ်ကာ မေးခွန်းတုတ်တော်မူကြ၏။ အာဂုံပြန်ဆိုပွဲနှင့်ဟော သဘော အမှီပွဲပွဲများ ရေးဖြေပွဲလည်း ပါဝင်၏။ အောင်မြင်တော်မူကြသော ရဟန်း သာမဏေတို့ကို မြို့နယ်အတွင်းရှိ ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမ တို့က လှူဖွယ်ဝတ္ထုများ ဆက်ကပ် လှူဒါန်းကြပါသည်။

ဤသို့ဖြင့် ဆရာစဉ်ဆက် မပျက်မကွက် သာသနာပြုလာခဲ့ကြ၍ ၁၉၄၂ ခုနှစ်သို့ ရောက်လာသောအခါ သာသနာတော် သန့်ရှင်းတည်ကံ ပြန့်ပွားရေး ပထမအကြိမ် ဂိုဏ်းပေါင်းစုံသံဃာ့ အစည်းအဝေးကြီး ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ ထို အစည်းအဝေး

ကြီးသို့ ပင်းတယမြို့ ဆင်ဖြူကျောင်းဆရာတော် ဦးသောဘိဘနှင့် ပွေးလှမြို့ မီးလောင်ကျောင်း ဆရာတော် ဦးကေလာသတို့သည် တစ်မြို့လုံး တစ်နယ်လုံးရှိ သံဃာတော်တို့ ကိုယ်စား သမ္မုတိရ ပုဂ္ဂိုလ်များအဖြစ်ဖြင့် တက်ရောက်တော်မူခဲ့ကြ၏။ ထို အစည်း အဝေးကြီးမှ ချမှတ်ခဲ့သော ဆုံးဖြတ်ချက်များ အတိုင်း သံဃာ့ ဝန်ဆောင် သံဃာ့နာယကအဖွဲ့ အဆင့်ဆင့်ကို ဖွဲ့စည်းတော်မူခဲ့ ကြ၏။ ပင်းတယမြို့နယ် သံဃာ့နာယကအဖွဲ့၏ ဥက္ကဋ္ဌမှာ ဆင်ဖြူ ကျောင်းဆရာတော် ဦးသောဘိဘဖြစ်၍ အကျိုးတော်ဆောင် ဆရာတော်မှာ ရွာငယ်ကျောင်းသစ် ဆရာတော် ဦးစန္ဒောဘာသ ဖြစ်ပါသည်။

ပင်းတယမြို့နယ် အတွင်းရှိ သံဃာတော်တို့က သဘောတူ တင်မြှောက်သားသော သံဃဝိနိစ္ဆ သအဖွဲ့ဝင် ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာ တော်များလည်း ရှိတော်မူကြ၏။ သို့ရာတွင် အေးချမ်း တည်ငြိမ်လှသော ပင်းတယ မြို့နယ်တွင် အငြင်းပွားမှု၊ စုပ်စွဲမှု စသည် များ မပေါ်ပေါက်ခဲ့သဖြင့် သံဃ ဝိနိစ္ဆယ ခုံရုံးကို တစ်ကြိမ် တစ်ခါမျှ မဖွင့်ရသေးဟု သိရပါသည်။

ဤသို့ဖြင့် ပင်းတယမြို့မ မြို့နယ် သံဃာတော်များသည် စိတ် နှလုံး အေးချမ်းလှစွာဖြင့် သာသနာတော်ကြီး၏ အကျိုးကို သယ်ပိုး ဆောင်ရွက်၍ နေတော်မူကြပါသည်။

လူမှုရေးရာ ထုံးစံဥလာ

တာဝန်ပဲ့

ပင်းတယမြို့နယ် အတွင်းရှိ ဘိုးစဉ် ဘောင်ဆက် နေထိုင်ခဲ့ ကြသော တိုင်းရင်းသား လူမျိုးများသည် ဗုဒ္ဓသာသနာတော်၏ အရိပ်အာဝါသ အောက်မှာ ခိုလှုံလာခဲ့သူများဖြစ်ကြ၍ သူတို့၏ လူမှုရေး ဓလေ့ ထုံးတမ်းစဉ်လာ တို့မှာလည်း ဗုဒ္ဓသာသနာ တော်၏ အဆုံးအမကို ဦးထိပ်ထားလျက်သာ ရှိကြပါသည်။ တစ်ဦးအပေါ်၌ တစ်ဦးက ထားရှိအပ်သော ဗြဟ္မစိုရ်ရားများ မပျက်ပြားစေဘဲ ရိုးရာအလျောက် ပျော်ရွှင်ဖွယ်၊ ကြည်နူးဖွယ် ဖြစ်အောင်လည်း စွမ်းဆောင် နိုင်ကြပါပေသည်။

ထိုကဲ့သို့သော ရိုးရာပွဲတော်များအနက် တာဝန်ပဲ့ကား တောင်ရိုးလူမျိုးတို့၏ ရိုးရာ ပွဲတော် ဖြစ်၏။ လူကြီး သူမများ အဖို့ သာသနာရေး ဘာသာရေး သက်သက် ဖြစ်သော်လည်း လူငယ်လူရွယ် များကား ဘာသာရေး နောက်တွင် လူမှုရေး ကိစ္စများပါ သယ်ဆောင်လာကြပါသည်။

ဒုတိယ အပိုဒ်

တောဝ်ရိ လူ ချိုးတို့သည့် တာဘက်ပဲ့ဘက်ကို နှစ်စဉ်နှစ်တိုင်း သင်္ကြန် အကြွတ်နေမှ စ၍ ကျင်းပခဲ့ကြ၏။ ရွာစဉ် အလိုက် ဆက်ကာ ဆက်ကာ ကျင်းပလာခဲ့ကြရာ ကဆုန်လပြည့်နေ့ အသိ ဆိုက်ဆောက်လာ၏။ မိမိတို့ရွာအတွက် ပဲ့ဘက် ကျင်းပမည့်ရက် တွင် ရွာသူရွာသားများသည် သံသာတော်များအား ဆွမ်းခံဖွယ် ဆက်ကာ လှူဒါန်းကြ၏။ ထို့နောက် ဘုရား ရွာစက်နီးမှ စ၍ ရဟန်းများအတွက် လှူဖွယ်ပစ္စည်း များကို ပဒေသပင်များမှာ သီးဝေးကြ၏။ ကြည်ညိုဖွယ်ရာ ဝေဝေသာသာဖြစ်အောင် မွမ်းမံ ကြ၏။ မိမိတို့ခြံကတွက်သော အသီးအနှံ များကိုလည်း ပဒေသာ ပင်မှာ ချိတ်ဆွဲကြ၏။ တောင်စောင်း တောင်ခါးပန်း များပါ မကျန် ရနိုင်သမျှ မြေကွက်များ၌ ကြိုးကြိုးပမ်းပမ်း စိုက်ပျိုးလာ ခဲ့ရသော အသီးအနှံများဖြစ်၍ အမြတ်ကုန်း လှူဒါန်းကြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ပဒေသာပင် များကို စိတ်ကွင်းကျ မွမ်းမံ ပြီးသောအခါ ဆရာဘော်များထံ ဆက်ကာ လှူဒါန်း၍ ရောက်သွန်းသူ အမျှ အတန်း ပေးဝေ ကြ၏။ ထို့နောက်ကွင်းဝား တောင်ရိုး အချိုးသားတို့၏ ရွေးရိပ်၌သာ ပျော်ပွဲရွှင်ပွဲကြီး စတင် ပါ တော့သည်။

ပျော်ပွဲ ရွှင်ပွဲ ခြံမြဲခြံမဲသဲ

ထိုပဲ့ဘော်နေ့ နောက်လာ၍ဆိုပျှ် ကျေးရွာရှိ လူကြီး လူငယ် အားလုံးတို့သည် ဆတ်သစ် ဆတ်သစ်များဖြင့် အင်္ကျီသင့် ဖြစ်နေကြသဖြင့် ဤပွဲကြီး ချိုးကုန်သင်္ဂါး များစွာ နှံ့လာကြ

ပြီးသော အဘိုးအို၊ အဘွားအို များပင် ဤပွဲမျိုးကို ရိုးမသွား
ကြသေးပေ။ လူငယ် လူရွယ်များ၏ အိုးစည်သံ မောင်းသံတို့ကို
ကြားရလျှင်ပင် အိုရာမှ ပျိုလာသကဲ့သို့ အားသစ် ခွန်သစ်များ
တိုးပွားလာကြ၏။ လူလင်ငယ်၊ လုံမငယ်များ အတွက်ကား
ထို့ထက် အဆများစွာ ကဲပါလိမ့်မည်။

ပဒေသာပင်များ စတင်ပြင်ဆင်သည့် အချိန်မှစ၍ ကျေးရွာ
တစ်ခုလုံးတွင် စည်ဆိုင်းသံ၊ မောင်းဆိုင်းသံ တို့ဖြင့် စီစဉ်နေပြီ
ဖြစ်၏။ သူတို့တီးနေကျ တူရိယာ ပစ္စည်းများထဲတွင် အိုးစည်
ပါ၏။ လင်းကွင်းပါ၏။ မောင်းကြီး တစ်လုံး၊ မောင်းလတ်
တစ်လုံးနှင့် မောင်းငယ်သုံးလုံး ပါဝင်လေ့ရှိ၏။ ဤသည်ကို
စည်ဆိုင်းဟု ခေါ်၏။ မောင်းဆိုင်း ဆိုသည်မှာ နှစ်ဖက်ပိတ်
စည်တိုတစ်လုံး၊ လင်းကွင်းကြီး တစ်စုံ၊ မောင်းကြီး တစ်လုံး၊ မောင်း
လတ်တစ်လုံးနှင့် ကြီးစဉ်ငယ်လိုက် မောင်းဆယ်ငါးလုံးခန့် ပါ
လေ့ရှိ၏။ အချို့ မောင်းဆိုင်းများတွင် အလုံးသုံးဆယ် အထိပင်
ပါဝင်တတ်သည် ဆိုပါ၏။

အတီးအမှုတ် ဘက်က မြိုင်မြိုင် ဆိုင်ဆိုင် ရှိနေသကဲ့သို့ပင်
အကဘက်ကလည်း ညက်ညောလှ၏။ ယောက်ျားလေးရော၊
မိန်းမပျိုလေးများပါ ယဉ်ကျေးစွာ ကခုန်ကြ၏။ ဘုန်းတော်
ကြီးများက ရေစက်ချပြီးသောအခါတွင်ကား သူတို့မျှော်မှန်း
ထားသော ပွဲတော်ကြီးကို ပျော်ပျော်ပါးပါးကြီး နှဲကြရပါ
တော့သည်။

စေတနာ သဒ္ဓါတရား ထက်သန်စွာဖြင့် သီးပွင့် လှူဒါန်း
ထားကြသော ပဒေသာပင် များကို တာတက်ပွဲ ကျင်းပမည့်

ဘုရား၊ သို့မဟုတ် ကျောင်းသို့ သယ်ဆောင်လာကြ၏။ တစ်ရွာလုံးရှိ လူကြီး၊ လူငယ်၊ လူရွယ်၊ လူလတ် များက ပဒေသာပင်ကို ရွှေ့ရော နောက်ပါ ခြံရံ၍ လိုက်ပါလာကြ၏။ အတီး အမှုတ် အကအခုန် သမားတို့ကလည်း အားပါးတရ ဆင်နွဲ့၍ လာခဲ့ကြ၏။ ဤသို့ လှည့်လည်သည်ကို အလှူခံသည်ဟုလည်း ခေါ်ဝေါ်ကြ၏။ ပွဲတက်သည်ဟုလည်း ခေါ်ဝေါ်ကြပါသည်။

လက်စားလျှိုခြင်းနှင့် လက်စားဆပ်ခြင်း

ရွာတစ်ရွာမှ အထက်ပါအတိုင်း တာတက်ပွဲ ကျင်းပသောအခါ ဆယ်မိုင်၊ ဆယ်နှစ်မိုင်အတွင်းရှိ အခြား ကျေးရွာများမှလည်း ဤရွာ တာတက်ပွဲသို့ ပဒေသာပင်များ၊ အတီးအမှုတ် အကအခုန်များဖြင့် လာ၍ ကူညီကြ၏။ ဤသို့ ကူညီသည်ကို လက်စားလျှိုသည်ဟု ခေါ်ဝေါ်ကြ၏။ ဤသို့ လက်စားလျှိုထားပါက ထိုရွာမှ တာတက်ပွဲ ကျင်းပသော ရက်တွင် ဤရွာမှလည်း အလားတူ သွား၍ ကူညီကြရ၏။ ဤသို့ ကူညီသည်ကို လက်စားဆပ်သည်ဟု ခေါ်ဝေါ်ကြရ၏။ ထို့ကြောင့်လည်း တစ်ရွာရွာ တာတက်ပွဲ ကျင်းပလျှင် ရွာခံပရိသတ်၊ ဧည့်ပရိသတ် များဖြင့် စည်တားလှခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

မိမိတို့ရိုးရာ ဓလေ့အတိုင်း မိမိတို့ ကြွနု်ညို့ လေးမြတ်သော ကျောင်းကန်ဘုရားသို့ သွားရောက် ပူဇော်ကြရသဖြင့် လူကြီးသူမများအဖို့ ကုသိုလ်တရားတိုးပွားကြရ၏။ လူငယ်လူရွယ်များအဖို့ကား ကုသိုလ်ရေး သန့်သန့် မဟုတ်ပါ။ လှူရေး တန်းရေး

ကုသိုလ်ရေးများနှင့် အတူ လူငယ်တို့ဘာဝ ချစ်ရေး ကြိုက်ရေး များလည်း ပါဝင် နေသေးသည်။

အပျိုကွန်ခြင်းနှင့် အပျိုရိုးခြင်း

တာတက်ပွဲကြီး စည်ကား သိုက်မြိုက်စွာ လှည့်လည်လာချိန်တွင် လူပျို ဘာလသားတို့အဖို့ အဖို့တန်ဆုံးအသော အခွင့်အရေးကြီး ရ လာကြ၏။ ရွာခံလူပျိုများ နှင့်အတူ တစ်ရွာသားလူပျိုများ ကပါ ထပ်တူထပ်မျှ ရနိုင်ကြ၏။ ထိုအခွင့်အရေးကား တာတက် ပွဲမှာ လိုက်ပါလာသော အပျိုများအနက်မှ မိမိကြိုက်နှစ်သက် ရာ အပျိုကိုပဲလှောင်ဖြင့် ပေါက်၍ ချစ်ရေးဆိုခြင်းပင် ဖြစ်ပါ ၏။ ထိုသို့ ပေါက်ရာတွင် မြို့ကြီးပြကြီးများမှာ သင်္ကြန်ရှေ့ ပက်သကဲ့သို့ ရိုင်းစိုင်းမှု မရှိကြပါ။ ယဉ်ယဉ်ကျေးကျေးသာ ပေါက်ကြပါသည်။ ဤသို့ ချစ်ရေးဆိုခြင်းကို ဒေသအခေါ် အရာ အပျိုကွန်သည်ဟု ခေါ်ကြပါသည်။

ဤတာတက်ပွဲမှာပင် တောင်ရိုး အမျိုးသား လူလင်ပျိုတို့၏ ချစ်ခင်မြတ်နိုးစရာ ဓလေ့ တစ်ခုကို တွေ့ရှိရ၏။ တာတက်ပွဲသို့ လာရောက် ဆင်နွှဲကြသော တစ်ရွာရှိ လူပျိုများက မိမိတို့ရွာမှ အပျိုချောများကို လာ၍ ချစ်ရေးဆိုကြရာတွင် ရွာခံ လူလင်ပျို တို့က လုံးဝ မနှောင့်ယှက်ကြပေ။ တစ်ရွာသားများနှစ်သက်ရာ အပျိုအိမ်သို့ သွားလိုသည် ဆိုလျှင်ပင် ရွာခံလူလင်ပျို များက လိုလိုလားလား လိုက်ပါပို့ဆောင်၍ ပေးကြပါသေးသည်။ ဤသို့ ပို့ပေးသည်ကို အပျိုရိုးသည်ဟု ခေါ်ကြပါသည်။

ရွှေဥမင်ဘုရားသမိုင်း

၈၉

တစ်ရွာတစ်ကျေးမှ လာရောက်ကြသော လူလင်ပျို များကို အပျို၏အိမ်မှ ထမင်းဟင်းများ ချက်ပြုတ်၍ ကျွေးကြရ၏။ ထို့ကြောင့် တာဘက်ပွဲကြီး ပြီးသုံး၍ ဆန်အများဆုံးကုန်ရသော အိမ်မှ အပျိုမှာ မျက်နှာအရှိဆုံး၊ စန်းအပွင့်ဆုံး ဖြစ်လာပေ တော့သည်။

မွှော်ခြင်း

ဘောင်ရိုးလူမျိုးများ၏ ထူးခြားသော ယဉ်ကျေးမှု တစ်ရပ်ပင် ဖြစ်၏။ မြန်မာများသည် သာယာနာပျော်ဖွယ် အသံဖြင့် စာ ဟောခြင်း၊ ဆိုသို့ စာဟောသည်ကို လူစုလူဝေးဖြင့် နာကြား ကြသကဲ့သို့ပင် ဘောင်ရိုးလူမျိုး တို့ကလည်း မိမိတို့ရိုးရာ သာ ယာနာပျော်ဖွယ်ဆု သံစဉ်ဖြင့် သီဆိုကျူးရင့် ဟောပြောသည် ကို မွှော်သော်လည်း ခေါ်ကြပါသည်။ ဘုရားပွဲဘော် များနှင့် အလှပွဲများတွင် မွှော်သော ရှိကြ၏။ မွှော်ဆရာတွင် ဗုဒ္ဓဝင် မဟာဝင်တို့မှ ရတနာသုံးပါး အကြောင်းခြင်းရာ များကိုလည်း ထည့်သွင်းနိုင်၏။ မိမိကိုယ်ကို ကိုယ်ရည်သွေးလို့လျှင်လည်း သွေး နိုင်ခွင့် ရှိ၏။ ဒေသဆိုင်ရာ လုပ်ငန်း ဆောင်ဘာများနှင့် တကွ မယ်ဘွဲ့ မောင်ဘွဲ့ များကိုပါ မွှော်သကဲ့သို့ ထည့်သွင်း၍ နိုင်ပါ သည်။

မြန်မာပြည်မှသာ ကဲ့သို့ပင် ရှင်သောင်း လှည့်မှုတွင် ရှိုး လိုက်ရကဲ့ ရွတ်ဆိုသော ဓလေ့များလည်း ရှိကြပါသည်။

ဝင်းခင်းခြင်း

ရှေးက မြန်မာခင်းများ နန်းတော်မှ ထွက်လာရာတွင် ရွှေ ဝင်း နောက်ခင်း ခင်းကျင်းလာပုံကို အတုယူထားခြင်း ဖြစ်

ဒုတိယအကြိမ်

၏။ ရှင်ပြု နားသ အလှူတော် မင်္ဂလာများ၌ ရှင်လောင်းလှည့်
ကြရာတွင် မောင်ရှင်လောင်းကို နေ့၌၊ နေ့ယံ စသော မင်း
စင်တန်ဆာများ ဆင်ယင် ပေးကြ၏။ ခုပ်ဝတ် တန်ဆာဆင်
ယင်ထားသောမြင်းပေါ်တင်ကာ မြင်းပါးချင်ကို တစ်ယောက်
စာ ဆွဲကိုင်၍ လိုက်ပါရ၏။ ဝဲဘက်၊ ယာဘက် နှစ်ဖက်လုံးမှ
ဖြစ်စေ၊ တစ်ဖက်တည်းစာ ဖြစ်စေ ရွှေထီးမိုး၍ ပေးရ၏။ မောင်
ရှင်လောင်း၏ ဝဲဘက်ယာဘက် နှစ်ဖက်လုံးမှ ဖြစ်စေ၊ တစ်ဖက်
တည်းစာ ဖြစ်စေ ရွှေထီးမိုး၍ ပေးကြရ၏။ မောင်ရှင်လောင်း၏
ဝဲဘက်၊ ယာဘက် နှစ်ဖက်လုံးမှ ဝင်းခင်းသူများက အစီအစဉ်
အတိုင်း လိုက်ပါလာ ကြရပါသည်။

ပထမဦးစွာ ယင်ကိုင်သူများ၊ ထို့နောက် သိုင်းကိုင်သူများ
လိုက်ပါ ကြရ၏။ ထို့နောက် တုတ်ကိုင်သူများ၊ လေးကိုင်သူ
များ၊ ဆေနတ် ကိုင်သူများ၊ ဓားကိုင်သူများ၊ ရွှေဓား ငွေ
ဓား ကိုင်သူများ၊ လှံကိုင်သူများ လိုက်ပါကြရ၏။ ထို့နောက်
ဗန္ဓုလ ဇစ်သူကြီးများ၊ ပုဏ္ဏားတော် ကြီးများ၊ ဝန်ကြီးများ
ခံ့ခံ့ညားညား လိုက်ပါ ကြရ၏။ ထို့နောက် ကွမ်းအစ်ကိုင်သူ၊
ဆေးလိပ်ကိုင်သူ၊ လောက်တော်ရေ ကိုင်သူ များလည်း ရွှေထီး
စဉ်လာ ရှိသည့်အတိုင်း လိုက်ပါလာ ကြရပါသည်။

မင်းခမ်း မင်းနားနှင့် သိုက်သိုက် မြိုက်မြိုက်ကြီး လှည့်လည်
လာသော မောင်ရှင်လောင်း များနှင့် အလှူဒကာ၊ အလှူအမ
တို့သည် မြို့တွင်း၌ လှည့်ပတ်ကာ ပင်းတယဈေးကို သုံးပတ်
ပတ်ပြီးနောက် ဆက်ဆိုင်ရာ ဘုန်းတော်ကြီး ကျောင်းသို့ သွား
ရောက် ပူဇော်ကြရပါသည်။

ပင်းတယမြို့မ၊ မြို့နယ်၌ အလှူပွဲများ ကျင်းပ ကြရာတွင် သက်ဆိုင်ရာ ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းမှသာ ကျင်းပ ကြရပါ သည်။ မိမိတို့ နေအိမ်၊ မိမိတို့ ရင်ကွက်ထဲမှာ ဧည့်ပရိသတ် အများကြီးကို ဧည့်ခံရန် မလွယ်ကူပါ။ ထို့အပြင် ဤဒေသတွင် မိုးက မကြာခဏ ရွာတတ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် မိမိတို့ ကိုး ကွယ် ဆည်းစပ်ရာ ကျောင်းတိုက်တာ များမှာသာ စိတ်ချ လက်ချ အလှူပွဲများ ကျင်းပကြရပါသည်။

ဤကဲ့သို့သော အလှူပွဲကြီးများ လက်ခံနိုင် လောက်အောင် ကျောင်းများမှာလည်း ကျယ်ကျယ် ဝန်းဝန်းကြီး ရှိနေကြပါ သည်။ ကျောင်းပေါ်မှာ ရှင်ပြုပွဲ ကျင်းပ၍ ကျောင်းအောက် မှာကား ဧည့်ပရိသတ်တို့အား ထမင်း ကျွေးမွေး ကြရပါသည်။ ကျောင်းအောက်မှာ မပေကျော် စေလိုလျှင်လည်း ၁၄ ခန်း ဇရပ်ကြီးများမှာ ထမင်းကျွေးနိုင်ကြပါသည်။

တန့်ဆောင်တိုင် ပွဲတော်

တာတက်ပွဲ ကျင်းပရာ၊ ရှင်လောင်းလှည့်ရာ တို့မှာ ကဲ့သို့ပင် တန့်ဆောင်တိုင် ပွဲတော်မှာလည်း တပျော်တပါး ခမ်းနားစွာ လှည့်လည်ကြ၏။ ရည်ရွယ်ထားသော ဘုရားတစ်ဆူဆူသို့ဖြစ် စေ၊ အဆူများစွာသို့ ဖြစ်စေ ဆီမီးပူဇော်ရန် လှည့်လည် ကြရာ တွင် ရံဖန်ရံခါ ရိုးရိုးအတိုင်း လှည့်လည်ကြ၏။ တစ်ခါတစ်ရံ တွင်မူ ဇာတ်ကွက် ဇာတ်လမ်းများ ခင်းကျင်း၍ လှည့်လည်ကြ ပါသည်။

ဇာတ်ပမ်း ဇာတ်ကွက် ခင်းကျင်း၍ လှည့်လည် ထုတ်
စာတမ်းများ ရေးသား၍ သရုပ်ဖော်သော ရိုးရာ ဓလေ့ များ
မှာလည်း ယခုထက်တိုင် ရှင်သန်လျက် ရှိနေပါသည်။

သွေးသောက်ဝတ်

ပင်းတယ နယ်သုနယ်သားများတွင် သွေးသောက် ဝတ်ဟူသော
ဓလေ့ကောင်း တစ်ခုလည်း ရှိနေပါ၏။ တစ်အိမ်အိမ်မှာ လူ
အသေအပျောက် ရှိလာသောအခါ ရွာသူရွာသားများက ဖြစ်
စေ၊ အခြားရွာမှ ကြားသိသူ များကဖြစ်စေ အသုဘ ကိစ္စတွင်
အသုံးပြုရန် မိမိတို့ဝေတနာ သဒ္ဓါတရား အားလျော်စွာ အလှူ
ငွေများ ထည့်ဝင်ကြ၏။ သွေးသောက် ရဲဘော် အချင်းချင်း
ကူညီစောင့်မ ကြရသော ဝတ္တရားဖြစ်၍ ထိုအကူငွေကို သွေး
သောက်ဝတ်ဟု ခေါ်ဝေါ်ကြရပါသည်။

ထို့ပြင် အသုဘချရန် ကျင်းတူးခြင်း၊ အသုဘ တိုက်ခေါင်း
ပြုလုပ်ခြင်းကိုလည်း ရပ်ရွာအတွင်း ကူညီဆောင်ရွက်ပေးကြ၏။
ရက်လည်ဆွမ်း သွတ်ရာတွင်လည်း ရပ်ရွာက ဆွမ်းချက်နှင့် ဆနီး
ဆီဆား စသော စားသောက်ကုန်များနှင့်တကွ ငွေကြေးများ
ထည့်ဝင်ကြပြန်၏။ ဤသို့ထည့်ဝင်ကြသဖြင့် မရှိဆင်းရဲသူများ
အဖို့ တစ်ပူပေါ် နှစ်ပူဆင့်မလာဘဲ သွားလေသူတို့ကို တင့်
တင့်တယ်တယ် သင်္ဂြိုဟ်နိုင်ကြပါသည်။ ရက်လည် ဆွမ်းများ
သွတ်၍ အမျှအတန်း ပေးဝေနိုင်ကြပါသည်။ ဘာသာရေး
ပေးဝေနိုင်ကြပါသည်။ ဘာသာရေးဘက်မှ မှန်မြတ်လှသော

ဒုတိယအကြိမ်

ရွှေဥမင်ဘုရားသမိုင်း

၉၃

စောင်းမှုကုသိုလ်ဖြစ်သကဲ့သို့ပင် လူမှုရေးဘက်ကလည်း ရွာသူ
ရပ်သား အချင်းချင်း စည်းလုံးညီညွတ်မှုကို ခိုင်မြဲနိုင်စေကြောင်း
လေ့ကောင်းတစ်ခုပင် ဖြစ်ပါပေသည်။

ယခုအခါ ဤလေ့ကောင်းများသည် မြို့ပေါ်မှအော်စော
ရင်ကွက်နှင့် ကျေးရွာများတွင် ရှင်သန်လျက် ရှိနေပါသည်။
မြို့ပေါ်မှ အခြားရင်ကွက်များတွင် အခြားလေ့များ ကွယ်
ပျောက်သွားသော်လည်း သွေးသောက်ဝတ်ကာ ကျန်ရှိနေ
ပါသေးသည်။

ဝေယျာဝစ္စ ပြုလုပ်ကြသူများ

အများတုရား - အများကောင်းမှု

ရွှေဥမင် လိုက်ဂူကြီး အတွင်းရှိ အဆူဆူသော ရုပ်ပွား ဆင်းတု နတ်တို့သည် တစ်ဦးတစ်ယောက်တည်း၏ ကုသိုလ် ကောင်းမှု မဟုတ်ပါ။ ပင်းတယမြို့နယ် အပါအဝင် မြေလတီ တစ်နယ်လုံးရှိ တိုင်းရင်းသား တုရားဒါယကာ၊ တုရားဒါယိ ကာမ တို့၏ ကုသိုလ်သည့်များသာ ဖြစ်ကြပါသည်။

ထို့အပြင် ရွှေဥမင် လိုက်ဂူဘက်ကြီး၏ အံ့ချိုး မကုန် အံ့ချုံ အဝဝ ဖူးမြော်၍ အားမရနိုင်လောက်အောင် ဆွဲဆောင် နိုင်သော အခြေအနေသို့ ရောက်ရှိရန် တစ်ဦး တစ်ယောက် တည်းက မပြုလုပ်နိုင်ပါ။ တစ်နေ့၊ တစ်လ၊ တစ်နှစ်တာမျှဖြင့် မပြုလုပ်နိုင်ပါ။ အနီးဝန်းကျင်မှ ဆရာတော် သံဃာတော် များနှင့် တိုင်းရင်းသား စောနာရှင် အပေါင်းတို့က ဆရာ စဉ်ဆက်၊ သားစဉ်မြေးဆက် လက်ဆင့်ကမ်းကာ ပြုပြင် မွမ်းမံ လာခဲ့ကြ၍ပင် ဤအခြေအနေအသိ ဆိုက်ဆောက် လာခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဒုတိယအကြိမ်

ပုညကိရိယာ ဝတ္ထု ၁၀ ပါးတို့တွင် ဝေယျာဝစ္စဟူသော
 ကောင်းမှုတစ်ခုလည်း ပါဝင်၏။ ထိုဝေယျာဝစ္စဟူသော ပါဠိ
 ဝေါဟာရကို ကျမ်းဂန်ဘတ် ဆရာတော်ကြီးများက ဗျာဝ
 တဿ၊ ကြောင့်ကြစိုက်ကာ ဆောင်ရွက်လာသူ၏။ ကမ္မံ၊ အမှု
 တည်း။ ဣတိ ထို့ကြောင့်။ ဝေယျာဝစ္စ၊ ဝေယျာဝစ္စသည်၏
 ဟူ၍ ဝိဂြိုဟ်ပွဲကာ အနက်ဖွင့်တော်မူကြ၏။ ဤသို့သော အနက်
 သဘောအရ ရာဇာနသုံးပါးနှင့် ပတ်သက်၍ ပြုသင့် ပြုထိုက်
 သော ကိစ္စအဝဝကို ကြောင့်ကြ စိုက်ကာ ပြုလုပ်လာခဲ့ခြင်း
 သည်ပင် ဝေယျာဝစ္စ ပုညကိရိယာ ဝတ္ထု ဖြစ်ပါသည်။

ရွှေဥမင် လိုက်ဂူတော်ကြီးနှင့် ပတ်သက်၍ ဝေယျာဝစ္စ
 ပြုလုပ်လာခဲ့ကြသော ကုသိုလ်ရှင် အဆက်ဆက်တို့သည် ဤပတ်
 ဝန်းကျင်၌ လူနေအိမ်ခြေ တည်နေလာကတည်းက ဖြစ်ပါလိမ့်
 မည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်များ၏ ဝေယျာဝစ္စ ကုသိုလ်ကို ဘုရားဖူး
 ရောက်လာသူတိုင်းက သာဓု အနုမောဒနာ ခေါ်ထိုက်ပါပေ
 သည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတို့၏ ကောင်းမြတ်သော အပြုအမူတို့ကို
 အတု ယူထိုက်ပါပေသည်။ ထို့ကြောင့် ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများ
 အထဲမှ စာပေအက္ခရာ အမှတ်အသား ကျန်ရှိရစ်သော ဝေယျာ
 ဝစ္စ ပြုလုပ်သူများကို ဖော်ပြလိုက်ရပါသည်။

ဦးဆောင်ဦးရွက် ဆရာတော်

စာပေအက္ခရာ အမှတ်အသားရှိနေသော ပုဂ္ဂိုလ်များ အထဲမှ
 ပထမဦးစွာ ဖော်ပြသင့်သူမှာ ပင်းဘယ ရွှေဥမင်ကျောင်းဆရာ
 တော် ဦးကဝိသာရ ဖြစ်ပါသည်။ သက္ကရာဇ် ၁၂၀၄ ခုနှစ်တွင်

ခေါင်းလောင်းကြီး သွန်းလုပ်၍ ရွှေဥမင်ဘုရားမှာ ချိတ်ဆွဲ
လှူဒါန်းခဲ့၏။ ယခု ရွှေဥမင်လိုဏ်ဂူတော်၏ အဝင်ဝ၏ လက်ဝဲ
ဘက်မှာ အခိုင်အမာ ချိတ်ဆွဲထားသော ခေါင်းလောင်းကြီး
ဖြစ်၏။ ခေါင်းလောင်းကြီးမှာ ဂူနံရံ ကျောက်ဆောင်ကြီးနှင့်
ခပ်ကပ်ကပ်ချိတ်ဆွဲထားသဖြင့် ခေါင်းလောင်းစားများက လှည့်
ပတ်ကြည့်ရှုရန် လွယ်ကူပါ။ အချို့နေရာများတွင် ဘုရားဖူး
လားရှိုး ခေါင်းလောင်းထိုးသူများခွက်ကြောင့် စာသားများ
ပျက်နေကြရပါပြီ။ ၁၉၈၀ ပြည့်နှစ်၊ ဇွန်လလိုင်လအတွင်း အမရ
ပူရမြို့တောင်လေးလုံးကျောင်း ဆရာတော် ဦးပညာဇောတသည်
ဒေါက်တာသန်းထွန်းတို့နှင့်အတူ ပင်းတယသို့ လိုက်ပါတော်မူ
လာကာ ဤခေါင်းလောင်းစာ တို့ကို ကြိုးကြိုးစားစား ဖတ်
ရှု၍ မှတ်တမ်းတင်ခဲ့ပါသည်။

ထိုခေါင်းလောင်းစာမှာ ပါဠိကို အနက်ပြန်ထားသောပုံစံ
ဖြင့် ရေးသားထားသဖြင့် မြန်မာစာ သန့်သန့် ဖတ်ရှုနေကျ
ပရိသတ်များအတွက် မြန်မာသက်သက်ကိုသာ ထုတ်နုတ်၍
ဖော်ပြလိုက်ပါသည်။ မူရင်းခေါင်းလောင်းစာမှာ မွေးမြူ
ပျက်စီးနေသော စာသားနေရာများမှာလည်း ရွှေ စကား
နောက်စကား ဆက်စပ်ကြည့်ကာ သင့်လျော်မည် ထင်ရသော
စာများ ထပ်ဖြည့်ပေးလိုက်ရပါသည်။

ခေါင်းလောင်းစာ (မြန်မာသက်သက်)

အကြင် မြတ်စွာဘုရားသည်... အမူ သုံးဆယ်သော
ပါရမီ တို့ကို ဖြည့်တော်မူပြီး၍ မြတ်သော သဗ္ဗညု
ဒုတိယအကြိမ်

ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော် မူလေပြီ။ ထို မြတ်စွာ ဘုရား၏ အံ့ဖွယ်ရှစ်ပါးတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော သာသနာတော်သည် နှစ်ထောင့် သုံးရာ ခြောက်ဆယ် ခုတိုင် ရောက်လတ်သော် လူတို့ ခေါ်ရာသည်လည်း တစ်ထောင်နှစ်ရာ လေးဆယ်ဟု သမုတ်အပ်သည်ရှိသော် ကမ္ဘောဇတိုင်း၌ ပင်းတယ ဟူ၍ အလွန် ကျော်စော ထင်ရှားသော နိဂုံးရွာကြီးသည် ရှိ၏။ ထိုရွာကြီး၏ မြောက်အရပ် အဖို့၌ ဧဟာဇေတီပုထိုး၊ လှူစိုး ဥမင်၊ ရှင်ပင်ပေါင်းလဲ စသည်တို့ဖြင့် တင့်တယ်စွာထသော၊ နှလုံးမွေ့လျော် ပျော်ဖွယ်လည်း ရှိထသော၊ ကျောင်း တော်၌ နေထသော၊ ကဝိသာရမည်ထသော မထေရ် သည် လေးပါးသော ပါရိသုဒ္ဓိသီလကို ဖြည့်ကျင့်၍ ရောင့်ရဲစည် ဖြစ်၍သားလျှင် ယခု အသံ တည်းဟူ သော အလှူကို ပေးလှူဦးအံ့။ ဤသို့ အသင့် နှလုံး သွင်း၍ ငွေခွန်မှူးနှင့်တကွ တိုင်ပင်နှိုးနှော၍ ပြည်သူ ပေါင်းတို့ကိုလည်း ညီညွတ်တိုင်ပင်၍ ကြိုးစားသော ခေါင်းလောင်းကို သွန်းလုပ်စေ၏။ အသံ လှူသော အလှူကိုလှူရသော ကောင်းမှုကြောင့်လည်းကောင်း၊ တစ်ပါးသော ကုသိုလ်ကောင်းမှုကြောင့်လည်းကောင်း၊ ကိုယ်စိတ်နှစ်ပါး ချမ်းသာလေအောင် စည်းစိမ်တို့နှင့် ပြည့်စုံသည် ဖြစ်၍ သူတစ်ပါး တို့ကိုလည်း ကိုယ်စိတ် နှစ်ပါး ချမ်းသာလေအောင်၊ စည်းစိမ်တို့နှင့် ပြည့်စုံ လေ အောင် ဆောင် နှက် ခြင်း ဌာ ဇွမ်း နိုင် ရ လိ ခ်။

အဆုံးစွန်သောဘဝ၌ မီးခပ်သိမ်းတို့ ငြိမ်းရာဖြစ်သော
 နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ရလို၏။ ငါ၏ ကောင်းမှုကို ဘုံသုံး
 ပါးရှိ ကျင်လည်ကုန်သော သတ္တဝါအပေါင်းတို့လည်း
 ရသည် ဖြစ်စေသတည်း။ ကြေးချိန် ၄၀၀။

(မှတ်ချက်။ ။အချို့ စာလုံးပေါင်းတို့ကို ယခု လက်ရှိ
 သတ်ပုံကျမ်းနှင့် ညီအောင် ပြုပြင်ထားပါသည်။)

အမျှဝေရင်း သာဓုခေါ်စရာ

ဤခေါင်းလောင်းသော အရ သတ္တုဆုန် ၁၂၀၄ ချွန်တုန်းက
 နိဂုံးရှာကြီးဟူသော ခေါ်တွင်ခဲ့ကြောင်း၊ သို့သော် ငွေခွန်မှူး
 ရုံးစိုက်ရာဖြစ်၍ အလွန် ကျော်စောထင်ရှားနေကြောင်းသိရ၏။
 ပင်းတယအုပ်ချုပ်သူများစာရင်းအရ ထိုစဉ်က ငွေခွန်မှူးဖြစ်ခဲ့
 သူမှာ ဦးရွှေမင်း ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။ ရွှေဥမင်ကျောင်း ဆရာတော်
 ဦးကဝိသာရသည် ငွေခွန်မှူးဦးရွှေမင်းနှင့်တကွ အများပြည်သူ
 တို့ကိုလည်း တိုင်ပင် ညှိနှိုင်းကာ ကြေးချိန် ၄၀၀ ရှိသော
 ခေါင်းလောင်းကြီး သွန်းလုပ်စေ၍ ရွှေဥမင်ဘုရားမှာ လှူဒါန်း
 ခဲ့၏။ နောက်လာ နောက်သားများ သိရှိကြစေရန် အတွက်
 ခေါင်းလောင်းစာများလည်း ရေးထိုးခဲ့၏။ တကူးတကန့်လာ
 ရောက်လာ၍ ဘုရားဖူးရ၊ ရှိခိုးပူဇော်ရသော ကုသိုလ်ကောင်းမှုကို
 ခေါင်းလောင်းထိုး၍ အမျှဝေကြသူများသည် ခေါင်းလောင်း
 အလှူရှင်များ၏ ကုသိုလ်ကောင်းမှုကိုလည်း သာဓု နှံ့မော်
 ခေါ်ထိုက်လှပါပေသည်။

ခေါင်းလောင်း စာတွင်....ပါဠိ၊ မြန်မာ နှစ်ဘာသာဖြင့် ပင်းဘယ နိဂုံး ရွာကြီး၏ မြောက်အရပ်မှာ ရှိသော ကျောင်းဟု ဖော်ပြထားရာ ယခု ရွှေဥမင် လိုက်ဂူတော်မှာ မြို့၏ အနောက် တောင်မှာ ရှိနေပါသည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ....ရွှေဥမင် လိုက်ဂူ တော်ဝ၌ ဤခေါင်းလောင်းကြီး အဆင့်အရှား ချီတိဆွဲ လူ ဒါနိုးထားသည့်ကို ထောက်ရှုကာ ဆရာတော် ဦးကဝိသာရ သည် ငွေခွန်မှူး ဦးရွှေခင်းနှင့် တိုင်ပင်ကာ လိုက်ဂူတော်ကြီးကို ပြုပြင် မွမ်းမံ ခဲ့ပါလိမ့်မည်။ လိုက်ဂူတော်ကြီး အတွင်း၌ ဘုရား တည်လိုသူများကို ဦးဆောင်ဦးရွက် ပြုပါလိမ့်မည်။ ထုလုပ်ပြီး သား ကိုယ်တော်သားများကို လူဒါနိုး လာကြ လျှင်လည်း.... ရရှိသမျှသော နေရာတို့တွင် အခြေတကျ ပြုလုပ်ပေးခဲ့ ရပါ လိမ့်မည်။ ဘုရားဖူးလာသူများ၊ သက်တောင့်သက်သာ တက် လာနိုင် စေရန် တောင်တက် လမ်းများ ပြုပြင် ဖောက်လုပ်၍ ပေးခဲ့ကြ ရပါလိမ့်မည်။

သာသနာ့ ဒါယကာကြီး၏ ကြိုးပမ်းမှုများ

ထိုပုဂ္ဂိုလ်များနောက်တွင် စာပေ မှတ်တမ်းများ ပျောက်သွား ကြပြန်ပါပြီ။ စာပေမှတ်တမ်း မထင်ရှား သော်လည်း ဆက် ကာ ဆက်ကာ လူဒါနိုးခဲ့၊ ပြုပြင် မွမ်းမံ ထားခဲ့သော ဘုရား ဆင်းတုတော် တို့ကား အထင်အရှား ရှိနေတော် မူကြသည်သာ ဖြစ်ပါ၏။ သက္ကရာဇ် ၁၂၇၀ ပြည့်နှစ်မှစ၍ ငွေခွန်မှူး အရာကို ဆက်ခံလာ ရသော ခွန်စွန့်ညို၏ လက်ထက်တွင်ကား ရွှေဥမင် လိုက်ဂူတော် ပြုပြင်မွမ်းမံရေး လုပ်ငန်းများ ကြီးထွား လာပါ

သည်။ ထို့ကြောင့် တောင်ခြေမှသည် ရွှေဥမင် ဘုရား မုခ်ဝ
 အနီးရှိ လှည်းများ တက်၍ ရှိနိုင်အောင် ပြုပြင်သော လမ်း
 များ ဖောက်လုပ် ပေးခဲ့ရ၏။ တူးတန့်သည်ကို တူးကာ ဖွဲ့တန့်
 သည်ကို ဖွဲ့ပေးခဲ့ရ၏။ သွားလာရေးနှင့် သယ်ယူ ပို့ဆောင်ရေး
 လွယ်ကူလာသဖြင့် ယခင်ကထက် ကုသိုလ်ပြုသူများ တိုးပွား
 လာရန် ရှိပါသည်။

သစ်သား တန်ဆောင်းမှ သံတန်ဆောင်းသို့

ရွှေဥမင်လိုဏ်ဂူတော် မုခ်ဝရွှေက ယခုသံတန်ဆောင်းကြီး နေရာ
 တွင် သီပေါမင်း လက်ထက်လောက်ဆီက ဆောက်လုပ် ထားခဲ့
 သော သစ်သား တန်ဆောင်းကြီး ရှိခဲ့ဖူး၏။ တန်ဆောင်း
 ပြာသာဒ်ကြီး အတွင်းက နုပွားဇည်း ပတ်ပတ်လည် ငိတ်ကားမှာ
 ရေးဆွဲထားသော ပန်းချီရုပ်ပုံများ ရှိခဲ့၏။ ကုမ္ဘာ့ဘယတို့ ဇာတိ
 ထုပ်ကို ထွက်နီရှာသား ဆရာမြက ရေးဆွဲထားကြောင်းသိရ၏။
 သက္ကရာဇ် ၁၂၇၀ ပြည့်နှစ်ကျော်ကျော် လောက်တွင် ရေးခဲ့မည်
 ဟူ၍ ခန့်မှန်းကြရပါသည်။

သက္ကရာဇ် ၁၂၇၉ ခုနှစ်တွင်မူ တောမီးလောင်ရာမှ ကူး
 စက်၍ ထိုပြာသာဒ်ကြီး မီးလောင် ခံရပါ တော့သည်။ ထို့
 ကြောင့် နောက်တစ်ခါ မီးဒဏ် မခံရစေရန် ငွေခွန်မှူး ခွန်စွန့်
 ညှိစာ ထိုနေရာတွင် သံပြာသာဒ်ကြီး အစားထိုး ဆောက်လုပ်ရန်
 ဦးဆောင်ဦးရွက် ပြုလုပ်၏။ မိမိ၏ နယ်သူနယ်သားများနှင့် တကွ
 ဖြေလတ်နယ် တင်လွှာမှု အများ ပြည်သူတို့ကို ဦးဆောင် တိုက်
 စွန့်၏။ တိုက်တွန်းသည့် အတိုင်း အလှူငွေများ စုဝေးကာ

ဆက်ကာ ထည့်ဝင်လာ ကြသဖြင့် ၁၂၈၈ ခုနှစ်၊ တပို့တွဲလ ပြည့်နေ့တွင် သံပြာသာဒ်ကြီး၏တိုင်ကို ထူခဲ့ပါသည်။

ဇေဇုန်မှူး ခုန်စွန့်ညိုသည် သံပြာသာဒ်ကြီး တိုင်ထူသည့် နှစ်မှ နောက်ဘစ်နေ့ နယုန် လပြည့် နေ့တွင် ပေါက်ခဏာ ကျောင်း ဆရာတော်ကြီး ဦးကေလာသံရကို ဂိုဏ်းအုပ် ဆရာ တော် အဖြစ် ခန့်အပ်ခဲ့၏။ ဆက်တော် ဝါတော် ကြီးရင့်တော် မူပြီဖြစ်သော ပေါက်ခဏာ ဆရာတော်ကြီးက တစ်ဖန် ငှက် ပျော့ဘော ဆရာတော်ကြီးအား မိမိကိုယ်ဝား သာသနာပြုရန် လွှဲအပ်တော် မူခဲ့၏။ ထို့ကြောင့် ဇေဇုန်မှူး ခုန်စွန့်ညိုသည် ရွှေဥမင် ဘုရားနှင့် ပတ်သက်သော ဝေယျာဓိ အမှုများကို ပြုလုပ်ရာတွင် ငှက်ပျော့ဘောကျောင်း ဆရာတော်၏ အကူ အညီကို ရယူပါလိမ့်မည်။

ဦးခန္တီနှင့် ဌာနေပုဂ္ဂိုလ်များ

ထို့ပြင် ခုန်စွန့်ညိုသည် သံပြာသာဒ်ကြီး ထီးမြက် အောင်း မြှင့်ရေးအတွက် ခန္တီလေးတောင်မှ ရေးသားကြီး ဦးခန္တီ ကိုလည်း ပင့်ဖိတ်ခဲ့ရပါသေးသည်။ ရေးသားကြီးဦးခန္တီလည်းပင် တသမ္ဘိသ္မိ သက္ကရာဇ် ၂၈၉ ခုနှစ်တွင်တစ်ကြိမ်၊ ၂၉၀ ပြည့်နှစ်မှာတစ်ကြိမ် နှစ်ကြိမ်တိုင် ကြွေရာ နေခဲ့ပါသည်။ သံပြာသာဒ်ကြီး ဆောက်လုပ် ရေးဆွဲအတွက် အကြံပေးချက်များ ပေးခဲ့ပါသည်။ ထီးမြက် အောင်မြင်ရေးအတွက် နယ်သူ နယ်သား များအား နှိုးဆော် တိုက်တွန်း၍ ပေးခဲ့ပါသည်။

ဤသံပြာသာဒ်ကြီး ဆောက်လုပ်ရာတွင် အာအဆုံး စီမံ ဆောင်ရွက်ခဲ့သည့် မြို့ခံပုဂ္ဂိုလ်များမှာ ကန့် ထောင်ကျောင်း

ဆရာတော်နှင့် ပန်းထိမ် ဆရာမြင့်တို့ ဖြစ်ကြ၏။ ကုန်ထောင် ကျောင်း ဆရာတော်ကို အရှင်အခေါ်ဖြင့် ဘုန်းကြီးသွယ်ဟု ခေါ်ကြပါသည်။ ဆရာမြင့်မှာ ဆင်ခေါင်း ရွာသစ် ရပ်သား ဖြစ်ပါသည်။

ဆရာတော် များ၏ ဦးဆောင် ဦးရွက် ပြုမှု၊ ရသေ့ကြီး ဦးခန္တီ၏ ကုဉ်ထေးကပ်ပုံ၊ ဇေဋ္ဌနိဗ္ဗာန်၊ ခုန်စွန့်ညှိ၏ တိုက်တွန်း နှိုးဆော်မှုနှင့် ဒါယကာ ဒါယိကမ အပေါင်း၏ ကုသိုလ် ပါဝင်မှုတို့ဖြင့် သံဃာသမ္ဘာကြီးသည် ၁၂၉၅ ခုနှစ်မှာ ပြီးစီး ဆောင်မြင်ခဲ့ပါသည်။

သံဃာသမ္ဘာကြီး၌ ကုသိုလ် ပါဝင်ခဲ့ကြ သူများမှာ ပင်းတယ အပါအဝင် ခြေလှမ်းနယ် တစ်လွှားမှ စေတနာရှင်များ ဖြစ်ကြ ပါသည်။ နေ၊ တောင်ရိုး၊ သေ တိုင်းရှင်းသား ဗုဒ္ဓဘာသာ ဝင်များနှင့်တကွ ဟိန္ဒူ ဘာသာဝင်၊ အစ္စလာမ် ဘာသာဝင် အိန္ဒိယ ဇာတိသားများလည်း ပါဝင်ကြောင်း သိရပါသည်။ အလှူရှင် စုစုပေါင်း တစ်ထောင်ကျော်မျှ ရှိ၍ သူတို့၏ အမည် များကို သံဃာသမ္ဘာကြီး အတွင်းနံရံမှာ ရေးသား ထားပါ သည်။ ယခု ထိုနာမည်အောက်မှာ မျက်နှာကြက် ကြက်ထား လိုက်ပါသည်။

လိဏ်ဂူကို ချဲ့ထွင်ခြင်း

ရွေးယခင်က ရွှေဥမင် လိဏ်ဂူတော် အဝင်ဝမှာ တစ်လံမျှ လေးကံသာ ရှိပါသည်။ ယခုကဲ့သို့ ကျယ်ကျယ် ဝန်းဝန်း မရွှံ့သေးပါ။ ထို့ကြောင့် သက္ကရာဇ် ၁၂၇၆ ခုနှစ်လောက်က အဝင်ဝက ကျောက်သားများကို ဒိုင်းနမိုက် မြိုင်၍ ဖဲ့ထုတ်ခဲ့

ဒုတိယအကြိမ်

ရပါသည်။ ခိုင်းနမိုက်ဖြင့် လိုအပ်သော အကျယ် အဝန်း မရ
 လာသေးသဖြင့် ကျောက်တုံးကြားတွင် သံစိုကြီးများသွင်းကာ
 ငါးပေါင် သံတုံးကြီးဖြင့် ထူရိုက်၍ ဖဲ ထုတ်ခဲ့ရ၏။ တာဝန်ယူ
 ဖဲထုတ်ရသူမှာ ဦးအုန်းသာ ဖြစ်၍ ကူညီ လုပ်ကိုင် ပေးရသူ
 များမှာ ကြေးတိုင်းကုန်း ရွာသားများ ဖြစ်ကြသော ဦးလုံနှင့်
 ဦးခင်ဖြူတို့ ဖြစ်ကြပါသည်။ ထိုစဉ်က ဦးလုံသည် ဆယ်ငါး
 နှစ်သားခန့်ရှိ၍ ဦးခင်ဖြူက ဆယ်တစ်နှစ်သားခန့် ရှိကြပါ
 သေးသည်။ ယခုအခါ ဦးလုံမှာ အသက် ၇၂ နှစ်ခန့်ရှိ၍
 ဦးခင်ဖြူမှာ အသက် ၆၈ နှစ်ခန့်ရှိပြီဟု သိရပါသည်။

ဘုရားစောင့် တရုတ် ကိုရင်ကြီး

လိုဏ်ဂူတော်ကြီး၌ ငွေ ယျာဝဇ္ဇ ပြုလုပ်ကြသူများထဲတွင် ဦးခန္တိဟု
 အရပ်က ဘွဲ့မည်ပေးထားသော တရုတ်ကိုရင်ကြီးကိုလည်း ထည့်
 သွင်းရပါလိမ့်မည်။ တချို့ကလည်း ဦးကြည်စိန်ဟု ခေါ်ကြ
 ပါသည်။ သူ့ဘွဲ့မည်ရင်း၊ သို့မဟုတ် နာမည်ရင်းကို မည်သူမျှ
 မသိကြပါ။ ပြာသဒ်ကြီး ဆေးကလပ်ပြီး နှစ် နှစ် အကြာ
 တွင် ဤနေရာသို့ သူ့ဘေးသူ ရောက်ရှိလာကြောင်းသာ
 အမှတ်အသား ထားခဲ့ကြပါသည်။

သူ၏ မူရင်းဒေသမှာ စင်ကပူ ဖြစ်သည်ဟု သိရပါသည်။
 စင်ကပူရှိ ကျောင်းတစ်ဆယ်ဟင်္ဂလိပ်ကျောင်း ရှိသော ဗုဒ္ဓဘာသာ
 ကျောင်းတိုက်တစ်ခုမှာ နေထိုင်ခဲ့ရာမှ ဤနေရာအထိ ခြေကျင်

ဒုဗိယ ဆကြိမ်

လျှောက်လာခဲ့၏။ ဤနေရာသို့ မရောက်မီကပင် သူ နေထိုင်
ရမည့် နေရာကို မျက်စိထဲမှာ မြင်ယောင်လာကာ မြန်မာပြည်
ထဲမှ လိုက်ဂူရှိသည်ဟု ကြားရသော နေရာ တိုင်းကို သွား၍
ကြည့်ခဲ့၏။ သူ့မျက်စိထဲမှာ မြင်ယောင် လာရသော ပုံသဏ္ဌာန်
မျိုး မတွေ့ရသဖြင့် ဆက်ကာဆက်ကာ ရွာပာခဲ့ရာ ဤ နေရာသို့
ရောက်မှ စိတ်နှလုံး တိုးတုံ ချသွားတော့၏။

သံပြဿာသာဒ်ကြီးဆောက်ပြီးနောက်နှစ်နှစ်အကြာ ၁၂၉၇
ခုနှစ်လောက်တွင် တရုတ်ကိုရင်ကြီး ရောက်လာခဲ့၏။ ထိုအချိန်၌
သူ့အသက် ၄၂ နှစ်ခန့်ရှိနေပါပြီ။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး ဖြစ်၍
ဂျပန်များ ဝင်လာသောအခါ ကိုရင်ကြီးသည် ပင်းတယမှ
ထွက်ခွာ သွားရပါတော့သည်။ ပထမဦးစွာ ရေကြည်မှာ နေ
ပါသည်။ ထို့နောက် ပန်းတင်ဂူသို့ ပြောင်းရွှေ့ခဲ့ပါသည်။
စစ်ကြီးပြီး၍ ပင်းတယ ပြန်လာသောအခါ မောင်ညိုခေါ်သော
ကျောင်းသား တစ်ယောက် ပါလာခဲ့၏။ သို့စဉ်က ၁၄ နှစ်သား
လောက်ရှိ၏။ ကျောင်းသား မောင်ညို သည် ကိုရင်ကြီးနှင့်အတူ
လိုက်ဂူဘက်ကြီးမှာ ဝေယျာဝစ္စ ဆောင်ရွက်၍ ၁၁ နှစ်ခန့်
နေထိုင်လာပြီးလျှင် ဘုရားဂူမှ ဆင်းသွားခဲ့၏။ ကိုရင်ကြီးထံ
တွင် သူ၏ ကိုယ်စား မောင်ကြာခင်ကို ထားခဲ့၏။ သူ့၌ နှစ်
ယောက်စလုံး ကြေး တွင်းကုန်း ရွာသားများ ဖြစ်ကြ၏။
ဦးကြာခင်နှင့်အတူခရောက်နှစ်ခန့် အတူနေပြီးနောက် ၁၃၂၉ ခု
နှစ်၊ ပြာသိုလတွင် ကွယ်လွန်သွား၏။ ကွယ်လွန်ချိန်တွင် ကိုရင်
ကြီး၏ အသက် ၇၁ နှစ်ရှိနေပြီဟု သိရပါသည်။

ဒုတိယအကြိမ်

ဒဂုံနဲ့ ခင်ခင်လေး ကောင်းမှု

စာရေးဆရာမကြီး ဒေါ် ဒဂုံနဲ့ ခင်ခင်လေးသည်... သက္ကရာဇ် ၁၃၁၆ ခုနှစ်ဘုန်းက ပင်းကသယို လာရောက်၍ ရွှေဥမင်ဘုရားသို့ အစွဲအမြှောက်ပာဏှ ဤ ကိုရင်ကြီးကောင် ဓာတ်မီးထွန်းကာ လိုက်ဂူဘက်အတွင်း လိုက်ပြရ၏။ ဤကွင် ဒေါ်ဒဂုံနဲ့ ခင်ခင်လေးသည် လိုက်ဂူဘက်ကြီး၌ လျှပ်စစ် ဓာတ်မီးများ လွယ်ကန့်၊ လှူဒါန်းရန် စိတ်သဘော ပေါ်ပေါက်လာသဖြင့် မြို့နယ်မှ ကာဝန်ရှိပုဂ္ဂိုလ်များထံ တင်ပြခဲ့၏။ ကာဝန်ရှိပုဂ္ဂိုလ် များက ဗည်း ထပ်မြှောက်အောင် ဆောင်ရွက် ပေးကြသဖြင့် ဘောင်ဘက်အောင်းတန်းကပ်လျှောက် အာရုံခံပြာသတ်ကြီးနှင့် ရွှေဥမင်ဂူတွင်း လမ်းများ၌ လျှပ်စစ်ဓာတ်မီး ပွင့်ရေ ၁၅၀၀ ကျော်ကို ထွန်းညှိ ပူဇော်နိုင်ခဲ့၏။ ၁၃၁၈ ခုနှစ်၊ ပြာသိုလဆုတ် ၁၁ ရက်၊ စနေနေ့တွင် စာရေးဆရာမကြီး ကိုယ်တိုင် လာရောက်၍ ချောက်ယွန်းချ ဆမျှ ပေးဝေခဲ့ပါသည်။ ဤ အကြောင်းများကို စာရေးဆရာမကြီး ကိုယ်တိုင်က ဗမာ့ခေတ်သက်င်းစာ၊ ယုတ်ကဏ္ဍမှ ကိုယ်တို့အရေးသား ဆောင်းပါးအဖြစ်ဖြင့် ရေးသားဖော်ပြခဲ့ပါသည်။

ဂေါပကအဖွဲ့များ ပြောင်းလဲ ဖွဲ့စည်းခြင်း

တရုတ်ကိုရင်ကြီး ပျံ့တော်မူသွားပြီးနောက် ပင်းတယ မြို့နယ် လုံခြုံရေးနှင့် အုပ်ချုပ်မှု ကော်မတီ၏ နှိုးဆော်တိုက်တွန်းချက်အရ ဥက္ကဋ္ဌဦးဘရွှေ ခေါင်းဆောင်သော ဂေါပကအဖွဲ့က စောင့်

ဒုတိယ အကြိမ်

ရွှောက်ထိန်းသိမ်းခဲ့၏။ ထိုဂေါပက အဖွဲ့လက်ထက်တွင် အတန်
အသင့် တိုးတက်မှုရှိခဲ့သော်လည်း အားရလေ့က်အောင် ဖြစ်
လေခဲ့ပါ။ သို့ဖြစ်၍ သက္ကရာဇ် ၁၃၃၇ ခုနှစ်၊ တပေါင်းလဆုတ်
၈ ရက်နေ့၊ ၁၉၇၉ ခု၊ ဇွန်လ ၂၂ ရက်နေ့တွင် လွှဲအပ်ခြင်း
ကြေညာစာတမ်း ရေးသားဖြန့်ဝေကာ ရွှေဥမင်ဘုရား စောင့်
ရွှောက် ထိန်းသိမ်းရန်တာဝန်ကို ဆရာတော်သံဃာတော်များထံ
လွှဲအပ်ခဲ့ပါသည်။

ဤသို့ လွှဲအပ်သည့် အတိုင်း ဆရာတော်များသည် ရွှေဥမင်
သဘာဝလိုဏ်ဂူ ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းရေး သံဃာ့အဖွဲ့ချုပ်ကို ဖွဲ့စည်း
ကာ ဗုဒ္ဓဝေယျာဓဇ အမှုများကို လုပ်ကိုင် ဆောင်ရွက်ကြရပါ
သည်။ ထို သံဃာ့အဖွဲ့ချုပ်တွင် ပါဝင်သော ဆရာတော်များမှာ
အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဩဝါဒါစရိယဆရာတော်များ

- ၁။ မြောက်ကျောင်းကြီးဆရာတော်ဦးစက္ကံန္တ
- ၂။ အော်ရောကျောင်းဆရာတော်ဦးစန္ဒိမာ
- ၃။ မဟာဒရန်အောင်ကျောင်းဆရာတော်ဦးကုသလ

ဥက္ကဋ္ဌ ဆရာတော် များ

- ၁။ ပေါက်တောကျောင်းဆရာတော် ဦးဣဿရိယ
- ၂။ ဆင်ဖြူကျောင်းဆရာတော် ဦးသောဘိတ

အတွင်းရေးမှူးဆရာတော် များ

- ၁။ ငှက်ပျောတောကျောင်း ဆရာတော် ဦးဝိလေစာရ
- ၂။ မီးလောင်ကျောင်း ဆရာတော် ဦးသဒ္ဓမ္မ

ဒုတိယ အကြိမ်

ဦးဝိမလစာရ၏ ကြိုးပမ်းမှုများ

အထက်ပါ သံဃာတော်များက တ၁၀၆ ပေးအပ်သဖြင့် ငှက်ပျောတောကျောင်း ဆရာတော် ဦးဝိမလစာရသည် ရွှေဥမင် ဘုရားသို့ တပည့်နှစ်ပါးနှင့်အတူ အစဉ်လာရောက် သီတင်းသုံး ကာ ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းများကို ကိုယ်ဖိရင်ဖိ ပြုလုပ် ခဲ့ပါသည်။

ဂေါပက အဖွဲ့သစ်

ဤသို့ ဆောင်ရွက်လာရာမှ သက္ကရာဇ် ၁၃၄၄ ခုနှစ်သို့ ရောက် သောအခါ အခြေအနေပြောင်းလဲလာ၏။ သာသနာတော်သို့ ရှင်းတင်တံ့ပြန့်ပွားရေးဆိုင်ရာ ညွှန်ကြားချက်များနှင့် အညီ ပင်းတယမြို့နယ် ပါတီယူနစ်နှင့် မြို့နယ် ငြည်သူ့ကောင်စီတို့က ၁၃၄၄ ခုနှစ်၊ တန်ဆောင်မုန်းလဆန်း ၁၂ ရက်နေ့ (၂၇-၁၁-၈၂)တွင် လက်ရှိပုဂ္ဂိုလ်များကို ပင့်ဆောင်ကာ ဂေါပကအဖွဲ့သစ် ဖွဲ့စည်းရန်ကိစ္စများကို လျှောက်ထား၏။ ထို့ နောက် ဩဝါဒါဇရိယဆရာတော်များနှင့်အတူ ဂေါပကအဖွဲ့ ကိုလည်း အသစ်တစ်ဖန် ဖွဲ့စည်းပေးကြ၏။

သို့ဖြစ်၍ အဖွဲ့ဝင် သံဃာတော်များသည် တန်ဆောင်မုန်း လဆုတ် ၄ ရက်နေ့တွင် ရွှေဥမင်ဘုရားမှ မိမိတို့ ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်ထားသော ပစ္စည်းရပ်အားလုံးကို ဂေါပကအဖွဲ့ သစ်သို့ လွှဲပြောင်းပေးအပ်တော်မူကြ၏။ ဦးဝိမလစာရသည် လည်း မိမိကျောင်းသို့ ပြောင်းရွှေ့လာခဲ့ပါသည်။

အထက်ပါ ဩဝါဒါစရိယဆရာတော်များနှင့် ဂေါပကအဖွဲ့
တို့သည် ၆ လတစ်ကြိမ် အစည်းအဝေးများ ကျင်းပ၍ ရွှေ
လုပ်ငန်းစဉ်များ ချမှတ်ကြပြီးလျှင် ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်
ရေးနှင့် ပြုပြင်ဆောင်ရွက်ရေး ကိစ္စအဝဝတို့ကို ဆောင်ရွက်
လျက်ရှိကြ၏။ ယခုအခါ လိုက်ဂူတော်ကြီး အဝင်ဝရှိ အာရုံခံ
သံပြာသာဒ်ကြီးတွင် မျက်နှာကြက်များ တပ်ဆင်ကာ ကြည်ညို
ဖွယ်ရာဖြစ်အောင် မွမ်းမံ၍ ပြီးနေပါပြီ။ ပင်းတယမြို့နှင့်တကွ
တစ်နိုင်ငံလုံးရှိ စေတနာရှင် အပေါင်းတို့၏ အလှူငွေများကို
စာရင်းအင်းအတိအကျသား၍ ထိန်းသိမ်းကာ ဗုဒ္ဓဝေယျာဝစ္စ
အမှုများကို ဆက်လက်ဆောင်ရွက်လျက် ရှိကြပါသည်။

ရွှေဥမင် ဘုရားနှင့် ရုပ်ပွားတော်များ

အံ့ချီးဖွယ်ရာလိုက်စိဟာ

ပင်းတယမြို့သည် ပင်လယ်ရေ မျက်နှာပြင် အထက် ၃၈၈၀ ပေ မြင့်၏။ ရွှေဥမင် လိုက်ဂူတော်သည်ကား ၄၉၇၀ ပေ မြင့်၏။ ထို့ကြောင့် ရွှေဥမင်ဘုရား အာရုံခံသံပြာသာဒ်ကြီး၏ အရှေ့ဘက် ပြတင်းမှ အရှေ့မြောက်သို့ လှမ်းမျောကြည့်လိုက်လျှင် ပင်းတယ ကန်ကြီးကို ဝန်းရံထားသော မြို့ရှုခင်းကို အပေါ်စီး အမြင်ဖြင့် သာတောင့် သာယာ ရှုမြင်ကြရပါသည်။

မြို့အလှကို မျက်စိပသာဒ အရသာခံရင်း ခေတ္တခဏ အပန်း ဖြေပြီးနောက် လိုက်ဂူတော်ဘက်သို့ မျက်နှာ မူလိုက်သည့် ဆို လျင်ပင် သဘာဝ အလင်းရောင်၊ လျှပ်စစ် မီးရောင်တို့ အောက် ဝယ် ရွှေရောင် ဝင်းနေသော ဘုရားအဆူဆူတို့ကို လှမ်း၍ ဖူးမြင် လိုက်ရပါလိမ့်မည်။ ဤမျှလောက် ချောင်ကျသော နေရာတွင် ဤမျှလောက် များပြား၍ ကြည်ညိုဖွယ်ရာ ခမ်းနား သိုက်မြိုက် လှစွာ ရှိတော်မူနေကြပုံကို အံ့ဩကြရ ပါလိမ့်မည်။ သို့ရာတွင်

ဒုတိယအကြိမ်

အံ့ဩမှုကို ချေချေ တာတာ သုံးစွဲတတ်ရန် လိုအပ်ပါသည်။
 အဝင်ငက ငဝ ထစ်သော လှေလားတို့ကို တစ်ထစ်ချင်း လှမ်း
 တက်လာရာတွင် တင်အင်အက် တင်အစ် ပို၍ ပို၍ အံ့ဩဖွယ်ရာ
 များကို တွေ့မြင်ကြ ရပါလိမ့်မည်။ အပေါ်ဆုံးသို့ ရောက်လာ
 ချိန်တွင်ကား အံ့ဩမှု၊ ဝမ်းသာမှု၊ ကြည်ညို သမ္ပာဒ် အက်သန်
 လာမှုတို့ဖြင့် အားပါးတရ ဦးချေချိမ်း ကြရပေတော့သည်။

ဘယ်ပြဟွာ ဘယ်သံကြားက မှ လာ၍ ဖန်ဆင်းထားသည်
 ဟူတ်။ သူ့သဘာဝအလျောက် ရွေးပဝေခံ ကိစ္စ တည်ရှိခဲ့
 သော ကျောက်သားလိုက်ဂူကြီး၊ ကျောက်သားထဲမှာ ပါငင်နေ
 သော ထုံးစက်တို့သည် တစ်ဖတစ်စ မိုးရေထဲမှာ ပျော်ဝင်စီး
 ထွက် သွားကြရာ မှ ကျောက်သားလိုက်ဂူကြီး ဖြစ်ပေါ် ကျန်ရစ်
 ခဲ့သည်ဟု ပညာရှင်များက မှန်းဆကြပါသည်။ လိုက်ဂူတေးကြီး
 ဘယ်မျှ ကြီးသနည်း ဆိုသော်...အဝင်င၏ လက်ဝဲဘက်တွင်
 အတောင် ၅၀ မြင့်သော ရွှေဥမင် စေတီတော်ကြီး တစ်ဆူလုံး
 တည်ရှိနေရာတွင်ပင် အထက်မှာ အများကြီး နေရာလပ် ကျန်
 နေသေး၏။ မြင့်မားသော ခေါင်မိုးခုံးခုံးကို လက်နှိပ်ဓာတ်မီး
 ဖြင့် ထိုးကြည့်မှ မှန်မှန်ဝါးဝါး မြင်ရ၏။

ရွှေဥမင်စေတီတော်

အဆူလုံးပြည့် ရွှေရောင် ဝင်းအိနေသော ဤစေတီတော်သည်
 ကား ပွဲတော်ရ ရွှေဥမင် စေတီတော် ပါပေတည်း။ သာသနာ့
 ဒါယကာ သို့မဟုတ်ဓမ္မသောက မင်းတရားကြီး၏ ရှစ်သောင်း
 လေးထောင်ခန့် သာမညာ ဘာများတွင် တစ်ဆူ အပါအဝင်

ဖြစ်ကာ ပုဂံပြည် အလောင်းစည်သူ မင်းကြီးက ထပ်မံ ပြုပြင် တည်ထားခဲ့သည်ဟု ပြောရိုးဆိုစဉ် ရှိခဲ့ပါပေသည်။

လိုဏ်ဂူတော်ကြီးသည် အထက်မှာ မြင့်မားလှသည်နှင့် အမျှ အောက်မှာလည်း ကျယ်ဝန်းလှ၏။ ဤမျှလောက် မြင့်မား၍ ဤမျှလောက် ကျယ်ဝန်းနေသော လိုဏ်ဂူတော် ကြီးထဲတွင် ရုပ်ပွားတော်ကြီး များစာလည်း အစီအရီ ရှိတော်မူ နေကြ၏။ တစ်ဆူ၏ နောက်မှာ တစ်ဆူက အဆင့်ဆင့် မြင့်ကာ မြင့်ကာဖြင့် သီတင်းသုံးလျက် ရှိတော်မူနေကြ၏။ ဝါးပိုးလှေခါးကြီးတဆုံး မက မြင့်မားလှသော ကျောက်ဂူ နံရံ ထက်မှာပင် ဘုရားကိုယ် တော်များရှိတော်မူ ကြ၏။ ဘုရား တစ်ဆူနှင့် တစ်ဆူ အကြား ရနိုင်သမျှသော နေရာလပ်ကလေး များမှာပင် ဆင်းတုတော် ငယ်တို့ကို သင့်တင့် လျှောက်ပတ်အောင် ထားခဲ့တတ်ကြပါ ပေသည်။

ဇမ္ဗူပတိ ရုပ်ပွားတော်ကြီး

ခေတ်အဆက်ဆက်က လက်ရာ အမျိုးမျိုး၊ ဉာဏ်တော် အမျိုး မျိုး၊ အနေအထား အမျိုးမျိုးဖြင့် ရွှေရောင် ဝင်းနေသော ရုပ် ပွားတော် များသည် လိုဏ်ဂူတော်ကြီးထဲမှာ နေရာ မလပ် အထပ်ထပ် သီတင်းသုံးတော်မူလျက် ရှိကြ၏။ လိုဏ်ဂူဝသို့ ဝင် လျှင် ဝင်ချင်း ဝင်းခနဲနေသော ရုပ်ပွားတော်ကြီးစား ဇမ္ဗူပတိ ရုပ်ပွားတော်ကြီး ဖြစ်ပါ၏။ လှပဆန်းကြယ်သော မတို့ဌ်တော် ကြီးမားသည်နှင့်အမျှ လှလှပပ အနုစိတ်နိုင်သမျှ စိတ်၍ ပြထား သော နားကင်းတော်၊ ပခုံးတော် နှစ်ဖက်မှသည် ရင်ခွင်သို့ သွယ်ပျောင်း လျှော့ဆင်းနေကြသော စလွယ်ကြိုးများ၊ အဆန်း

ကိုယ်အကြွေ

တကြယ် ထုတားသော ဘယက်တော်၊ လက်မောင်းတော် နှစ်ဖက်မှာ ရစ်ခွေထားသော အဆင်တန်ဆာများ၊ ဤကဲ့သို့သော မင်းဝတ် တန်ဆာတို့မှာ တရားမင်း အဖြစ်ကို ဖော်ညွှန်းထားသည့်ဟု ယူဆရပါသည်။ နေရာမလပ် ပြည့်ကျပ်နေသော ဘုရားကိုယ်တော်များ အကြားဝယ် ရဟန္တာ သာဝက ပုံတော်များကိုလည်း ကတ်ကတ်သတ်သတ်ဖူးတွေ့နိုင်ပါသေးသည်။ ရှေ့ဆုံးနေရာမှာ အပူဇော် ခံတော်မူနေကြသော ရုပ်ပွားတော် များမှာ မန္တလေးခေတ် လက်ရာဖြစ်၍ ဤနေရာသို့ နောက်ဆုံးမှ ရောက်ရှိတော်မူ လာကြဟန် ရှိပါသည်။ ဘယ်ခေတ်က လက်ရာဖြစ်စေ၊ ဘယ်လိုပုံသဏ္ဌာန်နှင့် ဖြစ်စေ ကြည်ညိုဖွယ်ရာ သပ္ပာယ်ကြသည်ချည်းသာ ဖြစ်ပါသည်။

အသပ္ပာယ်ဆုံး ရုပ်ပွားတော်

ထိုရုပ်ပွားတော် များထဲမှ ထူးထူးခြားခြား သပ္ပာယ်လှသော ရုပ်ပွားတော်မှာ အဝင်ဝ တောင်ကန်မှ အနောက်သို့ မျက်နှာပြိုတော်မူသော ရုပ်ပွားတော် ဖြစ်ပါသည်။

ဝဲဘက်ဇာန်တော်က ရင်ခွင်ထက်မှာ ပက်လက်လှန် ဖြန့်ခင်းလျက်၊ ယာဘက်လက်တော်က ဘူမိဖဿမုဒြာဖြင့် ပလ္လင်တော်အထိ ဖြန့်ချထားလျှင် မျက်လွှာချကာ ဓျာန်သမာပတ် စင်စားလျက် ထက်စယ်ဖွဲ့ခွေ ထိုင်နေတော်မူသော ရုပ်ပွားတော်မှာ သက်တော်ထင်ရှား ဘုရားကိုယ်တော် မြတ်ကြီး၏ တည်ကြည်ငြိမ်သက်သော စိတ်သဘောကို ထင်ဟပ် ပြဆိုထားသကဲ့သို့ ရှိပါသည်။

ဒုတိယအကြိမ်

မုက်နှာတော် အနေ အထားမှာ ပုဂံခေတ် လက်ဆွဲများ ကဲ့သို့ အိန္ဒိယ မဆန်ပါ။ မန္တလေးခေတ်၊ သို့မဟုတ် ကုန်းဘောင် ခေတ်နှောင်း လက်ဆွဲများကဲ့သို့လည်း မုက်ခုံးတော် နိမ့်မလာ သေးပါ။ သမ္ဗုဒ္ဓ သမ္ဗုဒ္ဓဓိ ဥာဏ်တော် ပေါ်ထွန်း လာသော အထိမ်းအမှတ်အဖြစ်ဖြင့် ရှေးကျသော ဘုရားပုံတော်များတွင် ထိပ်တော်ထက်၌ မီးညွှန့်မီးလျှံသဏ္ဌာန် ထည့်ထားခဲ့ကြ၏။ ဤ ရုပ်ပွားတော်တွင်မူ ထိုမီးညွှန့် မီးလျှံ သဏ္ဌာန်အစိုင်း မထည့် ကြတော့ဘဲ ဦးခေါင်းတော်နှင့် လိုက်လျောစေရန် ဥဏ္ဏလုံခေါ် မှန်ကင်းတော်ကို ဖူးတွေ့ရ၏။ ထိုအောက်မှ မို့မောက်နေသော ရောင်လျှံတော် သည်ကား ဘုရားရှင်၏ ဆံဘော်သည် အမြဲ တစေ လက်နှစ်သစ်မျှ ရှိနေကြောင်း ဖော်ညွှန်း ထားခြင်း ဖြစ်၏။ ဆံဘော်ကို ဖော်ပြနိုင်ရန် ထူးထူး ခြားခြား ပြုပြင် မထားဘဲ ပြောင်ချော အစိုင်း ထားကာ ဆံဘော်တော်ကိုသာ သိသာရုံ ဖော်ပြထား၏။ ဤသို့ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ထားရှိခြင်း ကြောင့်ပင် ဤရုပ်ပွားတော်အဖို့ ပိုမို၍ သပ္ပာယ် နေပါသည်။

ထိုရောင်လျှံတော်၊ ဆံဘော်တော် များနှင့် လိုက်လျောစွာ ကျယ်ပြန့်လှသော မဟာနုဖူးတော်ကို မြင့်သက်နေသောမုက်ခုံး တော်များက ထိန်းပေးထား ကြ၏။ ဖြောင့်စင်းသော နှာတံ တော်သည် အိန္ဒိယ မဆန်ဘဲ ပေါ်လွင် ထင်ရှားလှ၏။ မုက်နှာ တော် တစ်ခုလုံးကို ဗဟိုချက် နေရာမှ ထိန်းပေးထား၏။ ပိုမိုခိုခို စေ့စပ်နေသော နှုတ်ခမ်းတော် များမှာ နှာခေါင်းတော်နှင့် ပန်စာင့်ရုံလောက်သာ ရှိနေကြ၏။ ထို့ကြောင့်လည်း အထက် ထား၍ အောက်မှာ ရှူးသွားသော မုက်နှာတော်နှင့် လိုက်ဖက်

နေပါ၏။ နားရွက်တော် အစုံမှာလည်း....ရှေးပုံစံ အတိုင်း ပခုံးတော်မှာ ထိုလျက် ရှိနေကြ၏။ မျက်နှာတော် တစ်ခုလုံးကို ခြုံ၍ ဖူးလိုက်ရသောအခါ ပျိုမုတ်သော ခွန်အား ဗလ၊ ပြည့်ဝသော တည်ကြည် ငြိမ်သက်သော သဘော လက္ခဏာ တို့ကို တွေ့ရှိနိုင်ပါသည်။

လည်ရေကိုးဆင့်ဖြင့် တင့်တယ်ပြည့်ဖြိုး၍ ကျယ်ပြန့် လှသော လည်တိုင်တော်မှာ ဖွံ့ဖြိုးလှသော ရင်ပြင်တော်နှင့် လိုက်လျော လှပါ၏။ ထိုရင်ပြင်တော်ကို တုတ်ခိုင်ပြည့်ဖြိုး၍ ပြေပြစ်လှသော လက်ရုံးနှစ်ဆူတို့က အထောက်အကူပြုထားကြ၏။ သီဟ ပုဗ္ဗုဒ္ဓ စာယဟူသော မဟာပုရိသ လက္ခဏာအတိုင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ခြင်္သေ့မင်း၏ ရှေ့ပိုင်းကိုယ်ခန္ဓာနှင့် တူညီလှသောလက္ခဏာ တော်ကို ပေါ်လွင်စေရန် သင်္ကန်းတော်ကို ပါးပါး လျားလျား အသားတော်နှင့် ကပ်နေဘိသကဲ့သို့ ထုလုပ် ထားပါသည်။

မို့မောက်ကျယ်ပြန့်သော ရင်ပြင်တော်သည် ပါးပါး လျားလျား ဝမ်းဗိုက်တော်နှင့် ကျစ်လျစ်သော ခါးတော် တို့ကြောင့် ပိုမို၍ ပေါ်လွင် တင့်တယ် နေခြင်း ဖြစ်၏။ ပါးလျားသော ဝမ်းဗိုက်တော်သည် အစားအသောက်၏ အတိုင်း အရွယ်ကို သိတော်မူသော ဘုရားရှင်၏ ဂုဏ်တော်ကို ပူဇော်ထားခြင်း ဖြစ်၏။ ကျစ်လျစ်၍ တည့်တည့် မတ်မတ် တည်ရှိနေသော ခါးတော်သည် ကမ္မဋ္ဌာန်း ဘာဝနာ ပွားများသော အခါ ကိုယ်ကို မတ်မတ် ထားရမည် ဟူသော ဟောကြားချက်ကို စက်တွေ့ ပြနေသကဲ့သို့ ဖြစ်ပါသည်။

ဒုတိယအမြင်

စံပြတံကဲနှင့် စံပြပလ္လင်

အတွန့်အလိပ် အပြင်အဆင် မရှိသွား ချောမွတ် ပြေပြစ်လုံ
စွာသော ရုပ်ပွားတော်သည် ကနုတ်ပန်းတွေ စေတေဆာချီ
နေသော တံကဲရှေ့တွင် ထင်းထင်းကြီး ပေါ်လွင်နေပါ၏။

ဤတံကဲမှာ မန္တလေးခေတ်လက်ရာ ခုခေတ်တံကဲ မဟုတ်ဘဲ
ညောင်ရွက်ကို အဖျားထောင်ထားသည့် ပုံစံ ဖြစ်၏။ ရွှေဥမင်
လိုက်ဂူတော်အတွင်းရှိ တံကဲအားလုံး လိုလိုမှာလည်း ဤပုံစံ
အတိုင်းသာရှိကြ၏။ အချို့က ရိုးရိုးရှင်းရှင်း၊ အချို့မှာတော့
အဆန်းတကြယ် အချွန်ဘွဲ့ အဘက်ဘွဲ့ ခပ်များများ၊ အမွန်း
အပြောက်တွေက နုနုစိတ်စိတ်၊ အားလုံး သူ့ပုံစံနှင့် သူ
ကြည့်၍ကောင်းသည်ချည်းဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် အသက်ဝါတံကဲ
ကား တံကဲအားလုံးထက် ကြည့်၍ကောင်းနေပါသည်။

လက်စွမ်းကုန် အနုစိတ်သားသော ကနုတ်ပန်းများအောက်
တွင် သံကိုရိသာ ဘာဘစ်ချမျှ မရှိပါပေ။ ကျောက်စင်ခဲတ
သက်သက်ဖြင့် ထုလုပ်ထားခြင်းသာ ဖြစ်၏။ တံကဲ၏ ဘောင်
နေရာတွင် ညှိဘတ်ဘစ်ချည်းမှ ဆင့်ကာဆင့်ကာ ပွင့်နေကြ
သောပန်းပွင့်များဖြင့် သရုပ်ဖော်ထား၏။ ပန်းပွင့် ဆိုသော်
လည်း သာမန်မျှ မဟုတ်ချေ။ အဘို့အရှည်၊ အခွေအလိပ်၊
အဘညှိအစောင်း စသောအခနအသား အမျိုးမျိုးဖြင့် တစ်ပွင့်
နှင့် တစ်ပွင့် မတူအောင် ကြိုးစားထား၏။ ဘယ်ဘက်နှင့်ညာ
ဘက်နေရာချင်းတူသော ပန်းပွင့်များပင် ထပ်တူကြီးမဟုတ်ကြ
ပေ။ ဘောင်၏ အဘိုင်းသားတွင် အကျော်အနင်း၊ အဆင်း
အဘက်ဘို့ဖြင့် အနုစိတ်လှသော ကနုတ်ပန်းခွေများ ထည့်ထား

၏။ ဘောင်နှင့်ရုပ် ပွားတော်စပ်ကြား ရနိုင်သမျှသော နေရာ
နှင့် အဝင်ခွင်ကျ ရှိနေ၏။ နံဘေးမှ ဘောင်နှင့်ပတ်သက်သည့်
ဦးခေါင်းတော်၏ နောက်တွင် ပေါင်းဆုံမိကာ လက်အုပ်ချီ
ထားသကဲ့သို့ အဖျားလန်နေသော ထိုလက်အုပ်ထဲငယ် ပူဇော်
ဖွယ်ရာ ပန်းပဒေသကို မြှောက်ချီထားသကဲ့သို့ ရှိနေပါသည်။

ထို့အတူပင် အောက်ခြေမှ ပလ္လင်မှလာသည့် ရုပ်ပလ္လင်
ပေတံဘဲမျောပလ္လင်သားဖြစ်ပါ၏။ အောက်ခြေမှကားကား၊
ခါးလယ်က တော်တော်၊ အထက်ဖျားမှာ အတန်ငယ်သာ ကား
သော ပုံစံသည် တံကဲကို ပိုမို၍ တင့်တယ်စေပါ၏။ ပလ္လင်၏
ခါးအောက်ပိုင်းဆီမှ တင်၍ အပြေပြေလာသော တံကဲအပိုင်း
သည် အထက်ပိုင်းကို တောင်းကောင်းကြီး အထောက်အကူ
ပေးပါ၏။ ပလ္လင်၏ အဆင့်တိုင်းမှာလည်း တစ်ခုနှင့်တစ်ခု တူ
ညီသော ကနုတို့ပန်းခွေများ၊ ထူလုပ်ထားပါသည်။

ဤမျှလောက် အောက်ဘက်က ပသာဒဂုဏ်မြောက်လှသော
လက်ရာမွန်ကို အကောင်းဆုံး နေရာတွင် အသင့်လျော်ဆုံး
သော အနေအထားဖြင့် ပူဇော်ထားခဲ့ကြသော ရွေးရွေးစာ
ပါရမီရှင်ကြီးများအား သာဓုံခေါ်ထိုက်လှပါသည်။ မြောက်
မြားလှစွာသော ရုပ်ပွားတော်တွေအနက်မှ ဤတင်ဆူတည်းကို
ဤမျှလောက် ဖွင့်ဆိုနေခြင်းမှာ အခွင့်သင့်၍ ရှေ့တော်မောက်
သို့ ရောက်ရှိရန်တွင် စေ့စေ့ စပ်စပ်သုံးသပ်ကာ အားပါးတရ
ကြည်ညိုစေချင်သောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ တကယ်တော့ဖြင့်
ဤဖွင့်ဆိုချက်မှာ ဆက်လက်၍ လေ့လာနိုင်အောင် မိတ်ဆက်
ပေးသော သဘောမျှသာ ရှိပါသည်။

ဒုတိယအကြိမ်

ပျားအံ့ဘုရား

လိုက်ဂူတော်ကြီး အတွင်းပိုင်းသို့ ဖဝင်သေးမီ ထူးခြားသော ရုပ်ပွားတော် များကိုလည်း ဖူးသင့်ပါသေးသည်။ ထိုရုပ်ပွားတော်များမှာ တစ်လက်မ ပတ်ဝန်းကျင်ခန့်ရှိ၍ အဝင်ဝ မြောက်ဘက်နံရံတွင် တစ်ဆူနှင့်တစ်ဆူ ထိလျက်ကပ်လျက် အတန်းလိုက် သီတင်းသုံးတော် မူနေကြ၏။ နံရံဝှံစုံစုံပေါ်မှာ ပျားအံ့စွဲနေသည့် နှင့်တူလှသဖြင့် ပျားအံ့ဘုရားဟု ခေါ်ဝေါ်ကြပါသည်။ ထိုဘုရားကိုယ်တော် လေးများကို အန္တရာယ်ကင်းစွာဖြင့် ဘုရားဖူးအချို့က ယူသွားကြသဖြင့် တစ်ဝက် လောက်သာ ကျန်ပါတော့သည်။

တစ်ခါ တစ်ခေါက် ရောက်ခွင့်ကြုံလာ ကြရသော ဘုရားဖူးများအဖို့ ဤဘုရားကို တော်တော်နှင့် ဖူး၍ ဝနိုင်း ကြမည် မဟုတ်ပါ။ သို့ရာတွင် လိုက်ဂူတော် အတွင်းပိုင်းတွင် ဤနေရာထက် အဆ များစွာ ဖူးစေတော့ ရှိနေကြပါ သေးသည်။ ထိုဘုရားများကို အဖူးအမြော် သွားရမည့် လမ်းကလည်း ထိုဘုရားများ၏ အကြားမှပင် ရှိနေပါသည်။ ထိုနေရာများကို သာမန်အလင်းရောင် မရောက်နိုင်တော့ပါ။ လျှပ်စစ် ဓာတ်မီးများ ထွန်းထား၍သာ လင်းလင်း ထင်းထင်း ရှိနေပါသည်။ ရှုနိုင်သမျှသော နေရာများတွင် ဘုရား ကိုယ်တော် အရွယ်ရွယ် အစားစားတို့မှာ တစ်ပါးနေဘက်မှာ တစ်ပါးကဆင့်လျက် မြင့်လျက် ရှိတော်မူကြ၏။ နေရာကို အရအမီ ယူထားရသဖြင့် အချို့ ရုပ်ပွားတော်များ၏ရှေ့တွင် အခြားတစ်ပါးကတစောင်း ရှိနေတော် မူရ၏။ ကျောချင်း တပ်နေသည်လည်း ရှိ၏။ ဒူးတော်

ချင်းထိနေသည်လည်းရှိ၏။ အချို့ ရုပ်ပွားတော်များမှာ ဤနေရာမှာပင် ထုလုပ် ကိုးကွယ် ထားခြင်းဖြစ်၍ အချို့ ရုပ်ပွားတော်များကား အခြားနေရာများမှ ပင့်ဆောင် ထားကြခြင်း ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။ ဤဘုရားများ စတင်တည်ထားကြကုန်က ယခုလို လှုပ်စစ်မီးများလည်း မပေါ်လာသေးပါ။ လက်ဆွဲခတ်မီးများလည်း မရှိကြသေးပါ။ ရေနံချေး မီးတိုင်၊ ပျားဖယောင်းတိုင်၊ သို့မဟုတ် ကသင်ဆီ မီးတိုင်များ ဖြင့်သာ အလုပ်လုပ်ကြရပါလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် လိုက်ဂူ အပေါ် ပိုင်းတွင် ကျပ်ခိုးများ စွဲနေကြခြင်း ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။

ဘေသဇ္ဇဂုရု ရုပ်ပွားတော်များ

ဗုဒ္ဓဏ္ဍာန် အမျိုးမျိုးရှိသော ရုပ်ပွားတော်များ ထဲတွင် ဆူခရ ၇၀ ကျော်မျှ ပါဝင်နေ သည်ကား ဘေသဇ္ဇဂုရု ရုပ်ပွားတော်များ ဖြစ်ပါ၏။ ထက်ဝယ်ဖွဲ့ခွဲ ထိုင်ဘော်မှု နေကြသော ထိုရုပ်ပွားတော်များ၏ ဝဲဘက် လက်ဝါးတော် ထက်တွင် အမြွက် ရေစင်အိုး ရှိနေ၏။ လက်သာ ဒူးဘော်မှာ ဖြန့်ချထားသော လက်တော်တွင် ဖန်ခါးသီး ရှိနေ၏။

ဖန်ခါးသီးကို ကိုင်ထားရာတွင် လက်ညှိုး လက်မတို့ဖြင့် ကိုင်သည်လည်း ရှိ၏။ လက်မ လက်ခလယ် တို့ဖြင့် ကိုင်သည်လည်း ရှိ၏။ လက်ညှိုးနှင့် လက်ဖဝါး ညှပ်၍ ကိုင်သည်လည်း ရှိ၏။

လက်ညှိုး လက်ခလယ် နှစ်ချောင်းနှင့် လက်ဖဝါး ညှပ်၍ ကိုင်သည်လည်း ရှိ၏။ လက်ညှိုး လက်ဖဝါး ညှပ် ကိုင် ထားသော လက်အောက်တွင် ဆင်ကလေး တစ်ကောင် ပါရှိသော

ဒုတိယအကြိမ်

ဆင်းတုတော်ကိုလည်း ဖူးတွေ့ရ၏။ စိတ်ရှည် လက်ရှည် အချို့ ယူ၍ ရှာဖွေပါလျှင် ဤ 'ဘေသဒ္ဒဂုရု ဆင်းတုတော်' များကို တွေ့နိုင်ပါသည်။

ဤဆင်းတုတော်မှာ ပါရှိသော အမြိုက်ရောင်သည့် ပြန်လည် နုပျိုခြင်း၊ အသက် ရှည်ခြင်းကို ရည်ရွယ် ပါသည်။ ဖန်ခါး သီးက ဆေးဝါးပစ္စည်း အားလုံးသို့ ကိုယ်ဝါး ပြုသည့် အကွက် အနာရောဂါ ပျောက်ကင်းခြင်း၊ ကျန်းမာခြင်းတို့ကို ရည်ရွယ် ပါသည်။ ဤသို့သော ဆုလာဘ်ကို လိုသားသူများက ဤပုံ တော်ရှေ့မှာ ဆုတောင်းခဲ့ကြဟန် ရှိပါသည်။

တံခွန်တိုင် သမ္မုဒ္ဒေဘုရား

ကျောက်၊ အုတ်၊ အင်္ဂုဏ်တို့ဖြင့် ဆောက်လုပ်ထားသော ရုပ် ပွားတော်ကြီးများကြား ကျဉ်းမြောင်းလှသော လမ်းကလေး များအတွင်း သျောက်၍ ဖူးမြော်ကြစု တစ်ခုခုကွင်း သစ် သားလက်စု ရုပ်ပွားတော် များကို တွားခနဲ တွေ့ ဖြစ်ပါသည်။ ထိုရုပ်ပွားတော် များကို ကျွန်းပြားကြီး ပေါ်မှာ ထွင်းထုထား ၏။ ကျွန်းပြား တစ်ပြားပေါ်မှာ ရုပ်ပွားတော် အဆူ ၆၀ ရှိပါသည်။ ထိုပျဉ်ပြားကြီး ၆ ချပ်ကို တစ်ချက်နား ထားကာ ပျဉ်ပြား ၂၄ ပြားဖြင့် စေတီတော်၏ အောက်ခံ တိုက်သဖွယ် ပြုလုပ်ထား၏။ ထိုတိုက်ပေါ်တွင် လက်စုမြောက်သော တံကဲ တစ်ခုနှင့် ဘုရားတစ်ဆူ ပူဇော်ထားပါသည်။ ထိုရုပ်ပွားတော်၏ ကျောက်မှနေ၍ တံခွန်တိုင်သဖွယ် စေတီသို့သွယ် တစ်ခုရှိရာ ထိုစေတီတော် မှာလည်း ရုပ်ပွားတော်များ ထွင်းထု ထား၏။

ဒုတိယ အကြိမ်

ဦးထိပ်တွင် ထုံးစံအတိုင်း ရွှေထီးတော် တင်ထားပါသည်။
ဘုရား ကိုတော် စာလေးစော့ အတန်းလိုက် အစီအရီ ရှိနေ
သည်ကို အကြောင်းပြုကာ 'တံခွန်တိုင် သမ္ဗုဒ္ဓေ ဘုရား'ဟု
ခေါ်ဝေါ်လာကြပါသည်။

ဆင်ခံဘုရားနှင့် ဆင်အယူအဆ

တံခွန်တိုင် သမ္ဗုဒ္ဓေ ဘုရားအနီးမှာပင် ဆင်ငါးတောင် ခံသော
ဘုရားတစ်ဆူ ရှိပါ၏။ ဘုရားရှင် သက်တော်ထင်ရှား ရှိတော်မူ
စဉ်က ဆင်စီး၍ ဒေသစားရီ လှည့်လည်တော် မူခြင်း ရှိခဲ့ပါ။
ဆင်ထက်မှာ သီတင်း ဆုံးတော်မူသည့် ဟူ၍လည်း ရှိဖူးပါ။
သို့ဖြစ်၍ ခေတ်အဆက်ဆက်၌ ဆင်ခံဘုရားများ ထုလုပ် ကိုး
ကွယ်ခြင်းမှာ ပိဋက ကျမ်းဂန် အဆို အမိန့် အရ မဟုတ်နိုင်ပါ။
လောကီ ဆိုင်ရာ အစီအမံ တစ်ခုနှင့် ဆက်စပ် ထားခြင်းသာ
ဖြစ်ရာ ရှိပါသည်။ ဆင်သည် ဗုဒ္ဓဟူးနံ၏ နံစောင့် သတ္တဝါ
ဖြစ်၍ ဗုဒ္ဓဟူး ဂြိုဟ်ဆက်မှာ ၁၇နှစ် ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့်ဗုဒ္ဓဟူး
နံဖြစ်သော တောင်မျက်နှာမှ စတင် ရေတွက်လျက် လက်ယာ
ရစ် ဖြစ်စေ၊ လက်ဝဲရစ် ဖြစ်စေ နောက်ဆုံး ၁၇ ခု မြောက်
ကုန်းသည် ဗုဒ္ဓဟူး နံပေါ်မှာ ကျရောက်၏။ အခြား ဂြိုဟ်
များမှာ ဤသို့ကျရောက်ပါ။ ထို့ကြောင့်ထူး ခြားလှသော
ဗုဒ္ဓဟူးနံ၏ နံစောင့် သတ္တဝါကို အောက်က ခံကာ ရှင်ပွား
တော်များ ထုလုပ်ခဲ့ကြဟန် ရှိပါသည်။ ထူးခြားသော နံစောင့်
သတ္တဝါကြောင့် ထူးထူးခြားခြား အကျိုးပေးမည်ဟု ယုံကြည်
ကိုးစားကြဟန် ရှိပါသည်။

ဒုတိယ အကြိမ်

ချေးထွက်ဘုရား

ထိုဘုရားများမှ နောက်ကြောင်း ပြန်လှည့်၍ အနောက်ဘက်သို့ ဆင်းသွား ပါလျှင် လက်ယာဘက် တစ်နေရာတွင် ချေးထွက် ဘုရားကို ဖူးမြင်ကြ ရပါလိမ့်မည်။ အမှန်အားဖြင့် ဘုရားကိုယ် တော်က ချေးထွက် နေသည့် မဟုတ်ပါ။ ဘုရား ကိုယ်တော်၌ ကိုင်ထားသော သစ်စေးသားရိုးမှာ အင်မတန် သိပ်သည်းချော မွတ်လှ၏။ ထို့ပြင် လိုက် ဂူတော် ကြီး ထဲ မှာ မြေဓာတ်နှင့် တိုက်သွင်းထားသကဲ့သို့ ရှိနေ၍လား မဆိုနိုင်ပါ။ ကိုယ်တော်ကို လက်ဝါးနှင့် အုပ်ကြည့်သော အခါ အေးစက်စက်၊ စိုစိုစိုစို ထွေ ထိရ သကဲ့သို့ ခံစားရ ပါသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် ချေး ထွက် ဘုရားဟု ခေါ်ဝေါ်ကြဟန် တူပါသည်။

ကျောက်စိန့်နှင့် ကျောက်နို့များ

သွားလေရာ လမ်းတစ်လျှောက်တွင် ဦးဝိမလာစာရ လက်ထက် တုန်းက အင်္ဂတေလမ်း ခင်းပေးထားသဖြင့် သက်တောင့်သက် သာ ရှိကြပါ၏။ လှေတာများ ပြုလုပ်ထားသဖြင့် ဘေးကင်း ရန်ကွာ ဆင်နိုင်း တက်နိုင် ကြပါ၏။ ထိုမှ အနောက်ဘက်သို့ ခပ်ပြေပြေ ဆင်းသွားကြသောအခါ ဆုတောင်းပြည့် ဘုရားနှင့် ဆင်ချည်တိုင်၊ မြင်းချည်တိုင် တို့သို့ ရောက်ပါသည်။ ဆင်ချည် တိုင်၊ မြင်းချည်တိုင် ဆိုသော်လည်း အဟုတ် တကယ် ဆင်တွေ မြင်းတွေ ချည်ခဲ့ကြ၍ ဟုတ်မည်မထင်ပါ။ ဘုရင်များ မင်းသမီး မင်းသားများ ဘုရားဖူး လကြသောအခါ သူတို့၏ ဆင်များ

မြင်းများကို ဤနေရာတွင် ချည်ထားပေ လိမ့်မည် ဟူသော သဘောဖြင့် ပြောဆိုခဲ့ကြခြင်းသာ ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။

အသက်မှ တစ်စက်စက်ကျနေသောထုံးကျောက်ချည် များမှ အနည်အနှစ်များ ထပ်ကာထပ်ကာ စုဝေး လာရာမှ ကျောက် သားဖြစ်ကာ ပေါက်နေကြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ထို့အပြင် ရှင်ဥပဂုတ်နှင့် မံဘုရားကြီး အနီးမှာလည်း ဂူခေါင်မိုးမှ တွဲကျနေသော ကျောက်မောင်းကြီးများ ရှိကြ၏။ ကျောက်စိုက်သို့ပင် အမိုးပေါ်မှ တစ်စက်စက် ကျနေသော ထုံးကျောက်ချည်ကို စုဝေးကာ ခွဲခိုလာကြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ အခြားနေရာ၌ ကျောက်နို့ဟူ၍ ခေါ်ကြပါသည်။ ထိုကျောက် မောင်းကြီး များကို အသင့် ရှိနေသော ဝါလုံးကြီး များဖြင့် ထိုးလိုက်သောအခါ မောင်းသံလိုလို တုန်ဟည်းသံ ထွက်ပေါ် လာပါသည်။

ထိုမှတစ်ဆင့် မြောက်ဘက်သို့ ဆင်းသွားပြန်သော် လက်ခဲ ဘက်တွင် ချိုင့်ခွက်တစ်ခုထဲမှ မြင့်တက်နေသော ကျောက်ချာ တစ်ခုတွေ့ကြရ၏။ ဇော်ဂျီဆေးကြွတ်သောနေရာ ဘု အဆိုရှိ၏။ ထိုမှ ဆက်လက်၍ သွားသောအခါ လက်သာဘက်တွင် ရတနာ မာန်အောင်စေတီနှင့် နတ်သမီး ရက်အနီးစင်သို့ ဆောက်နိုင်၏။ ထိုမှ နောက်ကြောင်း ပြန်လှည့်၍ လမ်းအတိုင်း မြောက်သို့ လိုက်လျှင် ကမ္ဘာအေး စေတီသို့ သွားရာ လမ်းခွဲကို တွေ့ရ၏။ စေတီဘက်ကို ဦးချပြီး လမ်းမအတိုင်း ပြန်၍ လျှောက်လျှင် ဂူမြောက်ဘက် အဆုံးတွင် ပုဂံပေါက် ခေါ်သော အပေါက်သို့ ဆိုက်ရောက်၏။ ဤ အပေါက်အတိုင်း ဝင်၍ လျှောက်သွားလျှင်

ဒုတိယ အကြိမ်

ပုဂံသို့ ရောက်သွားလေမည်လော ဟူဆော တွေးတောမူဖြင့်
မှည့်ပေါ်ထားကြခြင်း ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။

ဤနေရာစား ဂူအဆုံး ဖြစ်ပါသည်။ ဝင်ပေါက်မှ စ၍
အဆုံးထိ ၄၉၀ မေ ရှည်လျားပါသည်။ အပြန်လမ်း အတိုင်း
လျှောက်၍ ပြည့်ကျပ်နေသော ဘုရားကိုယ်တော်များကို စေ့စေ့
စပ်စပ် ပြန်၍ ဖူးမြော်လျှင် ဇီးကွက်ကို လက်တော်ဖြင့် ထိနေ
သော ဘုရား၊ ဆင်ကို လက်တော်ဖြင့် ထိနေသော ဘုရား
ကြွက်ကို လက်တော်ဖြင့် ထိနေသော ဘုရားတို့ကိုလည်း ဖူးမြော်
ကြရှုပါလိမ့်မည်။ အထူးအထွေ အဓိပ္ပာယ်ရှိမည်တော့ ဟုတ်ပါ။
လက်တော်သောက်က ကွက်လပ်နေရာကို စိတ်ကူးတည့်ရာ အရုပ်
တစ်ခုခုဖြင့် ဖြည့် ထား လိုက်ခြင်း သာ ဖြစ် ပါ လိမ့် မည်။
လေးထောင့်ပုံ ရိုးရိုးဖြင့် ဖြည့်ထားသည်လည်း ရှိပါသည်။

ဗုဒ္ဓဝင်ဆိုင်ရာရုပ်ပုံများ

ထို့ပြင် တောင်ဘက် လိုက်ခေါင်းထဲမှ တောင်ဘက် နံရံမှ
ပျားအုံယူလာသော မျှောက်ရှင်ပုံတစ်ခု တွေ့နိုင်ပါသည်။ ဘုရား
ရှင်သည် ပါလိလေယျက တောမှာ တစ်ပါးတည်း သီတင်းသုံး
တော်မူစဉ်က အကြောင်းအရာ တစ်ခုကို ရည်ရွယ် ထားဟန်
ရှိပါသည်။ ထိုစဉ်တုန်းက ဘုရားရှင်သည် ပါလိလေယျကဆင်
မင်း၏ ပြုစု လုပ်ကျွေးမှုကို ခံယူလျက် သီတင်းသုံးတော် မူခဲ့ရာ
မျှောက်တစ်စောင် စလည်း ဘုရားရှင်ကို ကြည်ညို လှသဖြင့်
ပျားစောင်၊ ပျားဥရိုး၊ ပျားရည်သီးလျှင် အပြည့် ရှိသော
ပျားအုံကို ဘုရားရှင်ထံ ဆက်စပ်ခဲ့ပါသည်။

ဒုတိယ အကြိမ်

ဆက်လက်၍ ဗုဒ္ဓဝင် ဇာတိကွက်ဘစ်ခုကို ရည်ညွှန်းဟန်
တူသော ရှက်ကြဲ နှစ်ခုသို့လည်း လေ့လာ သင့်ပါသေးသည်။
လက်ဝဲဘက်မှ နတ်သားတစ်ပါးက ပုရပိုက်ပေါ်တွင် ကလောင်
တံဖြင့် ရေးခြစ် နေ၏။ ဘုရားဖူး လာရောက်သူတို့၏ ကုသိုလ်
ကောင်းမှုကို ရှေ့ပေ ပုရပိုက်ဖြင့် မှတ်တမ်း တင်ခြင်း ဖြစ်ပါ
လိမ့်မည်။ သူ၏နံဘေးတွင် ဒူးတုပ် ထိုင်လျက် နတ်သမီး တစ်
ပါးက ဆံပင်မှရေကို ညှစ်လျက် ရှိပါသည်။

ဗောဓိပင်နှင့် ရွှေ့လွှင့်ဝယ် မာရ်နတ်ကို အောင်တော်မှုရာ၌
စကြာဝဠာ အနားရေးအထိ ကြောက်မက်ဖွယ်ရာ သတ္တဝါဆိုး
အမျိုးမျိုးတို့ဖြင့် တပ်ကြီး ချီဘက်လာသော မာရ်နတ်အား
ဝိသုန္ဓရေ နတ်သားက ဆံမှရေညှစ်၍ မြစ်ကြီး စီးဆင်း ဝေရာ
မာရ်နတ်သား၏ စစ်သည်တော်များ မျောပါသွားကြသည်ဟု
မဟာယာန ကျမ်းစာများစွာ ဖွင့်ဆိုကြပါသည်။ ထေရဝါဒ
ဗုဒ္ဓဝင် ကျမ်းများတွင်မူ ရန်ပြုလာသော မာရ်နတ်အား ဘုရား
အလောင်းတော်က လက်ယာလက်ကို ဆန့်တန်းကာ နောက်ဆုံး
လူ့ဘဝ ပေသိန္နရာမင်း ဖြစ်စဉ်တုန်းက လူဒါနိုးခဲ့သော အလှူ
တော်ကြီးများကို ထုတ်ဖော် မိန့်ကြားကာ “ဤ အလှူတော်
ကြီးများကို အသင်မြေကြီး သိသည်မဟုတ်လော”ဟု သက်သေ
ထူတော်မူ၏။ ဤတွင် မဟာ ပသဝီ မြေကြီးသည် အိုးထိန်းစက်
ကဲ့သို့ သွက်သွက် ခါအောင် လှုပ်ရှားလေရာ မာရ်နတ်မင်း၏
စစ်သည်တော်များမှာ အဆန့်တကြား ပြေးသွားကြ ရပါတော့
သည်။

သို့ဖြစ်ရာ ဤလိုက်ဂူထဲမှာ တော့ရှသော ဆံရည်ညစ် နတ်သမီး ရုပ်သည် မဟာယာန ဗုဒ္ဓဝင်ကျမ်းနှင့်လည်း မကိုက်ညီပါ။ ထေရဝါဒ ဗုဒ္ဓဝင် ကျမ်းထွက်လည်း မဟုတ်ပါ။ မဟာယာန ကျမ်းထွက် မြေစောင့်နတ် ဝသုန္ဒရေ ဣတ္ထိသိင် ပြောင်းလဲ၍ တစ်မျိုးတစ်ဖုံပင် ဉာဏ်ထားထားလေသလောဟု တွေးတော ဖွယ်ရာ ရှိပါသည်။

ဤကဲ့သို့ ဗုဒ္ဓဝင် ဇာတ်ကွက်နှင့် ဆက်နွှယ်သော ပုံတစ်ပုံတို့ ဘုရားပလ္လင်တစ်ခုလည်း တွေ့နိုင်ပါသေးသည်။ ခေါင်းပေါင်း နှစ်ဖက် ထောင်ကာ ဝတ်စား တန်ဆာ ဝတ်ဆင် ထားသော ယောက်ျား နှစ်ယောက်တို့က နံဘေးမှ လက်ခုပ် သြဘာ ပေး လျက်ရှိကြ၏။ အလယ်မှ ပုံသေးသေးက ဆံရည်ညစ်လျက်ရှိ၏။ ဒူးတုပ်သိုင်းနေသည်ကို ထောက်ဆကာ အမျိုးသမီးပင် ဖြစ်စရာ ရှိပါသည်။ နတ်သမီးကို အားကျကာ ထိုအမျိုးသမီး ကလည်း ဆံရည်ညစ်ဟန် ရှိပါသည်။ ပြောက်ဘက်ဂူနံရံမှာလည်း ဆံရည် ညစ် အမျိုးသမီးပုံကို ပန်းချီ ရေးခြယ်၍ ထားပါ သေးသည်။

ထို့အတူပင် တံကဲအချို့မှာ ထန်ဆာဆင်ထားသော နဂါး ရုပ်များလည်း ဗုဒ္ဓဝင် ဇာတ်ကွက်နှင့် သက်ဆိုင်နိုင် ပါသည်။ ဘုရားရှင်သည် ဗောဓိပင်နှင့် ရွှေပလ္လင်အနီး မုစလိန္ဒအိုင် ကမ်း ပါး၌ မုစလိန္ဒ သတ္တဝါဟု စံနေတော်မူစဉ် မိုးကြီး သည်းထန်စွာ ရွာလာသဖြင့် မုစလိန္ဒ နဂါးမင်းက ဘုရားရှင်အား မိုးမစိုစေရန် အရစ် အခွေ တို့ဖြင့် ဆယ်ပိတ်ပိတ် ဝိုင်းပတ် ပြီးလျှင် အပေါ်မှ ကြီးစွာသော ပါးပျဉ်းတို့ဖြင့် ခုန်ရက်တိုင်တိုင် မိုးအုပ်ပူဇော် ခဲ့၏။ ဤဇာတ်ကွက်ကို ရည်ညွှန်း၍ နဂါးရုံ ဘုရားများ

ထုလုပ်ကိုးကွယ်ခဲ့ကြခြင်းဖြစ်၏ လိုက်နာတောင်းရှိ ဝံ့ကဲမျှခးမှ
နဂါးများမှာလည်း ဘုရားရှင်နှင့် တစ်နည်းတစ်ဖုံ ဆက်စပ်မှု
ရှိကြပါလိမ့်မည်။

အလွတ်သက်သက် ရုပ်ပုံများ

ဗုဒ္ဓဝင် ဇာတ်ကွက်နှင့် ဆက်စပ်ဘဲ အလွတ်သက်သက် ထုထွင်း
ထားသော ရုပ်ပုံများလည်း ရှိပါသေးသည်။ ဘုရား နှစ်ဆူတို့
အောက်ခံလွှင်ပေါ်က လက်ဝှေ့ ရေးပြနေသော ယောက်ျား
နှစ်ယောက်ပုံ ဖြစ်ပါသည်။ ဗုဒ္ဓဝင်နှင့် ဆက်စပ် သော်လည်း
ခန့်ပုံလှုပ်ရှားအားကစားစိတ်ဓာတ်အပြည့်ဖြင့် ဟန်ရေး ပြနေ
ကြပုံမှာ အားရဖွယ် ကောင်းလှပါသည်။

ထို့အတူ ထုလုပ်သူတို့က အပွင့်ပွင့်တစ်ခုခုဖြင့် ထုလုပ်ခဲ့ကြ
သော ရှဉ့်ရုပ်၊ တရင်ကံရုပ်နှင့် ဟသုံးရုပ်များလည်း ရှိပါသည်။
လိုက်နာထဲမှ ပြန်ထွက်ခါနီး အဆင်း အတက် အဆက်ကျကျ
နံရံပေါ်ငယ် ပန်းစကြာ တစ်ခု ထွင်းထု ထားသည် ကိုလည်း
တွေ့ရှိနိုင်ပါသည်။ ပွင့်ချပ် လေးငါးခု ပါသော ပန်းပွင့်ကို
စကြာလည်သကဲ့သို့ ဖြစ်အောင် ရေးထိုးထားပါသည်။

အလယ်ဂူနှင့် မြောက်ဆုံးဂူ

ဤကဲ့သို့ ရွှေဥမင်လိုက်ဂူတော်ကြီးမှ အဆူဆူသော ဘုရားတို့ကို
ဦးချ ပူဇော်ပြီးလျှင် အလယ်ဂူနှင့် မြောက်ဆုံးဂူ တို့သို့လည်း
စောင်းတန်းအတိုင်းလျှောက်၍ ဖူးမြော်သင့်ပါသည်။ အလယ်
ဂူနှင့် မြောက်ဂူတို့မှာ တောင်ဂူကဲ့သို့ အတွင်းသို့ဝင်ရန် မရှိပါ။

ဘုရားကိုယ်တော်များ တည်ထား ပူဇော်နိုင်ရုံသာ ရှိပါသည်။ အလယ်ဂူတွင် ဂန္ဓကုဋိ တိုက်တော်ကြီး တစ်ဆူတနား ဆောက်လုပ်ထားပါသည်။ အလယ်က ရုပ်ပွားတော်ကြီးကို ဗဟိုပြုလျက် ကြည်ညိုဖွယ်ရာ ရုပ်ပွားတော်များလည်း ရှိတော်မူကြပါသည်။ ခေတ်အဆက်ဆက်က လက်ရာ အမျိုးမျိုး၊ ပုံဟန် သဏ္ဌာန် အမျိုးမျိုးဖြင့် ရှိတော်မူနေကြပါသည်။ အလယ်ဂူ၏ အောက်တစ်ဆင့်တွင် ဆရာတော် ဦးကုသလ၏ အလယ်ဂူ ကျောင်း ရှိပါသည်။

ထိုမှတစ်ဆင့် မြောက်ဘက်သို့ ဆက်၍ လျှောက်သွားလျှင် မြောက်ဆုံးဂူသို့ ရောက်ပါ၏။ အလယ်ဂူ၏ အဆင်းလောက်မှာသာ စောင်းတန်း ရှိပါသည်။ ကျောက်ဆောင် ကျောက်တုံးများပေါ်မှာ ဖြစ်သော်လည်း လူသွားလမ်းကိုမူ ပြေပြေပြစ်ပြစ် ဖြစ်အောင် ကြိုးစား၍ ဖောက်လုပ်ထားပါသည်။ အလယ်ဂူမှ ကဲ့သို့ ဂန္ဓကုဋိ တိုက်ကြီး မရှိပါ။ တော်တော် ကျယ်ဝန်းသော ဘုရား တန်ဆောင်းကား ရှိပါသည်။ အကြီးဆုံး ရုပ်ပွားတော်ကြီးကို ခြံရံလျက် ပုံသဏ္ဌာန်အမျိုးမျိုးရှိသော ဘုရားကိုယ်တော် အရွယ်ရှိသော အစားစားတို့ကို အားရစဖွယ် ဖူးမြင်ရပါသည်။

ယခင်က လူသူအရောက်အပေါက် နည်းခဲ့သော မြောက်ဂူသို့ ယခု တိုက်ရိုက် တက်နိုင်ရန် လမ်းကြမ်း ဖောက်လုပ် ထားပါပြီ။ လူသူ အရောက်အပေါက် ဘေးလှည့်နှင့် အမျှ ကုသိုလ်ရှင်များလည်း တိုးပွား၍ လာကြပါလိမ့်မည်။

နှစ်စဉ် ပူဇော် ဘုရားပွဲတော်

တိုင်းရင်းသားမျိုးစုံ ဆုံစည်းရာ

ရွှေဥမင် ဘုရားပွဲတော်ကို စဉ်နှစ် နှစ်တိုင်း တပေါင်းလဆန်း ၁၀ ရက်နေ့မှ စတင်ကာ လပြည့်ကျော် ၂ ရက်နေ့ အထိ ကျင်းပပါသည်။ ရှမ်းပြည်နယ်မှ ကေဇာန်ဝင် ဘုရားပွဲတော်ကြီး တစ်ခုဖြစ်၍ ရှမ်းပြည်နယ် သာသနာရေး ဦးစီးဌာနမှ ဘုရားပွဲ တော်အတွက် အလှူငွေများ ထည့်ဝင်ခဲ့ ရပါသည်။ ရှေးခေတ် အဆက်ဆက်တုန်းကလည်း ပြည်နယ်ဆိုင်ရာက ဤသို့ပင် ထည့် ဝင်ခဲ့ရပါသည်။

ရွှေဥမင်ဘုရားပွဲတော်သည် မြေလတ်ဒေသတစ်ခု၌ထင်ရှား ကျော်ကြားသောပွဲတော်ကြီးဖြစ်ပါ၏။ တစ်လတည်းမှာကျင်းပ သော မိုင်းကိုင်း ဘုရားပွဲကြီးပြီးလျှင် ရွှေဥမင်ဘုရားက အစည် ကားဆုံးဖြစ်၏။ တောင်ပေါ် ဒေသမှ တိုင်းသား လူမျိုး ပေါင်းစုံကို ဤပွဲတော်မှာ တွေ့ဆုံနိုင်ကြ၏။ မြေပြန့်သားများ နှင့် တရုတ်များလည်း အင်နှင့်အားနှင့်လာရောက်ကြ၏။ တစ်နှစ်

ဒုတိယအကြိမ်

တစ်နှစ်လျှင် ပွဲတော်လာဦးနေ့ ငါးသောင်း ခြောက်သောင်း
လောက် ရှိမည်ဟု ခန့်မှန်းရပါသည်။

ဘုရားပွဲတော်ရက် ရောက်သောအခါ ဘုရားရှေ့မှာ ဆွမ်း
တော်ကြီး တင်ကြ၏။ လိုက်ဂူတော် အနွဲ့ အပြား ဆီမီး၊
ဖယောင်းတိုင်မီးများ မြိုင်ဆိုင်နေအောင် ထွန်းညှိကြ၏။ ရွှေမီး
နောက်ခိုး ဆက်သွားအောင် ပူဇော်ကြ၏။ မြို့ခံ ဝေဘနာရှင်
များနှင့်တကွ ပွဲတော်လာ ပရိသတ်များကပါ သံဃာတော်
များကိုဆွမ်းကြီးလောင်း ပွဲတော်ကြီး ကျင်းပကြပါသည်။

ဘောင်ဘက် စောင်းတန်း အဆင်းမှ စ၍ ကန်စပ်အထိ
လမ်းဘေး တစ်လျှောက်တွင် ဈေးတန်းကြီး ခင်းကျင်းထား၏။
ဈေးတန်းအရှည် တစ်မိုင်နီးပါး ရှိပါလိမ့်မည်။ သို့ရာတွင် မည်
သည့်နေရာမှ လူမကျေပါ။ နေရာခိုင်းမှာ ရောင်းသူ ဝယ်သူ
ဈေးတန်း လျှောက်သူများဖြင့် စည်ကားလျက်သာ ရှိပါသည်။

ညောင်ညိုရိပ်သာတည်းခိုစရာ

ဈေးတန်း အရှေ့ဘက်ရှိ ညောင်ပင် များကား ဘုရားဖူး
များအတွက် အကောင်းဆုံးသော သဘာဝ တည်းခိုရိပ်သာ
များ ဖြစ်ပါ၏။ အနီးပတ်ဝန်းကျင်မှ မြို့များ၊ ကျေးရွာများမှ
ဘုရားဖူးများသည် ဘိုးစဉ် ဘောင်ဆက်မှ စ၍ ဤပွဲတော်ကို
နှံ့ပျော်လာခဲ့ကြသည် ဖြစ်ရာ နှစ်စဉ်နှစ်တိုင်း တည်းခိုနေကျ
ညောင်ပင်မှာသာ တည်းခို လာခဲ့ကြ၏။ ထို့ကြောင့် ညောင်ပင်
ရှိရှိသမျှမှာ သူပိုင်ရှင်နှင့်သူ ဖြစ်နေကြ၏။ ဧရာဝတီက ဆို
လျှင် မိမိတို့ မြို့ရွာမှ နှစ်စဉ် တည်းခိုနေကျ ညောင်ပင်ဝန်း
အောက်မှ လည်းများကို ပတ်ပတ်လည် နောက်မြီး ထိုးလိုက်

စုတိယအကြိမ်

ကြ၏။ လှည်းဝိုင်းအတွင်းမှာ နွားများကိုထားကြရ၏။ ထိုစဉ်စာ
လူဆိုးသူဆိုးတို့ရန်မှ တာကွယ်ရန် ဖြစ်ပါ၏။ လူများက လှည်း
ပေါ် လှည်းဆောက်မှာ အကာအရံ ကိုယ်စီနှင့် နေထိုင်ကြ၏။
စားအိုးစားခွက် အပြည့်အစုံဖြင့် တပျော်တပါး တည်းခိုချက်
ပြုတ် စားသောက်လာခဲ့ကြ၏။ ယခုခေတ်မှာလှည်းအစား တား
များ ရောက်လာ သော်လည်း သူ့နေရာ ကိုယ့်နေရာ ဆတ်မှတ်
ချက်ကား ရှိမြဲရှိနေပါသေးသည်။

တစ်ခုအံ့ဩစရာ စောင်းသည်မှာ ညောင်ပင်ကြီး အချို့မှာ
အိုမင်းလှပြီဖြစ်၍ တစ်ခါတစ်ခါ ညောင်ကိုင်းကြီးများ ကျိုးကျ
တတ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် တရားပွဲတော် ကျင်းပနေတုန်းမှာတား
တစ်ကြိမ်တစ်ခါမျှ ကျိုးကျဖူးပါ။ ပွဲတော်သာ ပရိသတ်များ
တွင် ညောင်ကိုင်းပို၍ သေသူ၊ ဇာတိရာရသူဟူ၍ ဘယ်တုန်း ကမျှ
မရှိခဲ့ဖူးပါ။ ကျိုးချင်းကျိုးလျှင် ပွဲတော်ရက် မဟုတ်သောအခါ
တွင်သာ ညောင်ကိုင်းများ ကျိုးကျခဲ့သည်ဟု သိရပါသည်။

ပွဲတော်ရက် များတွင် ပျော်ပွဲရွှင်ပွဲများ၊ အားကစားပြိုင်ပွဲ
များလည်း ထည့်သွင်းကျင်းပ၏။ ပြည်နယ်နှင့် မြို့နယ်မှ ဌာန
ဆိုင်ရာ ပြခန်းများလည်း ခင်းကျင်းပြသ၏။ ကုသိုလ်ရေးဘက်
သို့ အလေးသာသော လူကြီးသူမ အချို့ကမူ ဘုရားဂူအတွင်းက
ချောင်ကျသော နေရာကလေး များတွင် ပုတီးစိပ်လျက်၊ တရား
ထိုင်လျက် ရှိကြပါသည်။

အံ့ဩစရာ၊ ပျော်ရွှင်စရာ ရွှေဥမင်ဘုရားပွဲတော်သို့ တစ်ကြိမ်
တစ်ခါ လာရောက်မိလျှင် နောင်နှစ် များ၌လည်း ဆက်ကာ
ဆက်ကာ လာရောက်ချင်မည်သာ ဖြစ်ပါသည်။

ဒုတိယအပွဲ

နောက်ဆက်တွဲ ကုမ္မာဘယနှင့်ရှင်မိယာ

ပုံဝတ္ထု

ရှေးလွန်လေ့ပြီးသောအခါ....ဗာရာဏသီပြည်ကြီးဝယ် ဗာရာဏသီကြီးသည် မင်းကျင့်ဘုရား ဆယ်ပါးနှင့်အညီ မင်းပြုစိုးစံလေ၏။
ထို ဗာရာဏသီကြီး၏ သားတော်ကား ကုမ္မာဘယ မင်းသားဟု
အမည်တွင်လေ၏။

ကုမ္မာဘယ မင်းသားသည် ရုပ်ဆင်းအင်္ဂါချောမောလှပ၏။
ယောက်ျားကောင်းတို့၏ ကြံ့ခိုင်လက်ကွာတို့နှင့် ပြည့်စုံ၏။
အားခွန်ဗလ သန့်စွမ်းလှ၏။ ရဲစွမ်းသတ္တိ ထက်မြက်လှ၏။ မင်း
သားတို့ တတ်အပ်သော အဋ္ဌာရသ အတတ်ပညာတို့ကို တတ်
မြောက်၏။ အထူးသဖြင့် လေးမြား အတတ်တွင် တစ်ဖက်
ကမ်းခပ် တတ်မြောက်၏။ တိုင်းသူပြည်သား အပေါင်းတို့သည်
ကုမ္မာဘယ မင်းသား၏ ဘုန်းတန်ခိုး ကြီးမားပုံကို တအံ့တဩ
ပြောဆို၍ မဆုံးနိုင်အောင် ရှိကြလေ၏။

တစ်နေ့သောအခါ၎င်း ခမည်းတော် မင်းကြီးနှင့် မယ်တော်
မိဖုရားကြီးတို့က သားတော်အား ရှေ့တော်သို့ ခေါ်ယူကြ
ပြီးလျှင် “သားတော် မောင်ကုမ္မာဘယ၊ သားတော်သည် အိမ်
ရာ တည်ထောင်သင့်သော အရွယ်သို့ ရောက်ပေပြီ။ ခမည်း

ဒုတိယ အကြိမ်

တော်၊ ဖယ်တော်တို့၏ မျိုးရိုးစဉ်ဆက် မပျက်စီး စေရန် အတူတံ
 နှိုးတွင်းသူ သမီးကညာ တစ်ယောက်နှင့် သားတော်အား
 လက်ထပ်ထိမ်းမြား၍ ပေးလို၏။ သားတော် လက်ခံပါလော့”
 ဟူ၍ ပြောဆိုကြ၏။ ကုမ္မာဘယ ဇင်းသားသည်ကား နှိုးတွင်း
 သူ သမီးကညာနှင့် လက်ထက်လိုသဖြင့် ခမည်းတော်၊ ဖယ်
 တော်တို့၏ ကောကို ငြင်းယှဉ်လိုက်ရလေ၏။

တို့မှတစ်ဖန် ကုမ္မာဘယ ကြာသောအခါ ခမည်းတော်၊ ဖယ်
 တော်တို့သည် ဤအကြောင်းကိုပင် ထင်၍ ပြောဆိုကြပြန်၏။
 ကုမ္မာဘယ ဇင်းသားကလည်း ထင်၍ ငြင်းယှဉ်ပြန်၏။ ထိုနောက်
 ကုမ္မာဘယ ဇင်းသားသည် ဤသို့ကြံစည် တွေးတောမိလေ၏။
 “ခမည်းတော်၊ ဖယ်တော်တို့၏ ကောကို ငါသည် နှစ်ကြိမ်တိုင်
 တိုင် ငြင်းယှဉ်ရပြီ။ သုံးကြိမ်မြောက် ဧပြီဆိုလေလျှင်ကား
 ငါ အငြင်းရ ခက်တော့မည်။ ယခုအခါ သထုံ ပြည်ရှင်မင်း
 တရားကြီး၏ သမီးတော်သည် ကောင်းခြင်း ငါးဖြာ လက္ခဏာ
 တို့နှင့် ပြည့်စုံသည်ဟု ကြားသိရ၏။ အမှုကိစ္စ ဟူသမျှတို့တွင်
 ကျွမ်းကျင်လှသည်ဟု ကျော်စောလှ၏။ ထိုသို့ ကျော်စောသော
 သူတင်းစကား ဟုတ်မှန်မည်၊ ဟုတ်မှန်မည်ကို ငါ့ကိုယ်တိုင်
 စုံစမ်းသင့်၏။ ခမည်းတော်၊ ဖယ်တော်တို့ထံ အကြောင်းပြ၍
 ခွင့်ပန့်သင့်၏” ဟု ကြံညီတွေးတောမိလေသည်။

ထို့နောက် ကုမ္မာဘယ ဇင်းသားသည် သထုံပြည်သို့ သွား
 လိုပါကြောင်း ခမည်းတော်၊ ဖယ်တော်များထံ အကြောင်းပြ၍
 ခွင့်တောင်းလေရာ ခမည်းတော်၊ ဖယ်တော် တို့ကလည်း သား
 တော်အား သွားခွင့် ပြုလိုက်ကြလေ၏။

ဒုတိယအကြိမ်

ကုမ္မာဘယ မင်းသားသည် ခမည်းတော်၊ မယ်တော်တို့ကို ရှိသေစွာရှိခိုးဦးချဲ့၍ မင်္ဂလာယာယစ်သုံးကြိမ် လှည့်ပတ် ပူဇော်ပြီး လျှင် ဗမာရာပြည့်မှ ထွက်ခွာလာခဲ့၏။ သထုံပြည်သို့ ရောက်သော် သောဓနိသုတင်၊ ရဲတစ်ယောက် အသွင်အပြင်ဖြင့် အိမ်တစ် အိမ်၌ တည်းခိုနေထိုင်ကာ အကြောင်းတို့ကို စုံစမ်းနေလေ၏။ သိလိုသမျှ အကြောင်းခြင်းရာများ သိလာရာ သောအခါ သထုံ မင်းကြီး၏ ရွှေတော်ဓမ္မာကံသို့ ဝင်ရောက်ခဲ့၏။

သထုံမင်းကြီး အမေးတော်ရှိသောအခါ သာယာချေငံသော စကားတို့ဖြင့် လျှောက်တင်၏။ သို့ဖြစ်၍ ကုမ္မာဘယ မင်းသား သည် နန်းတော်ကြီး၌ အမှုထမ်းခွင့် ရလာ၏။ နန်းတော်တွင်းသို့ ဝင်ရောက်ရ၍ သမီးတော်ကို ရှစ်သားရသောအခါ ကြားရသော သတင်းစကားအတိုင်း အပြည့်အဝ ဟုတ်မှန်သည်ကို တွေ့ရ၍ မေးမြောက်ငမ်းသာ ဖြစ်ရလေ၏။

တစ်နေ့သောအခါ သထုံမင်းကြီးက ကုမ္မာဘယ မင်းသားကို ရွှေတော်သို့ခေါ်ယူကာ “အမောင်လုလင်၊ အသင်ကား အဆင်း ရုပ်ဝါ တင့်တယ်လှပေ၏။ စကားအရာတွင်လည်း လိမ္မာတတ် ကျွမ်း၏။ မင်းမေးမင်းနားတို့ကိုလည်း နားလည်၏။ သို့ရာတွင် အမောင်လုလင်၏ အမျိုးအနွယ်ကိုကား မသိရသေး။ ကုန်သည် ဆင်းရဲသားတို့၏ အမျိုးအနွယ်ကား ဟုတ်မည်မထင်။ မှန်ရာကို သိတော်ဦး တင်လော့” ဟု အမိန့်တော်ရှိ၏။ ကုမ္မာဘယ မင်း သားလည်း ဟုတ်တိုင်းမှန်ရာ သိတော်ဦး တင်လိုက်ရလေ၏။

ထိုအခါ သထုံမင်းကြီးက “အို... အသင်မင်းသား၊ သင် ဝါ ချစ် မင်းမျိုးမင်းနွယ် ဖြစ်ပါလျက် ဆင်းရဲဒုက္ခ ခံစား ရလေစွ

ဒုတိယ အကြိမ်

တကား” ဟု ဆိုကာ သမီးတော်နှင့် လက်ထပ်ထိမ်းမြား၍ ပေးလိုက်လေ၏။ မင်းသားတို့၏ အဆောင်အယောင်ကိုလည်း ချီးမြှင့်အပ်နှင်းလေ၏။

ကုမ္မာဘယ မင်းသားသည် သထုံမင်းသမီးနှင့် အဘူဘကူ စံမြန်းနေလေရာ သားတော် တစ်ပါး ရရှိလာ၏။ ဤအချိန်၌ မင်းသမီးနှင့် မိမိတို့၏ ဘဝရောက်အဟုန် ကုန်ဆုံးလေပြီဖြစ်၍ မင်းသားသည် သထုံပြည်၌ မမေ့လျော့နိုင် ဖြစ်လာရ၏။ သို့ဖြစ်၍ သထုံပြည်မှထွက်ခွာနိုင်ရေးအတွက် အမျိုးမျိုး ကြံစည် စဉ်းစားလေရာ တစ်နေ့သော့အခါ အကြံစည်တစ်ခု ရရှိ လာသဖြင့် မင်းသမီးထံ ချဉ်းကပ်ကာ “အဘယ်...နမတော်၊ မောင်တော်သည် ခမည်းတော်၊ မယ်တော်ဘို့ထံမှ ထွက်ခွာလာ ခဲ့သည့်အချိန်မှစ၍ တစ်ကြိမ်တစ်ခါမျှ ပြန်ခရောက်သေးချေ။ မောင်တော်သည် သားမယားနှင့်ဘကူ ခမည်းတော်၊ မယ်တော် တို့ထံ သွားလိုလှပါ၏။ သို့ရာတွင် ချစ်နှစ်မူ သားတော်ကလေး ဖွားမြင်ပြီးစဖြစ်၍ အသွေးအသားတို့ နုလှသေး၏။ ထို့ကြောင့် နမတော်မူ ခရီးသွားရန် မသင့်သေးပါ။ နေပြည်တော်သို့ ရောက်လျှင်လည်း ကာလရှည်စွာ နေနိုင်ကြမည် မဟုတ်သဖြင့် ပင်ပန်းရုံသာ ရှိပါတော့မည်။ သို့ဖြစ်၍ မောင်တော် တစ်ပါး တည်းသာ သွားလိုလှပါသည်” ဟု ဖျောင်းဖျ ပြောဆိုလေ၏။

မင်းသမီးကလည်း မင်းသား၏ စကားကို ယုံကြည်လှသဖြင့် “အမောင်၊ အမောင် ပြောသော စကားသည် သင့်လျော်လှ ပါ၏။ သို့ရာတွင် ရက်၊ လရှည်စွာ မနေပါနှင့်” ဟု ကြိမ်ဖန် မျှားစွာ တောင်းပန်၏။ မင်းသားကလည်း “ရက်လ ရှည်စွာ

မနေပါ။ မြန်မြန်ကြီးပြန်လာခဲ့ပါမည်”ဟု ကတိပေး၏။ ဤကွင်
မင်းသမီးက အနူးအညွှတ် ခွင့်ပြုလိုက်လေရာ ကုမ္မာဘယ
မင်းသားသည် လက်စွဲတော် လေးနှင့်မြားကို ယူဆောင်ပြီးလျှင်
သထုံမြို့မှ ထွက်ခွာလာခဲ့လေ၏။

(မှတ်ချက် ၊ ။ ဤသဘုပြည်သားကား ဆီဆိုင်မြို့နယ်
မှာရီသောသဘုရွာပင်ဖြစ်စရာရှိ၏။ သဘုပြည်မနုဟာမင်းထံသို့
ပျားအနော်ရထာမင်းက ပိဋကတ်သုံးပုံကို အဘောင်းလွတ်ရာ မနု
ဟာမင်းက မချေခံ ပြန်ကြွားလိုက်၏။ အနော်ရထာမင်းက
စစ်အင်အား အလုံးအရင်းဖြင့် သထုံကို ဝန်းရံတိုက်ခိုက်ကာ
မနုဟာမင်းကို ခမ်းဆီးခေါ်ဆောင်သွား၏။ မြို့ကြီးသည် ပျက်
စီးသွား၏။ ဤကွင် သဘုမြို့မှ တောင်သူ လူမျိုးများသည်
မြေလတ်ဒေသသို့ တက်ဆုတ်လာကြကာ မြို့တည်၍ နေကြ၏။
ရှေးယခင်က နေခဲ့ကြသည့် မြို့အတိုင်း ဤမြို့သစ်ကိုသည်း
သထုံဟူ၍ပင်မှ ညွှန်ခေါ်ခဲ့ကြသည် ဆို၏။)

ကုမ္မာဘယမင်းသားသည် ခရီးဧည့်အတိုင်း တစ်ပါးတည်း
လျှောက်လာခဲ့ရာ ခမည်းတော်ဘုရား၏ ပိုင်နက် အကွင်းရှိ
ပေရိသတ်ဘုရားသို့ ဆိုက်ဆုတ်လာ၏။ သို့ရာတွင် မင်းသား
သည် တောတောင်မြေခရ အထွေးထွေတူးခြားသော အရပ်
ဒေသများသို့ လှည့်လည်သွားလာရန် အလွန်တရာဝါသနာသွှံ့
သည့်ဖြစ်၍ နေပြည်တော်သို့ ရောက်အောင် မသွားခဲ့ပေ။
ထိုအရပ်မှ အနောက်တောင်တက်သို့ ဆက်လက် လျှောက်
လာကာ နဂါးပတ်တောင်သို့ ရောက်လာလေ၏။

နဂါးတစ်ကောင်တွင် သီလ၊ သမာဓိနှင့် ဩဇာစုံသော ရှင်ရသေ့
တစ်ပါး သီတင်းသုံးနေ၏။ ရှင်ရသေ့၏ မနီးမဝေးတွင် နဂါး
တစ်ကောင်သည် ကုန်းပေါ်၌ ခြင်္သေ့ပင် ဂဠုန်ရန်ကို မကြောက်
မရွံ့ရဲဝံ့ စွာနေလေ၏။ တစ်နေ့သော ခါး ဂဠုန်တစ်ကောင်သည်
ထိုနဂါးကို မြင်လေရာ စားလိုလှသော အာသာရောက်ဖြင့်
အထက်ကောင်းကင်မှဆင်းလာ နဂါးကို ထိုးသုတ်၏။ သို့ရာတွင်
နဂါးကား ပါမလာပေ။ ဦးခေါင်းကို ထိုးသုတ်သော်လည်း
မရ။ ခါးပိုင်းမှ မချီ၍လည်း မနိုင်။ အဖန်ဖန် အထပ်ထပ်
ကြိုးစားသော်လည်း ချေည်းနှီးသာ ဖြစ်ရလေ၏။

ထိုအခါ ဂဠုန်သည် ဤသို့ ခြားစားတွေးတော၏။ “နဂါးတို့
မည်သည် ဂဠုန်ဆိုလျှင် မြင်ရုံနှင့်ပင် အလွန်တရာကြောက်ကြ
ကုန်၏။ ဤနဂါးသည်ကား မြင်ရုံတွင်မက စားမည်ဘေးကိုပင်
မကြောက်ရွံ့ချေ။ ဤအကြောင်းကား ထူးလှချေသည်။ ဥပါယ်
တံမည်ဖြင့် ငါသိအောင် စုံစမ်းအံ့” ဟု ဆုံးဖြတ်ကာ လူအသွင်
ဖန်ဆင်းလျက် ရှင်ရသေ့ထံ ချဉ်းကပ်လာပြီးလျှင် “အို....အရှင်
ရသေ့ ဤနေရာမှမနီးမဝေးတွင် ဂဠုန်တစ်ကောင်သည် နဂါး
တစ်ကောင်ကို ဦးခေါင်းမှလည်း ထိုးသုတ်၏။ ခါးပိုင်းမှလည်း
ထိုးသုတ်၏။ အကြိမ်ကြိမ်ထိုးသုတ်ငြားသော်လည်း နဂါးသည်
ပါမလာပေ။ ဂဠုန်မှာသာ ရင်ကွဲဘုန်း ပင်ပန်းရချေ၏။ ဤ
နဂါးမှာ အကြောင်းထူးတွေ မည်သို့ ရှိပါချေသနည်း” ဟု
မေးလျှောက်လေ၏။

ထိုအခါ ရှင်ရသေ့သည် ဂဠုန်က လူငယ်သင်ဆောင်ထား
သည်ကို မသိသဖြင့် “အမောင်လူလင်၊ ဂဠုန်သည် နဂါးကို

ဒုတိယ အကြိမ်

အဘယ်မှာ ထိုးသုတ် နိုင်ပါလိမ့်မည်နည်း။ ဤနဂါးသည် ပတ္တမြား မျက်ရှုကို ဝံ့ထားဘိ၏။ ဤပတ္တမြားကိုလည်း ဝံ့ထား ပါလျှင် မိုးလောက်ကြီးသော ဂဠုန်ပင် ထိုးသုတ်၍ ချနိုင် ချေ။ ဂဠုန်သည်ကား ဥာဏ်နည်းပါးသည်ဖြစ်၍ ဦးခေါင်းနှင့် ခါးပိုင်းမှ ထိုးသုတ်ဘိ၏။ အမြီးဖျားမှ ထိုးသုတ်၍ ဦးခေါင်း လောက်ထိုးထားလျက် ပတ္တမြား ထွက်အောင် ခါးယမ်းလိုက် လျှင် နဂါးကို ရနိုင်ပေလိမ့်မည်” ဟု ပြောပြလိုက်၏။ ရှင်ရသေ့ ထံမှ စကားကို ကြားလိုက်ရလျှင် ဂဠုန်သည် အလျင်အမြန် ထွက်ခွာလာကာ မိမိ၏ ပဏတိအသွင်ဖြင့် နဂါးကို အမြီး ဖျားမှ ထိုးသုတ်၏။ ဦးခေါင်းလောက်ထိုးထားလျက် ပတ္တမြား ထွက်အောင် ခါးယမ်း၏။ ဤတွင် နဂါးခံတွင်းမှ ပတ္တမြား မျက်ရှု ထွက်ကျသွားကာ နဂါးမျော ဂဠုန်လက်သို့ ပါရရှာ လေ၏။

ဂဠုန်လည်း နဂါးကို ကောင်းကင်ခရီးမှ သုတ်၍ လာစဉ် “ဧယံ...နဂါး၊ သင်ကား ယခု အဧဧယံသို့ စွမ်းနိုင်သေးသနည်း၊ မကြာမီ ငါ့အစာ ဖြစ်ရတော့အံ့” ဟု ကြိမ်းဝါး၏။ ထိုစဉ်တွင် လေးမြားကိုင်လျှက် ခရီးထွက်လာသော ကုမ္မာဘယမင်းသားကို မြင်လိုက်ရ၍ “အို-အသင်မင်းသား ကျွန်ုပ်အား ဧယံတော်မူပါ၊ သေဘေးမှ ကျွန်ုပ် ချမ်းသာပါလျှင် အသင်မင်းသားကိုလည်း ကျွန်ုပ်က ကျေးဇူးဆပ်ပါမည်” ဟု နဂါးက ငိုယို တောင်းပန် လေ၏။ ဤတွင် ကုမ္မာဘယမင်းသားသည် ဂဠုန်ကို လေးနှင့် ခွင်းလိုက်လေ၏။ ဂဠုန်သည် မြားဖော်ချက်ဖြင့် ကောင်းကင်မှ ကျလာလေ၏။

မင်းသား လက်ချက်ဖြင့် အသက်သွက်အံ့မှူးမှူး ဖြစ်နေသော ဂဠုန်သည် ဤသို့ ကြိမ်းဝါး၏။ “ငါဖမ်း၍ရသော နဂါးကို စားအံ့ဆဲဆဲ အချိန်တွင် အဘင့်ရဲလူခမော် မသွဘော်သည် ငါ့ကို နှိပ်စက်ဘိ၏။ သင်၏လက်ချက်ဖြင့် ငါကား အသက်ထွက်ရမည် မလွဲဘဲ။ ဝါသည် ဤကမ္ဘာမှ စုတလတ်သော် ကြီးစွာသော ကိုယ်ခန္ဓာကို ရရှိ၍ သင်၏သွားဆူလမ်းမှ နေ၍ ရန်မူနိုင်ရပါစေ သတည်း” ဟူ၍ ကျိန်ဆိုလေ၏။

ဂဠုန်သည် ထိုကမ္ဘာမှ စုတလတ်သော်.... အနောက်ဘက် အောက်ကမ်းပါးယံ၌ ဥဒင်သုံးခုတို့တွင် အလယ်ဥဒင်၌ ပင့်ကူ ကြီး ဖြစ်လာလေ၏။ ဂဠုန်လက်မှ လွတ်မြောက် လာခဲ့သော နဂါးသည် မင်းသားထံသို့ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ချဉ်းကပ် လာကာ “အို... အသင်မင်းသား၊ အသင်၏ ကျေးဇူးကြောင့် ကျွန်ုပ် အသက် ချမ်းသာခဲ့ရပါပြီ။ နောက်နောင်ခါ အသင် မင်းသား၌ အရေးတစ်စုံတစ်ရာ ကြုံလာခဲ့ပါလျှင် မြေပြင်ကို သုံးကြိမ် ပုတ်ခတ်၍ ခေါ်လိုက်ပါက ကျွန်ုပ် လျင်မြန်မကြာ ရောက်လာကာ ကျေးဇူးဆပ်ပါမည်” ဟု ကတိပေးကာ မိမိနေရာ သို့ ပြန်သွားလေ၏။

ဥဒင်လျှောက် သုံးလုံးရှိသော တောင်အရှေ့ဘက် နှလုံးမွေ့ လျော် ပျော်ရွှင်ဖွယ်ကောင်းသော ရေနံကြီးသို့ ငွေတောင် ပြည်ကို အစိုးရသော နတ်မင်းကြီး၏ သမီးဘော် ခုနစ်ခေတ်တို့ ရေကစားလာလေ့ရှိ၏။ တစ်နေ့သ၌ ထိုနတ် သမီးကညာ ခုနစ် ခေတ်တို့သည် ရေနံထဲတွင် ပျော်ပျော်ကြီး ရေကစားနေကြ သဖြင့် အချိန်ကုန်သွားသည်ကို သတိမထားမိကြပေ။

ဒုတိယ အကြိမ်

သို့ဖြစ်၍ အလင်းရောင် ပျောက်ကာ အမှောင်ရောက်လာ
လေရာ ငွေတောင်ပြည်သို့ မပြန်တတ်ကြတော့သဖြင့် တစ်ည
တာအတွက် အိပ်စက်ရန်နေရာ ကိုရှာကြသည်တွင် တောင်ဘက်
ဆုံးမှ ဥဇင်လိုက်ကို တွေ့ကြရလေ၏။ နေချင့်စဖွယ် ကျယ်ဝန်း
လှသော လိုက်ကြီးထဲမှာပင် စိတ်ချလက်ချအိပ်စက်ကြလေ၏။

အလယ်ဂူ၌နေထိုင်သောပင့်ကူကြီးသည် မင်းသမီးတို့ကား
ပြောသံကိုကြားရသဖြင့် တောင်ဘက်လိုက်ဂူဝသို့ လျင်မြန်စွာ
လာရောက်ပြီးလျှင် လူတို့၏လက်မောင်းတမျှ ကြီးမားတုတ်ခိုင်
လှသော ပင့်ကူမျှင်များဖြင့် လိုက်ဂူဝတွင် အထပ်ထပ် ပိတ်
ဆို့ကာ အလယ်ဥဇင်သို့ ပြန်သွားလေ၏။

နောက်တစ်နေ့ မိုးသောက် အလင်းသို့ ရောက်လတ်သော်
ကုမ္မာဘယမင်းသားသည် ရေနံကြီးနား ဆိုက်ရောက်လာ၏။
ရေနံကြီးနှင့်တကွ ပတ်ဝန်းကျင်မှ သာယာလှသော ရှုမျှော်
ခင်းများကို ရှုစားလျက်နေစဉ် ဥဇင်လိုက်အတွင်းမှ နတ်သမီး
ခုနစ်ဖော်တို့၏ ကယ်ပါယူပါ တစစာ အော်သံ များကို
ကြားလိုက်ရလေ၏။ (မှတ်ချက်။ ဤသို့ နတ်သမီးတို့၏
အော်သံကို ကြားရသဖြင့် ထိုအရပ်ကည် ‘အော်ကြား’ ဟု
အမည်တွင်ရာမှ အာလရွှေလျှောလတ်သော် ‘အော်ရော’ ဟု
အမည်ပြောင်းလာ၏။ ရှေးယခင်က အော်ရောသည် သီးခြား
ရွာတစ်ရွာ ဖြစ်သော်ငြားလည်း ယခုအခါ ပင်းတယ မြို့၏
ရပ်ကွက် ၁၂ ခုတွင် အပါအဝင် ဖြစ်နေပြေပြီတည်း။)

ကုမ္မာဘယမင်းသားသည် ရေနံကြီးတောင်ဘက်မှနေ၍ အသံ
ကြားရာသို့ အလျင်အမြန်သွားသောအခါ တောင်ဘက်လိုက်ဂူ

အတွင်းမှ နတ်သမီးခုနစ်ဖော်တို့ကို တွေ့မြင်လိုက်ရ၏။ ဤတွင် နတ်သမီး များက “အို.... အသင်မင်းသား၊ ကျွန်ုပ်တို့ကား ဇေတောင်ပြည်ကို အစိုးရသော နတ်မင်းကြီး၏ သမီးတော် ခုနစ်ဖော်တို့ ပါတည်း။ နာဂဓိဋ္ဌာန် ပုန်းတလုတ်ကန်ကြီးဘွဲ့ ရှိ ကစားလာကြရာမှ အချိန်သင့်ကာ မပြန်သဘောသဖြင့် ဤ ဂူကြီးမှာ အိပ်ကြရပါသည်။ မကြာမီမှာပင် ကြီးလှစွာသော ပင့်ကူကြီးက ပင့်ကူမျှင်များနှင့် ပိတ်ဆို့ထားသဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့ မထွက်နိုင်တော့ပါ။ ကျွန်ုပ်တို့အား အသင်မင်းသား ကယ်နိုင် ပါလျှင် ညီအစ်မခုနစ်ဖော်တို့မှ အထူးဆုံးကညာ ရှင်မိယာကို အသင်မင်းသားအား ပေးဆက်ပါမည်” ဟု ပြောဆိုတောင်းပန် ကြလေ၏။

ကုမ္မာဘယမင်းသားလည်း ကြီးမားလှသော ပင့်ကူမျှင်များ ကို ချော့ချော့ချော့ကြည့်ပြီးလျှင် “ဤပင့်ကူမျှင်များကို ယခု မဖြတ်သင့်သေး။ ဖြတ်၍ မပြီးမီ ပင့်ကူကြီး ရောက်လာလျှင် အခက်တွေ့လိမ့်မည်။ သို့ဖြစ်၍ ရန်သူတော် ပင့်ကူကို ပကမဉ္စိး စွာ စုံစမ်းရှာဖွေရဦးမည်” ဟု တွေးတောကာ မြောက်ဘက်သို့ လျှောက်သွားလေရာ ပင့်ကူကြီးကို တွေ့ရလေသည်။

ရန်သူဘက်ပင့်ကူကြီးမှာ အကောင်အသွယ် ကြီးမားလှ၏။ ထိုးသိုးထောင်ထောင် အမွှေးကြမ်းကြီးများကလည်း ထူထပ် လှ၏။ လောလောလတ်လတ် သေစေတတ်သော အဆိပ်ရည် များကို သိုမှီးထားသော အစွယ်ကြီးများက ဖြူဖြူဖွေးဖွေးကြီး ပေါ်ထွက်နေကြ၏။ ပင့်ကူကြီးကို တွေ့လျှင် တွေ့ချင်း ကုမ္မာ ဘယမင်းသားက “ဟယ်....ပင့်ကူ ယုတ်မာ ငမိစ္ဆာ၊ သင်သည်

အဘယ်ကြောင့် နတ်သမီးတို့ကို နှိပ်စက်ဘိ သနည်း”ဟု ခြိမ်းခြောက် မောင်းမဲလေ၏။

ပင့်ကူကြီးသည်လည်း မင်းသားကို မြင်လျှင်မြင်ချင်း ဂဠုန်ဘဝတုန်းက မိမိရန်ငြိုးထားခဲ့သူဖြစ်ကြောင်း ကောင်းကောင်းကြီးသိလိုက်သဖြင့် ဒေါသအမျက်ပြင်းထန်စွာထွက်၍ ကျွဲနှာပမာဏရှိသော ကျောက်တုံးကြီးများကို ခြေထောက်များနှင့် ကန်ကျောက်လေရာ ကျောက်တုံးကြီးများ ကွဲဆက် ကြွေမှုကြွေကုန်၏။ ထို့အခါ ကုမ္ဘာဘယခင်းသားက ‘ဟယ်...ပင့်ကူမိစ္ဆာ၊ သင့်အစွမ်းသည် ဤမျှသာလော”ဟု မေးမြန်း၏။ ပင့်ကူကြီးသည် ပိုမို၍ အမျက်ထွက်ကာ ဆင်ပုလဲကုန်သော ကျောက်တုံးကြီးများကို ကန်ကျောက်၍ ပြုပြန်လေ၏။ ထိုကျောက်တုံးကြီးများလည်း သုံးလေးစိတ်ကွဲ၍ ကောင်းခြေသို့လိမ့်ကျသွားကြ၏။

ကုမ္ဘာဘယခင်းသားလည်း “ဟယ်...ပင့်ကူမိစ္ဆာ ငယုတ်မာ၊ သင့်မှာသာ အစွမ်းရှိသည် မဟုတ်၊ ငါ၏ အစွမ်းသတ္တိကိုလည်း ကြည့်စမ်းဦးလော့”ဟုဆိုကာ မြားဘစ်စင်းကို လေးညှို့ပေါ်မူတင်လျက် ပင့်ကူကြီးနားရင်းသို့ ပစ်ခွင်းလိုက်၏။ ထိုမြားသံသည် တော်လဲသံကဲ့သို့ ရုန်းရင်းခတ်မျှ ပဲ့တင်ထပ်ကာ ပင့်ကူကြီး၏ နားရင်းသို့ စိုက်ဝင်သွား၏။ သို့နေရာသို့ပင် မင်းသားက မြားဘစ်စင်း ပစ်သွင်းလိုက်ပြန်၏။ မြားဒဏ်ချက်ကြောင့် သေအံ့မှူးမှူး ဖြစ်နေသော ပင့်ကူကြီးသည် “ငါကားဤသူ၏ လက်ချက်ကြောင့် ဂဠုန်ဘဝတုန်းကလည်း တစ်ခါသေခဲ့ရပြီ၊ ယခုတစ်ဖန် သူ့လက်ချက်ကြောင့်ပင် သေရပြန်ဦးမည်။ ဤဘဝမှ စုတေလတ်သော် ထိုသူသွားရာလမ်းခရီး၌ ကြိုးစားသော ဘီလူး

ဒုတိယအကြိမ်

ဖြစ်၍ သူ့အား နှိပ်စက်နိုင်ရပါလိမ့်”ဟု ကျိန်ဆိုတာ အသက် ထွက်သွားလေ၏။ ကုမ္မာဘယမင်းသားလည်း သေလေပြီသော ပင့်ကူကြီးသုံးကြောင်တို့က “ပင့်ကူကိုပြီ”ဟူ၍ သုံးကြိမ်တိုင်တိုင် ကြုံးဝါးလျက် လက်ခံမောင်းတော်၏။ (ဤသို့ ကုမ္မာဘယမင်း သားက ကြုံးဝါးသည်ကို အစွဲပြုကာ ဤအရပ်ကို ‘ပင့်ကူရ’ဟု ခေါ်တွင်၏။ နောက်နောင် ကာလရွေ့လျောလာသဖြင့် ‘ပင်း တယ’ဟု အမည်တွင်လာပြန်လေ၏။)

ထို့နောက် ကုမ္မာဘယမင်းသားသည် တောင်ဘက်လိုဏ်ဂူသို့ ပြန်လာပြီးလျှင် ကြီးလှစွာသော ပင့်ကူမျှင်တို့ကို သုတ်သင်ဖယ် ရွာ၍ပေး၏။ နတ်သမီးတို့လည်း လိုဏ်ဂူထဲမှ အားရဝမ်းသာ ထွက်လာကြပြီးလျှင် “အို...အသင်မင်းသား၊ အသင်မင်းသား စာစာယံသံသဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့ အသက်ဘေးမှ လွတ်မြောက်ရ ပေပြီ။ အသင်မင်းသား၏ ကျေးဇူးတရား ကြီးမားလှပါပေ၏။ သို့ဖြစ်၍ ကျွန်ုပ်တို့၏ ညီမ အထွေးသုံး ဖြစ်သော ရှင်မိယာကို အသင်မင်းသား နှစ်သက်မြတ်နိုးပါလျှင် အသင်မင်းသား ယူ ဆောင်ပါလော့”ဟု ပြောဆိုကြ၏။ ကုမ္မာဘယ မင်းသား စာလည်းရှင်မိယာကိုမြင်လျှင်မြင်ချင်းပင်ချစ်ခင်မြတ်နိုးလှသဖြင့် လက်ခံရယူလိုကြောင်း ပြောပြလိုက်၏။ အစ်မတော်နတ်သမီး တို့သည် ရှင်မိယာကို မင်းသားထံ အပ်နှံကာ ငွေတောင်ပြည်သို့ ပြန်သွားကြတော့ကုန်၏။

ထို့နောက် ကုမ္မာဘယ မင်းသားက “အို...နမတော်၊ မောင်တော်အား သာဓဉ္ဇ လူသား မဟုတ်ပါ။ ဗာရာဏသီပြည်ကို အစိုးရသော မင်းတရားကြီး၏ သားတော်ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့်

ဒုတိယအကြိမ်

မောင်တော်နှင့် နှမတော်တို့ ဗာရာဏသီပြည်သို့ ပြန်ကာ အတူတူနေကြ ကုန်အံ့” ဟု ချစ်ခင်ယုယစွာ ခေါ်ဆောင်၍လာခဲ့၏။

မင်းသား၏ လက်ချက်ဖြင့် အသက်ထွက်ခဲ့ရသော ပင်ကူကြီး သည် ထိုလမ်းခရီးရှိ ညောင်ပင်ကြီးတွင် ဘိလူးကြီး ဖြစ်လာပြန် ကာ မင်းသားနှင့်မင်းသမီးတို့ကို လှမ်းမြင်လိုက်သည်နှင့်ဝမ်းပြိုင် နက် မိမိနှင့်ရန်သူတော်ဟောင်း ဖြစ်ခဲ့ပုံကိုသိရှိသဖြင့် ကိုယ်ထင် မပြတ် စောင့်ကြည့်နေ၏။ မင်းသားနှင့် ရှင်မိယာတို့သည် ခရီး ပင်ပန်းနွမ်းနယ်လာကြပြီဖြစ်၍ ထိုညောင်ပင်ကြီး၏ အောက်သို့ ဝင်ရောက်ကာ ခေတ္တခဏသဘောထား၍နားကြလေ၏။ ညောင် ရိပ်အောက်မှာ တုံးလုံးလွဲလိုက်မိ၍ မကြာမီမှာပင် နှစ်ဦးစလုံး အိပ်ပျော် သွားကြ လေကုန်၏။

ဤတွင် ရန်ငြိုးကြီးစွာ ထားရှိလာခဲ့သော ဘိလူးကြီးသည် မင်းသား၏ လက်နက်တို့ကိုယူကာ ဝေးရာသို့ ပို့ဆောင်ထားလိုက် ပြီးလျှင် မင်းသားနှင့် ရှင်မိယာတို့အား သံကွန်ခြာဖြင့် အုပ်ထား လိုက်၍ “ဟယ်...အသင်မင်းသား၊ အသင်မင်းသား၏ လက်ချက် ဖြင့် ငါအသက်ထွက်ခဲ့ရသည်မှာ နှစ်ကြိမ်နှစ်ခါ ရှိခဲ့ပေပြီ။ ယခု အခါတွင်ကား သင် လှလှကြီး အသက် ဆုံးရပေတော့အံ့” ဟု ဒေါသတကြီး ပြောဆိုကြိမ်းမောင်းလေ၏။

(မှတ်ချက်။ ဤသို့ ကုမ္မာဘယမင်းသားနှင့် ရှင်မိယာတို့ သံကွန်ခြာထဲတွင် မိုက်မဲ့စွာ နေခဲ့ကြရ သဖြင့် ထိုအရပ်သည် ‘မိုက်မဲ့’ ဟု အမည်တွင်ခဲ့၏။ နောက်နောင် ကာလရှေ့ လျောလာ၍ ‘တမဲရွာ’ ဟု အမည် တွင်လာပြန်လေ၏။ တမဲရွာသည် ပင်းတယ မြို့နယ်ထဲက အဓိက ကျေးရွာကြီးတစ်ခု ဖြစ်၏။ လူနေအိမ်ခြေ

စည်ကားလှ၏။ ၁၉၈၂ခု၊ မတ်လ၊ အိမ်ထောင်စုံစာရင်းအရ လူဦးရေ ၅၈၂ ယောက်ရှိ၏။ သက္ကရာဇ် ၉၅၉ ခုနှစ်တွင် ဟံသာဝတီ ငါးဆူဒါယကာမင်းနှင့် ကုလား ငဇင်ကာတို့ စစ် ဖြစ် ကြရာ ပန်းလောင်းမြစ်ဝှမ်းမှ လူများသည် မရပ်တည်နိုင် ဖြစ်ကာ ဤနေရာသို့ လာရောက်၍ ရွာတည်နေခဲ့ကြခြင်း ဖြစ်၏။ သူတို့ဦးစီးခေါင်းဆောင်ဝေ၊ မူးကြီးက ကြီးမူး၍ ဆုတောင်းများစေတီတော်ကြီးတည်ထားကြ၏။ ဝေ၊ မူးကြီး၏ကောင်းမှုပင်ဖြစ်သော ဒက္ခိဏာသင်္ဂါရုပ်ပွားတော်၊ သီဟိုဠ်မှ ပင့်ဆောင် လာခဲ့သော ပဉ္စလောဟာဘုရားနှင့် ဆင်စွယ်ယပ်တောင်တို့သည် တမဲရွာဆရာတော်ကြီး ကျောင်းတွင် ယခုတိုင်ရှိနေ၏။)

ကုမ္ဘာတယမင်းသားလည်း မကြာမီနီးလာ၍ မိမိလက်နက်တို့ကို ကြည့်လေသော် မရှိ ကြတော့ချေ။ သို့ဖြစ်၍ ယခုအခါ ငါးကား လက်နက်မဲ့ဖြစ်၍ အားကိုးရာ မရှိတော့ပြီ။ အဆွေတော် နဂါးကို တမ်းတမှု တော်ငြိမ်းမည်ဟု စဉ်းစားမိကာ မြေကြီးကို လက်ဝါးဖြင့်သုံးကြိမ်ပုတ်၍ “အို...အဆွေ နဂါး၊ ယခုအမြန် လာခဲ့ပါလော့” ဟု ခေါ်ယူလိုက်၏။ နဂါးသည်လည်း မင်းသား၏ ခေါ်သံကို နားအနီး၌ ဖော်၍ ပြောဘိသကဲ့သို့ ထင်ထင် ရွားရွား ကြားလိုက်ရသဖြင့် အလျင်အမြန်လာရောက်ကာ “အရှင်မင်းသား၊ မည်သည့် အမှုတော် ထမ်းရွက်ရပါမည်နည်း” ဟူ၍ တင်လျှောက်၏။ မင်းသားက ပျောက်သွားသောလက်နက်များ ရှာပေးရန် ပြောကြားလေရာ နဂါးသည် ဘိလူးကြီး ယူဆောင်၍ ဝှက်ထားသော လက်နက်များကို ခဏချင်း ရှာဖွေ၍ ဆက်သလေ၏။

မိမိ၏လက်နက်များ ပြန်ရသောအခါ မင်းသားက “အဆွေ
နဂါး၊ ဤလက်နက်များကို အဘယ်မှ ရခဲ့သနည်း” ဟု မေး၏။
နဂါးက လက်နက်ရခဲ့ရာ အရပ်ကို ညွှန်ပြလိုက်ရာ မင်းသား က
“အသွန်ပင် ဝေးလှဘကား” ဟု တအံ့တဩ ရေရွတ် လိုက်၏။

မှတ်ချက်။ ။ ဤသို့ ရေရွတ်လိုက် သည်ကို အကြောင်းပြု၍
ထိုအရပ်ကို ‘ဝေးလှ’ ဟု အမည်တွင်ခဲ့၏။ နောက်နောင် ကာလ
ရှေ့လျော့လာသဖြင့် ‘ပွေးလှ’ ဟု အမည်ပြောင်းလာ၏။ ပွေးလှ
မြို့သည် ယခုအခါ ပင်းတယမြို့နယ်ထဲတွင် အပါအဝင် ဖြစ်နေ
၏။ ရှေးအခါကမူ ပင်းတယကဲ့သို့ပင် ငွေခွန်မှူးအဆက်ဆက်သို့
အုပ်စိုးလာခဲ့သော သီးခြားနယ်တစ်ခု ဖြစ်လာ၏။ “ဥ-ဩ-ဇ-
စည် ပွေးလှ တည်” ဟူသော သမိုင်းလင်္ကာအရ ပွေးလှ မြို့ကို
သက္ကရာဇ် ၁၁၁၃ ခုနှစ်တွင် စတင်တည်ထောင်ခဲ့၏။ အင်းဝတွင်
နောက်ဆုံးစိုးစံခဲ့သောမဟာဓမ္မရာဇာဓိပတိ (ဟံသာဝတီဆုရ)
မင်းတရားလက်ထက်တွင် ဖြစ်၏။ သက္ကရာဇ် ၁၁၁၀ ခုနှစ်တွင်
အင်းဝမင်းတရားကြီးက ငရွှေဥဆိုသူအား ငွေခွန်မှူး အဖြစ် ဖြင့်
ထိုနယ်ကို အုပ်စိုးစေခဲ့ရာ ငရွှေဥက မင်းရွှေအောင်ဟူသော ဘွဲ့
အမည်ကို ခံယူ၍ ပွေးလှမြို့ကို တည်ထောင်ခဲ့၏။ ရှေးကျသော
မြို့တစ်ခုဖြစ်၍ ကြီးကျယ်ထင်ရှားသော ကျောင်းကန်၊ ဘုရားတို့
ပေါများ လှပေ၏။)

ကုမ္ဘာတယမင်းသားသည် နဂါး၏ အကူအညီဖြင့် လက်နက်
များ ရလာပြီ ဖြစ်၍ သံကွန်ခြာကို အတင်း တွန်း၍ ဖွင့်လှစ်ပြီး
ဘီလူးနှင့် တိုက်ခိုက်၏။ ဘီလူးကြီး ကလည်း အပြင်းအထန် ပုတီး
ခတ်သတ်ဖြတ်၏။ မင်းသားသည် ဘီလူးကြီး၏လက်ချက်ကြောင့်

သေငယ်လောဖြင့် မြောသွား၏။ ဘီလူးကြီးမှာကားမင်းသား၏ လက်ချက်ဖြင့် ချက်ချင်းသေဆုံးကာ ထိုနေရာ၌ပင်ဥပပ ပတ္တိဒ္ဓိ သန္ဓေဖြင့် ဇော်ဂျီ ဖြစ်လာလေ၏။

ဇော်ဂျီသည် သေငယ်လောဖြင့် မြောနေသော မင်းသားကို အဟုတ်တကယ သေလေပြီဟု မှတ်ထင်ကာ ရှင်မိယာ၏လက်ကို ဆွဲပြီးလျှင် “အို....ချစ်နုမ၊ သင်၏ချစ်လင်ကားသေလေပြီ။ ယခု အခါသင့်ကို ငါပိုင်ပေပြီ” ဟု ဆို၍ အနိုင်အထက်ဆွဲခေါ်လေ၏။ ရှင်မိယာလည်း မောင်တော်မင်းသားကို တမ်းတ ငိုကြွေးလျက် အားချင်းမတန်၍ လိုက်ပါ လာရလေ၏။ ဇော်ဂျီ နှင့် ရှင်မိယာတို့သည် ပင်းတယ်မြောက်ရေထွက်ဦးသို့ ရောက်လာကြရာ အနီးအပါးရှိတောင်ကုန်းကလေးတစ်ခုဝယ် ခေတ္တခဏ ထိုင်နေကြလေ၏။

ထိုအခါ ရှင်မိယာသည် ဥပါယ်တမျှင်ကို ကြံစည်မိ သဖြင့် “အသင်ဇော်ဂျီ၊ ကျွန်ုပ်ရေဆာလှပါသည်။ ရေရှိရာမှ ဆောင်ယူပါလော့” ဟုတောင်းပန်၏။ ဇော်ဂျီကလည်း “ချစ်နုမ၊ ကောင်းလှပေပြီ” ဟု ဆိုကာ ရေထွက်ဦးမှရေကို ငွေဖလားဖြင့်ခပ်ဖျူ၍ ပေး၏။ ရှင်မိယာက “ငွေဖလားဖြင့် မသောက်ချင်ပါ၊ ရွှေဖလားနှင့်မှ သောက်ချင် ပါသည်” ဟု ဆိုပြန်၏။ ဇော်ဂျီကလည်း “ချစ်နုမ၊ ကောင်းလှပါပြီ” ဟူ၍ ဆိုကာ ရွှေဖလားနှင့် ခပ်၍ ပေး၏။ ရှင်မိယာက “ကျွန်ုပ်မသောက်ချင်တော့ပြီ” ဟု မြောလိုက် လေ၏။

ထိုအခါ ဇော်ဂျီသည် အမျက်ထွက်ကာ “အို....ရှင်မိယာ၊ အသင်သည် အဘယ်ကြောင့် အကြောင်းမဲ့ ပူဆာဘိသနည်း”

ဟုဆို၏။ ရှင်မိဃာက “အသင် ဇော်ဂျီ၊ သင့်အား အချစ်စမ်း
ခြင်းသာဖြစ်ပါသည်။ အကျွန်ုပ်သည် အသင်ဇော်ဂျီ အား အလွန်
တရာ ချစ်ခင်စုံမက်လှပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ အသင်ဇော်ဂျီ၏ နှုတ်
ငုံရေကိုသာ သောက်ချင်ပါသည်။ ကျွန်ုပ်ကဲ့သို့ ချစ်မြတ်နိုးပါ
လျှင် အသင် ဇော်ဂျီသည် နှုတ်ဖြင့် ရေကို ငုံ၍ ယူဆောင်ခဲ့
ပါလော့”ဟု ပြောဆိုသေ၏။ ဇော်ဂျီလည်း ရှင်မိဃာ၏
စကားကို ယုံစားကာ နှုတ်ဖြင့် ရေကို ငုံယူရန် ရေထွက်ဦးအိုင်
ထဲသို့ ခေါင်းငုံ့လိုက်၏။ ထိုအခိုက်တွင် ရှင်မိဃာက တအားကုန်
တုန်းလိုက်သဖြင့် ဇော်ဂျီသည် ရေအိုင်ထဲသို့ ထိုးကျသွား
လေ၏။

ရေအိုင်ထဲသို့ နစ်မြုပ်သွားသော ဇော်ဂျီသည် ဂါသာ
မန္တန်များ ရွတ်ဖတ်လိုက်ရာ ရေများ ရုတ်တရက် ခန်းခြောက်
သွား၏။ ရှင်မိဃာသည် ကိုယ်တွင် ဝတ်သားသော ထဘီကို
ချွတ်ကာ ဇော်ဂျီကို ဖုံးအုပ်လိုက်၏။ ဤတွင် မန္တန်၏ တန်ခိုး
အာနိသင်များ ပျက်ပြယ်သွားကာ ကျောက်ကြားမှ ရေများ
ထွက်ကျသ၏။ ဇော်ဂျီလည်း ရေတွင်နစ်၍ သေလေ၏။

(မှတ်ချက်။ ၁။ ထိုဇော်ဂျီသေသော ရေထွက်ဦးကိုဇော်ဂျီ^၁
ရေထွက်ဦး။ သို့မဟုတ် ဇော်ဂျီ^၂ ရေထွက်ဟုခေါ်ဝေါ်ကြ၏။ ထို့
ရေထွက်အိုင် လျှံတက်၍ စီးဆင်းလာသော ချောင်းကို ဇော်ဂျီ^၃
ချောင်းဟု ခေါ်ဝေါ်ကြ၏။ ဇော်ဂျီ^၄ ရေထွက်၏ အရှေ့တောင်
ဘက်ရှိ ကုန်းငယ်တစ်ခုကို ရှင်မိဃာကုန်းဟု ခေါ်ဝေါ်ကြ၏။)

ထို့နောက် ရှင်မိဃာသည် မိုက်မဲအရပ်၌ ကျန်ရစ်သော
ကြွင်းဖက်သက်လျှာ ကုမ္ဘာဘယ မင်းသားထံသို့ အလျင်အမြန်

ပြန်လာခဲ့၏။ ဘီလူးကြီးနှင့် သတ်ပုတ်ခဲ့သော နေရာသို့ ရောက်သောအခါ မင်းသားကို မတွေ့ရတော့ပေ။ ကုမ္ဘာဘယမင်းသားသည်ကား သေငယ်စောနှင့် မြောရာမှ ပြန်လည်၍ သတိရလာသောအခါ ရှင်မိယာကို မတွေ့ရသဖြင့် စိုးရိမ်ပူဆွေး ငိုကြွေးကာ နေပြည်တော်သို့ ပြန်သွားပြီ ဖြစ်၏။ ရှင်မိယာသည် ထိုမှ ဤမှ ရှားပျောက်ညွှန့်လျက် တောင်ဘက်အရပ်သို့ စိုက်လိုက်တော်မူလျက် လျှောက်လာလေ၏။ တစ်နေရာတွင် သွေးစက်တစ်စက်ကို တွေ့လိုက်ရသဖြင့် “ဤသွေးစက်သည် မောင်တော်၏ သွေးစက်ဟုတ်မူန်ပါလျှင် ပုပ်နံ့တင်းဝေး မွေးကြိုင်နေပါစေသတည်း။ မောင်တော်၏ သွေးစက် ဟုတ်မူန်ပါလျှင် မွေးကြိုင်အင်းစေး အပုပ်နံ့ ပေးနေပါစေသတည်း” ဟု အဓိဋ္ဌာန် ပြုကာ သွေးစက်ကို ကုန်း၍ နမ်းလေ၏။

(မှတ်ချက်။ ဤသို့ ရှင်မိယာ ကုန်း၍ နမ်းခဲ့သည်ကို အစွဲပြုကာ ထိုနေရာသည် ‘ကုန်းနမ်း’ ဟု အမည် တွင်ခဲ့၏။ နောက်နောင်ထူးလေ့လာလာသဖြင့် ‘နမ်းကုန်း’ ရွာဟု အမည်ပြောင်းလဲလေ၏။ နန်းကုန်းရွာသည် ယခုအခါ ပင်းတယမြို့နယ်ထဲတွင် ကျေးရွာအုပ်စုတစ်ခုအဖြစ် ပါဝင်နေပေသည်။)

ဤသို့ အဓိဋ္ဌာန်ပြု၍ နမ်းလိုက်သောအခါ သွေးစက်သည် ပုပ်နံ့ မရှိ ပေတိ မွေးကြိုင်နေလေ၏။ သို့ဖြစ်၍ ရှင်မိယာသည် ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဆက်လက်၍ လျှောက်လာလေရာ လွင်တီးခေါင်၌ ပေါက်ရောက်နေသော ညောင်ပင်ကြီးသို့ ဆိုက်ရောက်လာ၏။ ထိုညောင်ပင်ကြီး အောက်တွင် ဒဏ်ရာကြောင့် လဲ၍မြောနေသော မောင်တော်မင်းသားကို တွေ့ရလေ၏။

ဒုတိယအကြိမ်

ရှင်မိယာသည် မောင်တော် မင်းသား၏ အလောင်းကို ဝမ်းနည်းကြေကွဲစွာ ပွေ့ဖက်ပြီးလျှင် ရှိုက်ကြီးတင် ငိုကြွေးလေ၏။ ဤတွင် သိကြားမင်း၏ ပဏ္ဍာနမ္မလာ မြကျောက်ဖျာသည် တင်းမာသောအတွေ့ ရှိလာသဖြင့် သိကြားမင်းသည် လူ့ပြည်သို့ လှမ်း၍ ကြည့်ရှု၏။ အကြောင်းရင်းကို ထင်းလင်းစွာတွေ့လိုက်ရသောအခါ သိကြားမင်းသည် လူ့ပြည်သို့ ဆင်းသက်လာပြီးလျှင် ရှင်မိယာထံသို့ ကျားယောင်ဆောင်၍ ချဉ်းကပ်လာ၏။ ကြောက်မက်ဖွယ်ရာ အသံကြီးဖြင့် ဟိန်းဟောက်ပြီးလျှင် ကိုက်မည် စားမည် တက်ကဲဖြင့် သွားကြီးဖြဲလျက် ခြိမ်းခြောက်၏။ ရှင်မိယာကား ကျားဆိုးကြီးကို မကြောက်ပေ။ လင်ကိုသာ တမ်းတ၍ ငိုမြဲငိုနေ၏။

ကျားဆိုးကြီးကို မကြောက်သဖြင့် နောက်တစ်ဖန် ဆင်ဆိုးကြီးသဏ္ဌာန်ဖြင့် ချဉ်းကပ်လာပြန်၏။ အတင်းတရကြမ်း ပြေးဝင်လာကာ ကိုယ်ပေါ်နင်း၍ သတ်မည့်ကဲ့သို့ ခြိမ်းခြောက်၏။ ရှင်မိယာကား ဆင်ဆိုးကြီးကိုလည်း မကြောက်ပေ။ လင်ကိုသာ တမ်းတ၍ ငိုမြဲငိုနေ၏။ ထို့နောက် သိကြားမင်းက ဘီလူးကြီးသဏ္ဌာန်ဖြင့် ခြိမ်းခြောက်ပြန်၏။ မျက်လုံးပြူးကျယ်၊ အစွယ်ဖွေးဖွေး၊ အသွေးကိုသေးကံ၊ ရှင်ကိုဖေးကံမည်ကဲ့သို့ ပြုပြန်၏။ ရှင်မိယာကား ဘီလူးကြီးကိုလည်း မကြောက်ပေ။ လင်ကိုသာ တမ်းတ၍ ငိုမြဲငိုနေ၏။ ထိုမှတစ်ဖန် သိကြားမင်းသည် လေမုန်တိုင်းကြီးတစ်ခုကို တိုက်ခတ်စေပြန်၏။ လေမုန်တိုင်း တိုက်ခတ်သဖြင့် ကြီးမားလှသော ညောင်ကိုင်းကြီးများ ကျိုးကျလာတော့မဝတ် လှုပ်ယမ်းနေကြ၏။ ရှင်မိယာကား လေမုန်

တိုင်းကိုလည်း မကြောက်ပေ။ လင်ကိုသာ တမ်းကကာ ငိုမြဲ
ငိုနေပြန်၏။

ထိုအခါ သိကြားမင်းသည် မိမိအသွင်ကို ကင်လင်းစွာ
ပြပြီးလျှင် “အဘယ်နှမ၊ သင်သည် ကျား၊ ဆင်း၊ ဘီးလူး စသည်
တို့ကိုပြု၍ ခြောက်သော်လည်း မကြောက် မရွံ့ဘဲ လင်ကိုသာ
တမ်းကကာ ငိုနေတိ၏။ လင့် အပေါ်ဝယ် သံယောဇဉ်တရား ကြီး
မားလှချေ၏။ ဤမင်းသားကို ယခုပင် အသက်ရှင်လျက် ထ
လာစေချင်ပါသလော” ဟု ဆို၏။ ရှင်မိယာက “အရှင်သိကြား
မင်း ဤဇမ္ဗူဝယ် ဤသို့ မမြင်ချင်သူ ဘယ်သူ ရှိပါတော့မည်
နည်း။ မြင်ချင်လှပါသည်” ဟု ပြန်ကြား၏။ သူကြားမင်းထ
မင်းသားသည် အသက်ရှင်လျက် ထလာစေ သတည်း” ဟု
နတ်ဓရစင်ဖြင့် ပက်ဖျန်းလိုက်လေရာ ကုမ္ဘာဘယ မင်းသားသည်
အသက်ရှင်လျက် ထလာလေ၏။

(မှတ်ချက်။ ။ အဘိဓမ္မာ ဒေသနာတော် အရ သတ္တဝါ
တစ်စုံတစ်ယောက် သေဆုံးသွားပြီးလျှင် တစ်ဖန်ပြန်၍ မရှင်နိုင်
တော့ပါ။ စုဘိဝိတိချုပ်ချေပျောက် သွားသည့်နှင့် ဘစ်ပွိုင်နက် ဘဝ
သစ်တွင် ပဋိသန္ဓေ တည်နေသောကြောင့် ဖြစ်၏။ သို့ရာတွင်
လူကြီးသူမများ ပြောဆိုလာခဲ့သော စကားကို မပြင်ဆင် လို၍
ရှေးမူအတိုင်း ရေးသားလိုက် ရပါသည်။)

လင်ကိုတ၍ ငိုရာတွင် သေရာမှ ရှင်လာသဖြင့် ထိုညောင်
ပင်ကို “လင်တညောင်ပင် သေကောင်ရှင်” ဟု ရှေးက ခေါ်
ဝေါ်ခဲ့ကြ၏။ နောက်နောင်ကာလ ရွှေ့လျော လာသော အခါ
လင်တညောင်ပင် သီးခေါင်လွင်ဟု ခေါ်ဝေါ် ကြလေ၏။

သိကြားမင်း တာဝတိံသာ နတ်ပြည်သို့ ပြန်သွားသောအခါ ကုမ္မာဘက မင်းသားနှင့် ရှင်မိယာ တို့သည် ဗာရာ ပြည်ကြီးသို့ ပြန်လာကြ၏။ ခမည်းတော်နှင့် မယ်တော်တို့သည် သားတော် နှင့် ချေးမတော်တို့အား ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာ ကြိုဆိုကြ၏။ ကုမ္မာဘက မင်းသားသည် တွေ့ကြုံခဲ့ ရသေသမျှ အကြောင်း စုံကို ပရိသတ် ဗိုလ်ပုံ အလယ်တွင် အကုန် အစင် ပြောပြ၏။ ခမည်းတော်၊ မယ်တော်နှင့်တကွ နန်းတွင်းသူ၊ နန်းတွင်းသား တို့သည် ရင်သပ်ရှုခေါ် အံ့ဩခြင်းကြီးစွာ ဖြစ်ကြရာ ကုန်၏။ ထို့နောက် ခမည်းတော် မင်းတရားကြီးသည် မှူးတော်၊ မတိ တော်များနှင့် တိုင်ပင်ပြီးလျှင် သားတော်အား အိမ်ရှေ့ အရာ အပ်နှင်းလိုက်လေ၏။

အိမ်ရှေ့မင်းသားနှင့်အိမ်ရှေ့မိဖုရားတို့သည်ဗာရာပြည်ကြီး၌ ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့စွာ နေထိုင်လာကြ၏။ ရှင်မိယာ ရောက်လာ သည့် နေ့မှစ၍ ဗာရာပြည်တွင် ရောဂါ ဝေဒနာတို့ မကပ် ရောက်ကြဘဲ ပြည်သူအများ ကျမ်းမာ ချမ်းသာစွာ နေထိုင်ကြရ သဖြင့် ရှင်မိယာ၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ချီးကျူး ကြရာကုန်၏။

ဤသို့ တစ်ပြည်လုံးက ချီးကျူးကြသော်လည်း သမားတော် ကြီးများက မချီးကျူးနိုင်ကြပေ။ ကိုးဆယ့် ခြောက်ပါးသော ရောဂါဝေဒနာတို့ မကပ်ရောက်လာကြသဖြင့် သူတို့ထံသို့ ဆေး ကုသရန် မည်သူမျှ မလာကြတော့ချေ။ ဆေးမကုကြရတော့၍ လာဘ်လာဘ မရှင်ကြတော့သဖြင့် သမားတော်ကြီး တို့သည် တံစိုးလက်ဆောင် စုံဆောင်း ယူဆောင်ကာ ပုရောဟိတ် ပုဏ္ဏား ကြီးထံ ချဉ်းကပ် လာကြပြီးလျှင် “အရှင်ပုဏ္ဏား၊ နေပြည်

တော်တွင် ရှင်မိယာ ရောက်ရှိနေသဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့မှာ ဆေးကုသခွင့် မရနိုင် ကြတော့ပါ။ မင်းကြီးထံ ဖြားယောင်၍ ရှင်မိယာအား သေကြောင်း ကြံနိုင်ပါလျှင် ဤလက်ဆောင် ပဏ္ဏာတို့ကို လက်ခံပါလော့” ဟု တောင်းပန် ပြောဆိုကြကုန်၏။

ထို့နောက် ပုရောဟိတ် ပုဏ္ဏားသည် ဗာရာဏသီကြီး၏ ရှေ့တော်မှောက်သို့ ဝင်ရောက် ခဏ ပြီးလျှင် “အရှင်မင်းကြီး၊ ဘေးလောင်းတော်၊ ဘိုးလောင်းတော်တို့ လက်ထက် တုန်းက ဤဗာရာဏသီသည် ဤမျှလောက် စည်ပင် သာယာခြင်း မရှိခဲ့ဖူးပါ။ ယခုအခါမှသာ အရှင်မင်းကြီး၏ ဘုန်းတော် ကံတော်တို့ကြောင့် စည်ပင်သာယာ၍ လာပါသည်။ ရပ်နီးရပ်ဝေးသို့ ထိုသတင်းကားတွေ ကျော်ကြားလာပါသည်။ အစာရေစာ ပေါများ ကြယ်ဝလာပါသည်။ ဥစ္စာရတနာ ကြယ်ဝ လာပါသည်။ ဤထက်မက အဆတစ်ရာ သာယာဝပြောနိုင်သော အကြောင်းတစ်ခုကို ကျွန်ုပ် မြော်မြင်မိပါသေးသည် ဘုရား” ဟု လျှောက်တင်လေ၏။

ဗာရာဏသီကြီးကလည်း “အို-ပုရောဟိတ် ပုဏ္ဏား၊ ငါသည် ပြည်သူ့ ပြည်သားတို့၏ အကျိုး စီပွားကို များစွာတောင်းတ၏။ တိုင်းတော် ပြည်တော် စည်ပင်သာယာညွှန်းအရေးကို လိုလား၏။ မြင်သမျှ အကြောင်းအရာကိုသာ ငါ့အားလျှောက်တင်လော့” ဟု မိန့်ကြားလေ၏။

ထိုအခါ ပုဏ္ဏားက “အရှင်မင်းကြီး၊ ဤ ဗာရာဏသီသို့ နတ်မျိုး နတ်နွယ် ဖြစ်သည့် ရှင်မိယာ ရောက်လာချိန်မှ စ၍ နတ်တို့က လိုလားနှုတ်သက်စွာ စောင့်ရှောက်ကြသဖြင့် ပြည်သူ

ပြည်သား အပေါင်းတို့မှာ မကောင်းသော ဘေးအန္တရာယ် တို့မှ လွတ်ကင်း၍ ချမ်းသာကြရကုန်၏။ အကယ်၍ ရှင်မိယာ၏ လည်ချောင်း သွေးဖြင့်သာ နတ်တို့အား ယဇ်ပူဇော် ရပါသော် ဓမ္မုဒိင်ကျန်းအပြင်ရှိ တစ်ရာတစ်ပါးသော မင်းတို့သည် အရှင် မင်းကြီး၏ ခြေတော်ရင်းသို့ ငယ်စဉ်း ခိုလှုံ လာကြပါ လိမ့်မည် ဘုရား” ဟု လျှောက်တင်၏။

ဗာရာဏသီမြို့လည်း ပုဏ္ဏား၏ကုန်းစကားကို ယုံစားမိသဖြင့် သားတော်အား ရှေ့တော်သို့ ခေါ်ယူပြီးလျှင် “သားတော် မောင်၊ ခမည်းတော်၏ ပိုင်နက်အတွင်းက တိုင်းစွန့် ပြည်ဖျား အရပ်၌ သူပုန်ရန်တို့ ပေါ်ပေါက်နေကြ၏။ သို့ဖြစ်၍ သား တော်သည် စစ်တပ်ကြီးများနှင့်တကွ ချီတက်ကာ သူပုန်ရန်ကို နှိမ်နင်းပါလော့” ဟု အမိန့်တော် ချမှတ်လိုက်၏။

ကုမ္ဘာဘယမင်းသားလည်း အမိန့်တော်အတိုင်း ဗာရာဏသီမြို့မှ ထွက်ခွာသွားလေရာ ဗာရာဏသီမြို့ကြီးသည် ပုရောဟိတ် ပုဏ္ဏား ကြီးအား “သင် လျှောက်တင်သော ယဇ်ပူဇော်ပွဲကြီးကို ယခု မင် စီရင်ပါလော့” ဟု မိန့်ကြား၏။ ပုရောဟိတ် ပုဏ္ဏားကြီး လည်း အိမ်ရှေ့မင်း၏ နန်းဆောင်သို့ လာရောက်ကာ ရှင်မိယာ အား ဖမ်းဆီးနိုင်မည့် အခွင့်အရေးကို ချောင်းမြောင်း ကြည့်ရှု နေ၏။ ရှင်မိယာသည်ကား ဗာရာဏသီမြို့နှင့် ပုရောဟိတ် ပုဏ္ဏား ကြီးတို့ ကေားကို နတ်တို့၏ နားဖြင့် ကြားသိပြီးဖြစ်၍ ပုရော ဟိတ် ပုဏ္ဏားကြီး ရောက်လာသည်ကို မြင်ရလျှင်ပင် ကောင်းကင် ခရီးဖြင့် ပျံတက်ကာ မည်းတော်ရှိရာ ရွှေတောင်ပြင်သို့ ပြန်သွားလေ၏။

ကုမ္ဘာတယမင်းသားလည်း နယ်စွန့်နယ်ချားသို့ ရောက်သော အခါ သူပုန် သူ ကန်ဟူ၍ လုံးဝ မတွေ့ရှိရသဖြင့် “ငါ၏ မည်းတောင်သည် တစ်စုံ တစ်ခုသော အကြံ အစည်ဖြင့် ငါ့အား စေခိုင်းလိုက် ပေပြီ” ဟု သိရှိကာ စစ်သည်ခိုလှုံတို့ကိုစုရုံးလျက် လျင်မြန်စွာ ပြန်သွား၏။ နန်းတော်သို့ ရောက်သောအခါ ရှင်မိယာကိုမတွေ့ရသဖြင့် နန်းတွင်းသူများနှင့် နန်းတွင်းအမှုထမ်းတို့ကို မေးမြန်းစစ်ကြောလေရာ အဖြစ်မှန်ကို သိရလေ၏။

သို့ဖြင့် ကုမ္ဘာတယ မင်းသားသည် ရှင်မိယာ ပြန်သွားသည့် လမ်းကြောင်းအတိုင်း လိုက်လာခဲ့ရာ တောစခန်း တစ်ခုရာ၌ ရသေ့ကြီးတစ်ပါး သင်္ခမ်းကျောင်းကို တွေ့ရသဖြင့် ခေတ္တခဏ အနိုးဖြေ နားနေရန် ဝင်ရောက်၍ ရှိခိုးဦးချ၏။ ရသေ့ကြီးက “အသင်ဒါယက၊ မည်သည့် အုပ်မှ လာ၍ မည်သည့် အရပ်သို့ သွားမည်နည်း” ဟု နှုတ်စကားမေးမြန်း၏။ ကုမ္ဘာတယ မင်းသားက “အို-ရှင်ရသေ့၊ အကျွန်ုပ်သည် ဗာရာဏသီကြီး၏ သားတော် ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်ုပ်သည် မယားဖြစ်သူ ရှင်မိယာကို ရှာဖွေရန် လာရောက်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်” ဟု လျှောက်ထား၏။ ရသေ့ကြီးက “သင်၏ မယားသည် ယခုနံ့ကောင် ဝါသံသို့ ဝင်ရောက်လာခဲ့ပါသေးသည်။ အကယ်၍ သင်မင်းသား လိုက်လာခဲ့လျှင် ပျံသန်းလာခဲ့သော ခရီးလမ်းကို ညွှန်ပြ လိုက်ချန် ကိုလည်း လျှောက်ထားခဲ့ပါသည်။ သင့်အားပေးရန် လက်စွပ် တစ်ကွင်းကိုလည်း ပေးခဲ့ပါသေးသည်” ဟု ဆိုကာ ရှင်မိယာ ပေးအပ်ခဲ့သော လက်စွပ်ကို တုတ်၍ပေးလေ၏။

ဒုတိယ အကြိမ်

ကုမ္မာဘသမင်းသားသည် လက်စွပ်ကိုလက်ခံယူကာ ရသေ့
ကြီး ညွှန်ပြလိုက်သော ခရီးအတိုင်း လိုက်ပါလာခဲ့၏။ တစ်
တောဝင် တစ်တောင်တက်ဖြင့် ပင်ပန်းကြီးစွာ လျှောက်လာ
ခဲ့ရာ ငွေတောင်ပြည်အနီးသို့ ရောက်လာခဲ့၏။ ထိုသို့ ရောက်ခါ
နီးပါမှ အပန်းပြင်းစွာ စီးဆင်းနေသော မြစ်ကြီးနှင့် တွေ့ရ
တော့၏။ တစ်ဖက်ကမ်းသို့ ကူးရန် ကော်ခဲနေသဖြင့် ကမ်းပါး
မှာ ထိုင်ကာ မှိုင်နေရလေ၏။

အတန်ကြာသောအခါ မြစ်ကြီး၏ ဟိုဘက်ကမ်းနှင့် သည်
ဘက်ကမ်းသို့ ပျံသန်းနေကြသော ငှက်ဆင်တစ်စုံကို တွေ့လိုက်
ရ၏။ ဤတွင်မှ မင်းသားသည် အကြံတစ်ခုရကာ ချုံတစ်ခု
အတွင်း၌ ပုန်းအောင်းနေ၏။ ဟိုဘက်ကမ်းမှ ပျံသန်းလာသော
ငှက်ဆင်ဖိုကြီးသည် ချုံနားမှာ လာ၍ နားလေရာ မင်းသားက
ငှက်ဆင်ကြီး၏ အမွေးများကို ဆွဲ၍ တက်ကာ အတောင်ကြား
မှာ ခုံစင်၍နေ၏။ မကြာမီမှပင် ငှက်ဆင်ကြီးတစ်စုံသည်
မြစ်ကြီးပေါ်မှ ပျံသန်း၍လေကြ၏။ မြစ်လယ်တောင်အထက်
သို့ ရောက်သောအခါ ငှက်ဆင်ဖိုကြီးက “အို...ရှင်မ၊ ငါ၏လက်
ယာဘက်အတောင်သည် ဝှေ့ပြေးပြေး လေးလံ၍လေ၏။ ငါ
ခါချမှတော်ပေမည်” ဟု တိုင်ပင်ပြောဆို၏။ ထိုအခါ ငှက်ဆင်မ
ကြီးက “အို...အရှင်၊ အတောင်ကြားစာသတ္တဝါကို ခါချလိုက်
လျှင် ရေသတ္တဝါတို့၏ အစားအစာ ဖြစ်သွားရှာပါလိမ့်မည်။
အသက်တစ်ချောင်း သနားကောင်းပါသည်” ဟု ဖျောင်းဖျ
ပြောဆို၏။ ဤသို့ဖြင့် ခါချပစ်ဘဲ တစ်ဖက်ကမ်းသို့ ရောက်
လာရာ မင်းသားသည် လျင်မြန်စွာ ခုန်ချလိုက်ပြီး ဆက်၍

ဒုတိယ အကြိမ်

လျှောက်လာခဲ့ရာ ငွေတောင်ပြည်အနီး ရေနန်းကြီးတစ်ခုသို့
ရောက်လာလေ၏။

ရှင်မိယာ၏အစ်မကြီးများဖြစ်သော နတ်သမီးတို့သည် ထို
ရေနန်းကြီးသို့ ရေခပ်ရန်လာနေကြသည်ကို မင်းသား မြင်လိုက်
ရ၏။ “ရှင်မိယာထံမှာ ကပ်ပါလာသော လူတို့၏အငွေ့ အသက်
များကို ဆေးကြောပစ်ရန် ကန်ရေခပ်ခဲ့ကြရမည်”ဟု ခမည်း
ဘော် နတ်မင်းကြီးက အမိန့် ချမှတ် ထားသောကြောင့်ပင်
ဖြစ်၏။

ကုမ္ဘာတယမင်းသားသည် ရေနန်းဆီသို့ တရွေ့ရွေ့ဖြင့်
လျှောက်လာလျက် “အကယ်၍ ရှင်မိယာနှင့်ငါတို့ ပေါင်းဆုံ
နိုင်ရန် အကြောင်းကံ ရှိနေပါသေးလျှင် နောက်ဆုံးဖြစ်သော
နတ်သမီးသည် ရေအိုးကိုမပင့်နိုင်ပါစေသတည်း”ဟု အမိဋ္ဌာန်
ပြု၏။

အမိဋ္ဌာန်ပြုလိုက်သည့်အတိုင်း နောက်ဆုံးဖြစ်သော နတ်
သမီးသည် ရေအိုးကိုပင့်၍မရသဖြင့် အနားသို့ ရောက်လာသော
မင်းသားအား ရေအိုးပင့်ပေးပါရန် တောင်းပန်၏။

ကုမ္ဘာတယမင်းသားကလည်း အားရဝမ်းသာ ရေအိုးကို
ပင့်ပေးရင်း ရှင်မိယာပေးထားခဲ့သော လက်စွပ်ကို ရေအိုးထဲ
ထည့်ပေးလိုက်လေ၏။

အစ်မကြီးဖြစ်သောနတ်သမီးများသည် ညီမထွေး ရှင်မိယာ
ကို ကန်ခရိုင်ဖြင့်လောင်း၍ ချိုးပေးကြ၏။ နောက်ဆုံး နတ်
သမီးအလှည့်သို့ ရောက်သောအခါ ရေအိုးထဲမှ လက်စွပ်
တစ်ကွင်း ကျလာကာ ရှင်မိယာ၏ လက်တွင် စွပ်မိနေလေ၏။

ဤတွင် ရှင်မိယာသည် မောင်တော်မင်းသား လိုက်လာခဲ့ကြောင်းကို သိရှိကာ ခမည်းတော်နတ်မင်းကြီးအား လျှောက်ကြားလိုက်လေ၏။

ထိုအခါ ငွေတောင်နတ်မင်းကြီးက “ဤမျှလောက် ဝေးလံ၍ ခက်ခဲလှသောအရပ်သို့ ရောက်အောင် လာနိုင်ခဲ့သော သမက်တော်သည် အာမညာဗုဒ္ဓသားမဟုတ်တန်ရာမရှိ။ ဘုန်းကံ ရှိမှ ရှိ သိရအောင် စုံစမ်းပေအံ့” ဟု အမိန့်ရှိလေ၏။ ထို့နောက် တင်းတိမ်ခုနစ်ဆယ် ကာရံစေပြီးလျှင် သမီး ခုနစ်ဖော်တို့အား တင်းတိမ်အတွင်းမှာ ဝင်နေစေ၏။ တင်းတိမ်များ၌ အပေါက်ဖောက်ကာ လက်ညှိုးတစ်ချောင်းစီ ထုတ်ပြ ထားစေ၏။

ဤသို့ ပြင်ဆင်ထားပြီးလျှင် ချောက်နားမှာ နေရစ်ခဲ့သော မင်းသားကို ရှေ့တော်သို့ ခေါ်ယူကာ “အမောင် လုလင်၊ အသင်သည် ဘာကို အလိုရှိ၍ ဤအရပ်သို့ ရောက်လာပါသနည်း” ဟု မေးမြန်း၏။ ကုဗ္ဗာဘယမင်းသားက.... “အရှင်မင်းကြီး၊ ကျွန်ုပ်၏ဇနီးဖြစ်သူ ရှင်မိယာကို တွေ့ဆုံလို၍ ဖြစ်ပါသည်ဘုရား” ဟု လျှောက်တင်၏။

ငွေတောင်နတ်မင်းကြီးက “အမောင်၊ ထင်ရုံ ထင်ကာမျှ ဖြင့် သင့်ဇနီး ဟုတ်မှန်နိုင်မည်လော။ အကယ်၍ ခင်မင်ရင်းနှီးစွာ ပေါင်းသင်းလာခဲ့သည် မှန်ပါလျှင် သင့်ဇနီး၏ လက်ညှိုးကို ရွေးချယ်နိုင်ပေလိမ့်မည်။ သို့ဖြစ်၍ တင်းတိမ်ပေါက်မှ ထုတ်ပြထားသော လက်ညှိုး ခုနစ်ချောင်းထို့ထဲမှ

၁၆၀

ဆင့်တိုး၏လက်ညှိုးကို ရွေးချယ်၍ ပြပါလော့”ဟု မိန့်ကြားလိုက်လေ၏။

ကုမ္မဗ္ဗယမင်းသားမှာ အရွေးရကန်နေသည်ကို တာဝတိံသာနတ်ပြည်မှ သံကြားမင်းသံမြင်သဖြင့် မာတလိနတ်သားကို လှူပြည်သို့ လေွတ်ကာ ကုမ္မဗ္ဗယ မင်းသားတက်မှု ကူညီစေင်မရန် တာဝန်ပေးလိုက်၏။ မာတလိနတ်သားသည် ရွှေအဆင်းကိုသို့ ဝါဝင်းသော ယင်ကောင်ငယ်အသွင် ဖန်ဆင်းကာ မင်းသား၏ လက်ညှိုးမှတစ်ဆင့် ရှင်ဇိယာ လက်ညှိုးသို့ ပျံ၍ နားပြ၏။ ကုမ္မဗ္ဗယမင်းသားသည် ယင်ကောင်နားကို အမှတ်အသားပြုကာ ရှင်ဇိယာ၏လက်ညှိုးကို ရွေးချယ်ပြလိုက်လေ၏။

ဧတေဝင်နတ်မင်းကြီးလည်း “ငါ၏ သမက်သည်ကား ဘုန်းကံကြီးသည် မှန်ပေစွ”ဟု အားရဝမ်းသာဖြစ်ကာ သမီးတော်နှင့် လက်ထပ်ထိမ်းမြား၍ ပေးလိုက်လေသတည်း။

(မှတ်ချက်။ ဤပုံမြင်ပါ ဗာရာဏသီပြည်ကို ညောင်ရွှေမြို့ဟု ဖော်ညွှန်းကြပါသည်။ ညောင်ရွှေမြို့ကြီးကား သိသာ ထင်ရှားပြီး ဖြစ်ပါ၏။)

၂၆၁၅၆

ဒုတိယအကြိမ်

ရဟန်းတို့နှင့် ရှင်မိဿာ ပုံဝတ္ထု ပါဝင်သည်